

LA ROCA DE XEIX

Núm. 9. Maig 1995

Pròleg per Aurora Arànega.

Vaixells, armadors, capitans, pilots i parçoners masnovins de la marina mercant de Lloret de Mar (1794-1918) per Agustí Ma. Vilà i Galí.

Fitxa tècnica: reproducció fotogràfica del bergantí Conceller per Palemó Anglès.

Sumari

Pròleg, 3

per Aurora Arànega

**Armadors, capitans, pilots
i parçoners masnovins de la
marina mercant de Lloret
de Mar (1794-1918), 7**

per Agustí Ma. Vilà i Galí

**Fitxa tècnica:
Reproducció fotogràfica del
bergantí *Conceller*, 77**

per Palemó Anglès

Nota:

Per tal de respectar els drets dels autors, tant dels textos com de les il·lustracions, us agrairiem el compliment de la Llei de Propietat Intel·lectual.

També volem deixar constància que si hem pogut presentar aquest recull de 48 imatges (14 d'elles inèdites), ha estat gràcies a què, tant els fotògrafs com les institucions, com els arxius públics i privats, ens han cedit les fotografies.

Si en desitgeu alguna, ja sigui per a estudi, per publicar o per completar arxius familiars, dirigiu-vos als interessats o a la Coordinadora de la publicació.

Edita: Ajuntament del Masnou.
Departament de Cultura / Museu Municipal de Nàutica del Masnou.
Regidora: Aurora Arànega.

Coordinació: Rosa Almuzara.
Correcció: Aurora Mateu (Servei Municipal de Català).
Difusió: Marta Esteve, Francesc Fàbregas i Carme Villà.

© del Pròleg: Aurora Arànega.
© Armadors, capitans, pilots i parçoners masnovins de la marina mercant de Lloret de Mar (1794-1918): Agustí Ma. Vilà i Gall.
© Fitxa tècnica: Palemó Anglès.

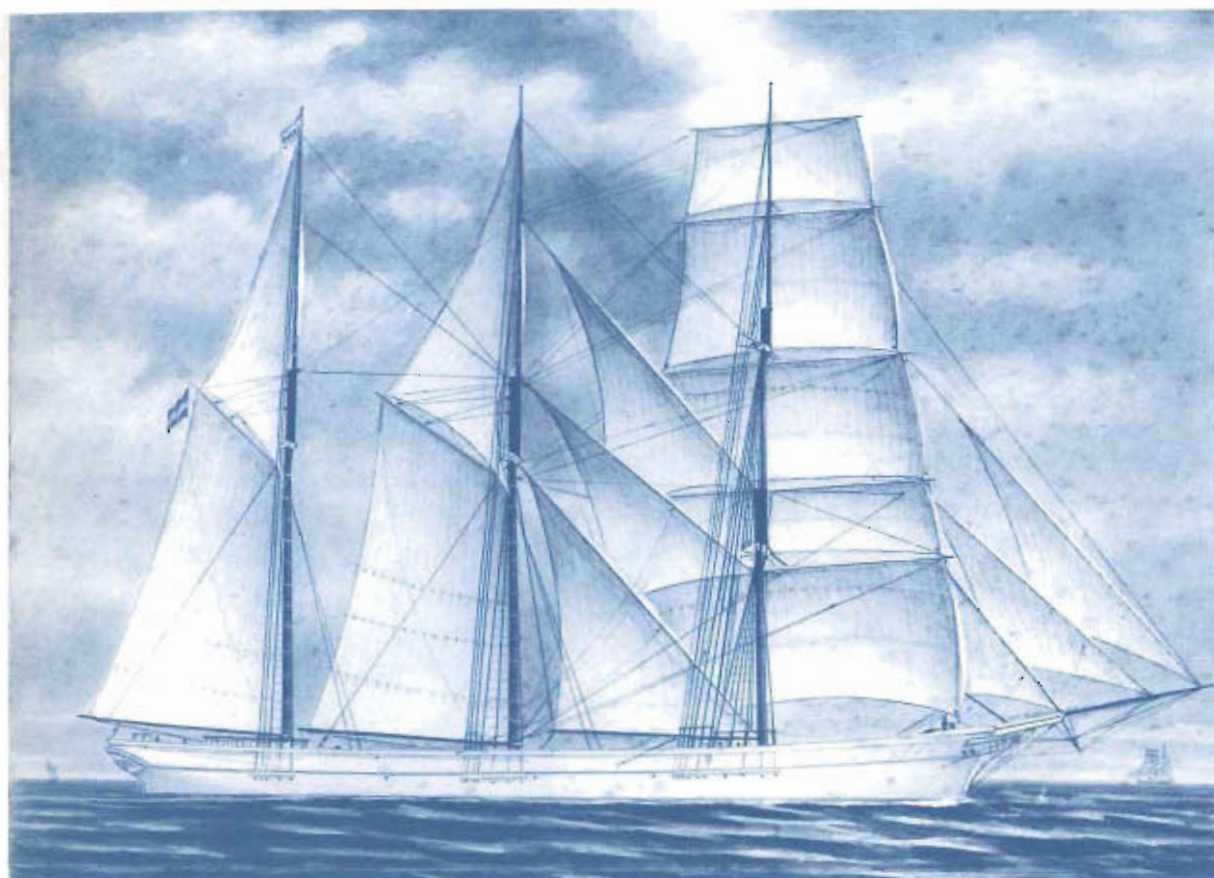
Nota: L'autor vol agrair totes les persones del Masnou i de Lloret de Mar que han col·laborat perquè aquest treball arribés a bon fi.

Exemplar gratuït: per a sol·licituds adreceu-vos a l'Ajuntament del Masnou.

Impressió: Ramon Ruiz Bruy. / ISSN: 1130-7935 / Dipòsit Legal: B-45.605-90.

Pròleg

Berganti goleta Rafael, capità Geroni Pagès i segon oficial Antoni Vilà Domènech (Arxiu Mas).

Pròleg

Antoni Vilà Domènech un dels darrers capitans de la marina mercant lloretenca, navegà des de l'any 1898 fins al 1911. A partir de l'any 1903 (a excepció del 1908) ho féu en vaixells de vapor, però tant el seu baptisme de mar com les pràctiques per obtenir el nomenament de capità ho realitzà en vaixells de vela: la corbeta *Teresa*, i els bergantins-goleta *Rafael* i *Maria Teresa*, aquests darrers capitanejats per masnovins.

La biografia d'aquest capità la coneixem a través dels treballs publicats pel seu fill Agustí Ma, concretament en el seu llibre *Navegants i mercaders*.

El 22 d'octubre de l'any 1899 el bergantí goleta de tres pals *Rafael* partia del port de Barcelona rumb a Montevideo amb càrrega de vi, per continuar rumb a L'Havana, ara, amb càrrega de 267.520 quilos de "tasajo". Un cop arribats a l'illa de Cuba, l'oficial Vilà, prèvia autorització, s'embarcà al *Maria Teresa* fondejat a Matanzas rumb a Buenos Aires i Montevideo, amb un carregament de 3.095 quintars de "tasajo" i 10.000 forcs d'alls, retornant després a Cuba. Seguidament segueix cap a Brunswick, i d'aquí a Buenos Aires (cap a finals de l'any 1901).

Després de 2 anys llargs de navegació, bregant amb tot tipus de dificultats, retorna a la Península per tal d'examinar-se de capità de la marina mercant. El títol li és atorgat el 26 de febrer de l'any 1902.

Poc es podien imaginar els capitans Francesc Maristany Millet i Jeroni Pagès, que el fill d'aquell jovenívol oficial que demostrà tant tremp mariner en les diverses singladures, seria el que en fer un estudi sobre les relacions de la marina mercant del vuit-cents entre Lloret de Mar i el Masnou, començaria a sistematitzar les fonts documentals, per tal que algun dia, es pugui fer la història de la marina mercant masnovina.

Imbuït pel seu pare i per l'entorn familiar l'Agustí Ma. Vilà i Galí ha esdevingut un estudiós

de la història marítima lloretenca. Parlar de la seva obra no ho creuria necessari, perquè al Masnou és prou coneguda, especialment a partir del seu llibre *La marina mercant de Lloret de Mar. Segles XVIII i XIX*. Ara bé, com que *La Roca de Xeix* a part dels subscriptors masnovins i del Maresme, arriba a molt diverses comarques, fins i tot del Camp de Tarragona i de les Terres de Ponent, sobretot a través de les subscripcions de Centres d'Estudis i Biblioteques Públiques, és lògic, per tant, que no es conegui amb profunditat el que s'edita a Lloret de Mar, i per això passo a fer esment de l'obra impresa d'Agustí Ma. Vilà Galí, de gran productivitat en només 12 anys.

Si bé l'interès per la història marítima li venia per la seva família, en tenir una sòlida formació tècnica (doctor en Enginyeria Industrial i diplomant en Administració d'Empreses per l'IESE), fa que els seus treballs tinguin rigor, i fins i tot en la vessant —que tant li agrada de cultivar— de recollir anècdotes, metodològicament aconseguix uns resultats que estan plenament emmarcats en l'antropologia cultural.

En aquest camp té els 2 volums *Les nostres veles* (1983, 1984), i *Navegants i mercaders* (1989) basat en la història de la seva família, on fa un gran exercici de recuperar la memòria col·lectiva.

Dins la línia plenament historiogràfica té el llibre *La Marina mercant de Lloret de Mar* (1992), que l'ha donat a conèixer fora de l'àmbit local lloretenc, el dels *Pilots, carrilaires i tapers* (1993), el *d'El canonge Vilà i el seu temps* (1994), i a "Quaderns de La Selva" els treballs següents: *Lloret de Mar en la Guerra del Francès* (1991); *Una família de Franciach i les guerres amb França* (1992); *Notes d'uns anys atziachs en alguns pobles de la Selva (1808-10)* (1993); i la comunicació *Aproximació a un estudi més profund sobre l'actuació de la marina mercant de Lloret durant el període de la Guerra del Francès*, en el I Congrés de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana (1994). El que en aquests moments està en premsa (previst per a publicar-se el 23 d'abril d'enguany) és *Quadern de vitàcola* (1995), que representa un retorn al recull de la

història a través de la memòria col·lectiva. També cal afegir per a completar la seva trajectòria, que està preparant la història de la Confraria de Sant Elm de Lloret de Mar, de la qual és Obrer Major.

Aquest nou monogràfic que ara editem sobre *Armadors, capitans, pilots i parçoners masnovins de la marina mercant de Lloret* continua en la línia iniciada des del número quatre de *La Roca de Xeix* de donar a conèixer la història del Masnou, tot estudiant aspectes interrelacionats però no ubicats en la pròpia localitat. Aquesta metodologia permet incidir en la història local masnovina des d'un aspecte tradicional de *monografia* i anar alhora configurant una història global de la marina catalana.

Si bé dins el panorama de la historiografia catalana, s'ha iniciat una tendència que considera que els estudis actuals són excessivament monogràfics i que cal anar cap a una major generalització, pensem que pel que fa a la història marítima, a la vista dels estudis publicats i dels capítols que hi dediquen les *històries generals*, és bo que es vagin fent estudis a nivell monogràfic que permetin aprofundir molts aspectes, fins ara obviats, i per tant una història global marítima de Catalunya tindria, a ben segur, moltes mancances.

Serveixi d'exemple l'estudi d'Agustí Ma. Vilà i Galí que publiquem, ja que no sols ens permet conèixer més a fons biografies de marins, transaccions econòmiques navilieres, i d'altres fets relacionats amb vaixells masnovins (alguns fins i tot no vinculats al Masnou, perquè se'n desco-neixia la seva història); sinó que incideix en un

d'aquests aspectes fins ara no estudiats, quan es parla de la *carrera d'Amèrica*, com són les interrelacions entre les distintes localitats de la costa.

Després de veure l'estudi d'Agustí Ma. Vilà, es fa evident la necessitat de començar a treballar en aquest camp, fins ara inèdit. Fet que si bé lamentem pel que representa per la part historiogràfica, com a Regidora de Cultura em satisfà molt haver col·laborat a fer-ne possible l'edició, i d'aquesta manera contribuir a donar a conèixer nous camins d'investigació en la història marítima de Catalunya.

Per això no ha de sorprendre que també s'hagi editat simultàniament un altre volum de *La Roca de Xeix* dedicat a les *fonts bàsiques*, que són les que s'han utilitzat per tal d'investigar els noms dels masnovins relacionats amb l'economia marítima i els vaixells vinculats al Masnou.

Amb la publicació d'aquestes fonts, tot aquest material queda a disposició d'altres investigadors perquè es pugui anar continuant la feina. Fet que no vull deixar de ressaltar, davant l'ingent quantitat d'hores dedicades en la seva elaboració, demostrant una total generositat científica per part dels seus autors.

També, després de llegir aquest volum dedicat a les *fonts*, crec que se'n desprèn una segona lectura, i és veure la llarga tradició cultural de la societat del Masnou, que ha fet possible que es pugui dur a terme un recull d'aquesta magnitud. Per això com a Regidora de Cultura em plau treballar, per tal d'anar assolint totes les necessitats que facin possible continuar en aquesta línia.

Aurora Arànega
(L^{ra} en Història)

Regidora de Cultura, Ajuntament del Masnou

***Armadors, capitans, pilots i parçoners
masnovins de la marina mercant de
Lloret de Mar (1794-1918)***

Introducció

Plànol ms. de Lloret de Mar del segle XVIII (col·lecció Esteve Fàbregas, fotografia Josep Oliveras).

Introducció

L'any 1992 editat per l'Ajuntament de Lloret de Mar es publicava, coincidint amb la Festa del Llibre d'aquell any, l'obra *La Marina Mercant de Lloret de Mar. Segles XVIII i XIX* la segona part de la qual la constitueixen majorment, recollides a mode de fitxes, les característiques, parçoners, capitans i historial de 137 vaixells d'altura construïts en les seves drassanes així com d'altres 32 en els quals, si bé de construcció forastera, gent de Lloret — armadors, parçoners o pilots —, hi van tenir quelcom a veure.

La informació que es dona en el llibre havia estat extreta de dues fons d'informació ben definides. D'una part s'havia portat a terme un buidatge exhaustiu de les escriptures de marina de Barcelona, Mataró i Blanes que es troben en diversos arxius: Arxiu Històric Notarial de Barcelona, Arxiu Municipal de Mataró, Arxiu de la Corona d'Aragó, Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners i Arxiu Històric de Girona. També va ser important el buidatge de la informació existent en l'Arxiu del Museu Marítim de Barcelona, recollida en una col·lecció de fitxes sota el títol de *Cedulari de velers vuit-centistes*.

Però tota aquesta informació que tenim recollida en unes 6.000 fitxes havia estat aplegada amb l'objectiu, podem ben dir exclusiu, d'analitzar i estudiar la marina mercant de Lloret dels segles XVIII i XIX i va ser, seguint aquest criteri, com es va confeccionar el contingut de la informació que sobre els vaixells esmentats es dona en el nostre llibre, informació que no recull certament tota la que contenen les fitxes citades que van ser establertes amb el criteri de seguir, en tant com fos possible, la vida útil de les naus estudiades, fins i tot quan ja no estaven lligades a Lloret, pel motiu que fos: per haver-se construït per a armadors aliens a Lloret, o que si bé en el moment de la seva fusa foren per a armadors lloretencs aquests se'n despregueren posteriorment. És a dir, les dades dels vaixells contingudes en el nostre llibre recullen majorment la informació relativa al temps que la nau va estar

relacionada amb Lloret, prescindint de la resta que sortosament també contenien les 6.000 fitxes elaborades i que ara ens serviran en gran manera per al nostre treball.

El que sí donem en la informació del nostre llibre referent als vaixells estudiats, són els noms dels parçoners i la seva naturalesa o veïnatge, tant per les embarcacions que foren construïdes a Lloret per encàrrec d'armadors d'altres llocs com d'aquells que havent pertangut a parçoners lloretencs són venudes a gent d'altres poblacions.

Rosa Almuzara, historiadora, investigadora i propulsora d'estudis sobre la vila del Masnou, se n'adonà ben aviat que per la informació, tot i que més aviat escadussera, fraccionada i incompleta, que sobre el Masnou i masnovins apareixia en les dades dels vaixells del meu llibre, s'intuïa que degueren existir unes relacions considerables entre el Masnou i Lloret al voltant de la marina de vela dels segles passats.

Davant d'aquests indicis Rosa Almuzara em va suggerir de realitzar el número de *La Roca de Xeix* que s'havia de publicar dintre de la primavera de l'any següent, prenent com a motivació les relacions que degueren existir entre constructors, armadors i capitans lloretencs amb armadors, parçoners, capitans i pilots masnovins. Tot i que les meves investigacions en aquell moment anaven per altres viaranyes, la proposta em va captivar i vaig acceptar el repte.

Com a primer pas calia revisar les 6.000 fitxes i contrastar els resultats amb la informació que es donava en el nostre llibre repetidament esmentat. El treball era enutjós ja que s'havien de re llegir de nou totes les fitxes d'un mode rutinari i manual, atès que quan es van prendre les anotacions dels arxius no disposàvem de suport informàtic i les fitxes, en lloc de ser arxivades en un disquet, ho són en un calaix de calaixera.

La feina no va ser pas endebadada. Al cap d'unes setmanes de lectura pacient obtinguérem uns resultats que francament no esperàvem malgrat que les fitxes havien estat fetes per mi mateix, però que el pas del temps havia esborrat ja una mica la informació recollida.

El resultat va ser la identificació de 35 vaixells, d'entre els 137 d'altura construïts a Lloret —que'l com més de la quarta part de la construcció lloretenca—, en els quals d'una manera o altra van tenir-hi alguna relació gent del Masnou.

A aquests vaixells n'hi hem d'afegir altres 18, que si bé no construïts a Lloret hi participen, en algun moment de la seva vida útil, gent del Masnou i de Lloret, ja sigui al mateix temps, ja sigui per mor de transmissions.

Uns altres mitjans que ens han ajudat a localitzar les naus esmentades han estat les obres de Pere Jordi Bassegoda Musté a través de les quals hem pogut identificar alguns dels vaixells i els seus capitans que d'altra manera, sobretot per una persona no familiaritzada amb els cognoms masnovins, no ens hauria estat possible, així com també la informació que hem pogut extreure de les relacions de la contribució industrial i de comerç de l'Ajuntament del Masnou, entre els anys 1845 i 1892, informació que comprèn els noms dels capitans i patrons, els vaixells en els quals tenien interessos en cada un dels anys i el seu tonatge. Totes aquestes relacions formen part, com a suport d'aquest treball, del núm 10 de *La Roca de Xeix*.

Pel que fa a la documentació de Bassegoda cal assenyalar que hem pres com a documentació pel suport del nostre treball la relació que ens dóna de capitans i pilots masnovins (disseny 13è.) en el seu llibre *Diseños de la Villa del Masnou y de su Marina de vela del ochocientos*, edició de l'any 1962, complementada en alguns casos per la relació de vaixells i els seus capitans (disseny 4t.), en el ben entès que algunes vegades ens trobarem amb llacunes entre ambdues informacions degut, en part, que no hi ha una coincidència matemàtica entre les relacions de capitans i pilots extretes dels dos dissenys. També ens ha estat difícil conjuminar la informació donada per Bassegoda en el seu primer llibre *Masnou*, de l'any 1928 amb la del 1962, degut molt especialment per la manca en la majoria dels casos dels segons cognoms de capitans i pilots. I ha estat veritablement problemàtic intentar unifi-

car les tres relacions i més encara si tenim en compte que en el disseny 13è, Bassegoda ens dóna el motius amb què eren coneguts el capitans i pilots, exercici que no repeteix quan es tracta dels capitans i pilots dels vaixells que ens dóna en el disseny 4t.

En donar les característiques i historial dels vaixells estudiats, el lector veurà que en uns casos ens ha estat fàcil identificar capitans i pilots amb les embarcacions en què participaren o que comandaren però en altres no ens ha quedat altre recurs que limitar-nos a proposar algunes alternatives que qui sap si amb el temps podran ser millorades si nova informació se'ns posa a l'abast o nous investigadors, prenent com a punt de partida els treballs de Bassegoda i el recull que presentem en aquest treball, s'endinsen en desentranyar molts punts obscurs que encara quedaran.

També podrà estranyar que les dades que nosaltres donarem referent a dates i arquejos no coincidiran amb els que dóna Bassegoda, atès que pel que fa a dates es refereixen, com ell mateix diu, a la data en què es té notícia de la nau. Pel que fa als arquejos Bassegoda degué sofrir un error de conversió de quintars en tones, ja que, com es pot comprovar, pren l'equivalència de tones a quintars en la proporció de 1 a 5.

Pel que fa a la documentació extreta dels cens de la contribució industrial i comercial del Masnou hem de dir que, el lector ho podrà comprovar, en comptats casos s'identifiquen els capitans, els patrons i els vaixells objecte del nostre estudi. No obstant això hem deixat constància d'aquells vaixells i pilots o armadors que d'una manera o altra hem pogut identificar.

Aquesta aparent discrepància entre les informacions esmentades pot provenir del seu mateix origen, tant pel que fa a la motivació com pel que fa a les persones o estaments que les han portat a terme, però sí que és un fet que es tracta de dades que poden ser de gran importància si algun dia s'emprèn un estudi més extens i profund de la marina mercant del Masnou.

La relació procedent dels cens ens descobreix alguns aspectes que hauran de tenir-se en compte, arribat el moment, per l'estudi que hem esmentat suara, com són els nombrosos llaüts i místics, embarcacions de poc tonatge que creiem que devien ser destinats a la navegació de cabotatge, com era normal en la generalitat dels pobles de les nostres costes, si bé també serà interessant analitzar el perquè de tants místics que operen ja ben entrat el segle passat.

Unes altres dades que també convindria tenir en compte d'analitzar són les que fan referència a les quotes i les seves variacions al llarg dels anys que es pagaven com a contribució per cada vaixell d'acord amb el seu tonatge i amb una sèrie de recàrrecs per diferents conceptes que varien d'uns anys als altres.

Amb aquests antecedents documentals procurem resumir per a cada un dels vaixells els trets més sobresortints pel que fa al nexce de relació que es va establir entre les dues poblacions, El Masnou i Lloret de Mar però, deixant de banda tota aquella informació sobre dimensions dels vaixells que ja donàvem en *La Marina Mercant de Lloret de Mar*, que el lector les podrà consultar en cas de ser del seu interès.

Per a l'anàlisi i estudi que proposem ens ha semblat adient agrupar les 53 embarcacions suara esmentades en diverses agrupacions que hem establert tenint en compte l'origen dels armadors o parçoners a nom dels quals es va fer la inscripció de la nau. Seguint, doncs, aquest criteri hem agrupat els vaixells de construcció lloretenca segons segueix: vaixells construïts a Lloret que van ser inscrits a nom d'armadors o parçoners exclusivament del Masnou en els quals no participà gent de Lloret fora del mestre d'aixa; embarcacions que van ser inscrites a nom d'armadors o parçoners de Lloret exclusivament

o junt amb d'altres poblacions fora del Masnou i que més tard van passar a propietat total o parcial de gent d'aquesta població; bastiments inclosos en un apartat de diversos que ens ha semblat que no entraven en cap de les dues agrupacions anteriors, però en els que d'una manera o altra es troba un certa participació de gent d'ambdues poblacions.

També en l'apartat d'altres naus els hem classificat en tres apartats: vaixells d'origen masnoví, d'origen lloretenc i diversos.

Acompanyem el nostre estudi d'informació gràfica escollida de cada una de les dues poblacions: reproduccions de quadres de vaixells, de capitans i dels seus habitatges, de mestres d'aixa així com de cases d'*americanos*, d'escenes marineres relacionades amb les nostres drassanes, etc. Aquesta informació gràfica ha estat aportada d'una part, la referent al Masnou, per la historiadora Rosa Almuzara bona coneixedora de famílies amb arrels marineres d'aquella població, a la qual devem també l'aportació de dades dels arxius masnovins i la seva ajuda per a la seva anàlisi. La informació gràfica corresponent a Lloret de Mar ha estat aportada per l'autor d'aquest treball.

Finalment, com a cloenda d'aquesta introducció o de plantejament de la metodologia a seguir ens ha semblat adient de relacionar els vaixells que hem distribuït a cada una de les agrupacions que acabem d'esmentar, i també fer palès que aquest treball no s'ha pas de prendre com una fita final en el coneixement de les relacions navilieres entre el Masnou i Lloret i menys encara referent a l'història de la marina velera mercant de la primera de les poblacions, sinó com una base a partir de la qual hom pot aprofundir en l'estudi del passat mariner de les nostres poblacions.

1 - VAIXELLS CONSTRUÏTS A LLORET

1.1 - Vaixells armats per gent del Masnou

- 1.1.1 Goleta *Virgen del Carmen (a) Angelita*
- 1.1.2 Pailebot *La Carolina*
- 1.1.3 *Místic Mercurio*
- 1.1.4 Pollacra *Estatuto Real*
- 1.1.5 Berganti *Napoleón*
- 1.1.6 Berganti-goleta *Celestina*
- 1.1.7 Pollacra *Acancia*
- 1.1.8 Pollacra *Cenobita*
- 1.1.9 Pollacra-goleta *Darí*
- 1.1.10 Pollacra *Modesta*
- 1.1.11 Pollacra-goleta *Gabriela*

1.2 - Vaixells armats per gent de Lloret i més tard venuts a gent del Masnou

- 1.2.1 Berganti *San Francisco de Paula*
- 1.2.2 Pollacra *Cristineta*
- 1.2.3 Pollacra *Anita*
- 1.2.4 Quetx *Marcial*
- 1.2.5 Pollacra *San Narciso*
- 1.2.6 Pollacra *Flora*
- 1.2.7 Pollacra *Unión*
- 1.2.8 Pollacra *Deseada*
- 1.2.9 Pollacra *Casimira*
- 1.2.10 Berganti *Ventura*
- 1.2.11 Berganti *Almirante Laborde*
- 1.2.12 Corbeta *Blanca Aurora*
- 1.2.13 Pollacra *Merced*
- 1.2.14 Pollacra *Bella Dolores*
- 1.2.15 Corbeta *Eva*
- 1.2.16 Pollacra *María Luisa*

1.3 - Diversos

- 1.3.1 Goleta *La Irene (a) Fortuna*
- 1.3.2 *Místic Federico*
- 1.3.3 *Místic La Unión*
- 1.3.4 Berganti *Angelita*
- 1.3.5 Quetx *El Voluntario*
- 1.3.6 Berganti *Ana*
- 1.3.6 Berganti *San José*
- 1.3.7 Berganti *Ciro*
- 1.3.8 Berganti *Segundo Romano*

2 - ALTRES EMBARCACIONS

2.1 - Vaixells armats per masnovins

- 2.1.2 Berganti *Brillante*
- 2.1.1 Berganti *Ana, Prim, India, Frasquito, Antonia Pujol*
- 2.1.3 Berganti *Magallanes*

2.2 - Vaixells amb parçoners de Lloret

- 2.2.1 Berganti-goleta *Dorotea*
- 2.2.2 Berganti *Isabel Segunda*
- 2.2.3 Berganti-goleta *Dos Hermanos*

2.3 - Diversos

- 2.3.1 Pollacra *San Antonio (a) La Francisca*
- 2.3.2 Pollacra *Ceres*
- 2.3.3 Pollacra *Agustina*
- 2.3.4 Pollacra *Resolución*
- 2.3.5 Berganti *Lepanto*
- 2.3.6 Berganti *Urania*
- 2.3.7 Berganti *Paquete de Puerto Rico*
- 2.3.8 Pollacra *Sorpresa*
- 2.3.9 Pollacra *Lesmes*
- 2.3.10 Pollacra *Cataluña*
- 2.3.11 Corbeta *Obdulia*
- 2.3.12 Berganti *Conceller*

Vaixells, armadors, parçoners i pilots

Vista de la platja de Lloret de Mar, on s'aprecia s'aprecia les restes de les drassanes (Arxiu E. Fàbregas).

Vaixells, armadors, parçoners i pilots

D'acord amb el plantejament que acabem de fer en el capítol introductorí passem tot seguit a analitzar els vaixells amb els seus armadors, parçoners i pilots des de l'òptica de la participació de gent del Masnou i de Lloret.

Abans però d'entrar en matèria, potser cal fer algunes consideracions referent a la important participació d'ambdues poblacions en el comerç marítim del segle passat. No es tracta pas de veure quina de les poblacions va tenir més importància tot i que sembla que podem anunciar sense por d'equivocar-nos que si bé pel que fa a construccions de les drassanes de les dues poblacions ens inclinem a situar Lloret pel davant del Masnou¹, no degué ser així pel que fa a la dotació d'armadors, capitans i pilots en què les dues poblacions degueren estar molt equilibrades sinó és que fins i tot el Masnou avantatgés Lloret. Malauradament Lloret no disposa en el moment de preparar aquest llibre d'una relació tan exhaustiva com la de Bassegoda, del Masnou, pel que fa a armadors i pilots² ni pel que fa als cens de contribucions que si bé a Lloret les relacions contributives es troben ja a partir de l'any 1839 no ofereixen la profusió de dades que ens donen les del Masnou, ja que es limiten a relacionar capitans i armadors amb les quantitats contributives assignades.

Com hem anunciat deixarem de banda la major part possible de la informació que sobre els vaixells donàvem en el nostre tractat *La marina mercant de Lloret de Mar*. Procurarem ampliar aquelles informacions amb el que no es va dir en aquella ocasió referent a les relacions El Masnou-Lloret.

La nostra anàlisi es limitarà als vaixells d'altura o, més ben dit, vaixells que feren la ruta d'Amèrica, que hem relacionat, compresos en un període de més d'un segle donat que el primer de la relació consta que va ser construït el 1794 i l'últim del nostre estudi, el bergantí *Ana*, *Prim*, *Índia*, *Frasquito*, *Antonia Pujol*, ens consta

que va navegar fins acabada la primera Guerra Mundial, sense oblidar però que l'últim dels vaixells del nostre estudi amb una certa relació amb el Masnou va ser el bergantí *Segundo Romano* que naufragava l'any 1895, amb la pèrdua de vaixell i tripulació.

Però queda un altre grup de vaixells i de patrons molt nombrós, poc estudiat fins ara, que va tenir una participació gens menyspreable en el comerç marítim català dels segles passats. Ens referim a la navegació comercial de cabotatge entre els ports peninsulars i els de les nacions veïnes, França, Itàlia i Malta principalment. Segurament també hi descobrirem noves relacions entre les nostres dues poblacions. Els pocs indicis que tenim ens ho avalen i posem per mostra el cas de vaixells de cabotatge masnovins que transporten des dels nostres ports fins a Cadis mercaderies per a un lloretenc, Antoni Surís, el qual es degué establir a aquella població andalusa que bé podria ser arran de la Guerra del Francès.³

Si bé en aquest cas la informació és fins avui molt escadussera podem aportar alguns exemples d'aquest tipus de comerç. Així sabem que Josep Borràs en data de 3 d'abril de 1826, des de Tarragona anuncia a Antoni Surís, que per aquells dies es troba a Lloret, l'expedició vers Cadis d'una partida de 10 pipes d'aiguarent de 30° que diu que embarcarà en els propers dies en un llaüt del Masnou, a raó d'un nòlit de 4,5 duros la pipa.

L'any 1829 és des de Reus que Feliu Bartomeu en data 24 de gener de 1829 fa saber a *Antonio Surís e hijo*, a Cadis, que el dia 12 de novembre propassat els havia remés pel patró Josep Colomer, del Masnou, 30 bales de paper d'estrassa ample, carta en la qual fa referència a l'arribada a Cadis del patró Gerard Fontanills, del Masnou, amb una partida de 20 bales. Finalment els recorda que com els havia anunciat en una carta recent havia embarcat amb el patró Lluís Pagès del Masnou, una partida de 30 «balotes» paper d'estrassa ample de la marca F.B.

Això ve a confirmar, en certa manera, el que deduïem en el nostre capítol introductorí referent

als vaixells que suposàvem dedicats al cabotatge.

Però també una certa part de la informació que aportem ens proporcionarà en alguns casos material per conèixer dos aspectes que em sembla que no es poden menysprear, perquè també són baules de la cadena de la història de les nostres naus i dels seus armadors i patrons. Gràcies a algunes de les dades aportades es podrà deduir la motivació d'alguns dels noms de les nostres naus i, per altre costat, recompondre alguna part, tot i que petita, la genealogia de les famílies marineres dels nostres pobles.

A mesura que el lector es vagi endinsant en l'anàlisi de la informació que es presenta sobre cada un dels vaixells s'adonarà de la dificultat en què ens hem trobat per identificar els capitans de les naus atès que per a la major part d'ells només se'ns dona el nom i el primer cognom, fet que s'agreuja quan ens trobem, per un mateix vaixell, més d'un pilot amb nom i cognom idèntics, fet que es fa palès al seguir les

relacions de patrons que es donen en el núm 10 de La Roca de Xeix.

Per altra banda hom coneix el gran moviment tant pel que fa a la propietat dels vaixells com a la variació dels noms, els quals ben sovint es canviaven cada vegada que es produïa una transmissió, adjudicant-los, també sovint, el nom d'un dels familiars dels nous armadors. Aquestes circumstàncies ens poden portar a caure en dubtes i, fins i tot, a cometre errors en la determinació de quina nau i de quin capità ens referim. Es pot donar que en alguns casos es tracti d'una mateixa embarcació a la qual per haver canviat d'aparell o de nom ens sembli que es tracta de naus diferents, fet que també es pot comprovar en les llistes de vaixells de l'esmentat núm. 10 de La Roca de Xeix.

Fetes aquestes observacions passem tot seguit a veure que ens diu la documentació aplegada sobre els nostres vaixells i els nostres armadors i pilots. Seguirem el mateix ordre que abans hem anunciat.

1 - VAIXELLS CONSTRUÏTS A LLORET

Hem vist abans, tot i que suportat amb informació molt escadussera que alguns comerciants, en el cas estudiat del Camp de Tarragona, sembla que tenien una certa preferència de noli-ejar embarcacions de patrons masnovins per fer les seves trameses de vi i de paper vers un lloretenc, Antoni Surís, establert a Cadis, qui sap si recomanats pel propi receptor de les mercaderies.

Ara pel que fa a la construcció de vaixells sembla que els armadors masnovins eren els que mostren una inclinació evident vers les drassanes lloretenques. Com ja hem vingut senyalant s'han comptabilitzats 137 vaixells d'altura eixits

d'estepa de Lloret i d'ells 35 van tenir alguna relació amb gent del Masnou, 11 per encàrrec directe a les drassanes lloretenques i la resta per compra posterior, després d'algun període de servei als armadors lloretencs que els havien fet construir.

Vegem tot seguit què hem trobat de cadascuna d'aquestes 35 embarcacions començant per les que van ser encarregades per armadors del Masnou.

Pel que fa a la localització de noms de capitans, armadors i vaixells en la relació dels cens de contribuents només en farem esment en els casos en què la consulta sigui afirmativa.

1.1 - Vaixells armats per gent del Masnou

1.1.1 - GOLETA VIRGEN DEL CARMEN (A) ANGELITA

Poca informació es posseeix d'aquesta embarcació fora que era un bastiment de 65 tones, bastida a Lloret pel mestre d'aixa Joaquim Ribas i inscrita l'any 1825. Sembla que el seu armador i alhora capità era Miquel Oliver.

La vida d'aquesta embarcació degué ser molt efimera ja que l'any 1828 va ser apresada per un corsari en el mar de les Antilles.⁴

En la relació de capitans i pilots de Bassegoda trobem un Miquel Oliver (Bonica) que podria trac-

tar-es del nostre home donat que com que consta que va néixer l'any 1801 bé podria ser l'armador de la nau el 1825 quan devia tenir 24 anys d'edat. Pel que fa a l'embarcació, es troba, en la documentació de Bassegoda, un bergantí i una fragata amb el nom d'*Angelita* i una pollacra amb el de *Virgen del Carmen* que no sembla pas que es puguin identificar amb la nau lloretenca. Cap dels capitans que s'esmenten per a les dues embarcacions es diu Miquel Oliver.⁵

1.1.2 - PAILEBOT LA CAROLINA

Igualment que en el cas anterior la informació és ben pelada.

Cal recordar que es tractava d'un bastiment de 62 tones, construït pel mestre d'aixa Bonaventura Ribas (a) *Pa-i ais* i que es va inscriure el març de 1832.

Coincideix també el seu armador amb el seu patró, el masnoví Bonaventura Bertran el qual anys més tard el transfereix a un altre pilot del

Masnou, Josep Alsina Mir.⁶

Bonaventura Bertran podria tractar-se de Bonaventura Bertran Maristany (Patets) i Josep Alsina Mir podria ser Josep Alsina (Moreno).

Pel que fa a l'embarcació en la relació de Bassegoda trobem una pollacra-goleta *Carolina* de 5.000 quintars, capitans Gabriel i Marià Ramentol. Ens costa acceptar que es tracti del vaixell construït a Lloret.⁷

1.1.3 - MÍSTIC MERCURIO (DESPRÉS JOVEN AMALIA I JOVEN PAQUITA)

Embarcació de 71 tones d'arqueig en el moment de la fusa el qual passa, anys més tard, fins a 91 tones, segurament a causa d'un allargament o remuntada. Construït a Lloret a càrrec del mestre d'aixa Sebastià Pujol (a) *Es Ferreret*, va ser inscrit l'any 1833 a nom de Pere Millet, fill, del foli 47 de patrons del Masnou.

Pel que fa als capitans es té constància que Gabriel Millet la va comandar⁸ però sembla que podríem admetre, donat que tots ells eren pilots, que la comandaren també els diversos patrons masnovins que l'adquiriren, Pere Millet, Bonaventura Millet, Jaume Bertran i Ignasi Millet del qual també se'n té coneixement.⁹

La nau resta propietat de membres de famílies masnovines fins a l'any 1856 que passa a altres propietaris aliens al Masnou. Els canvis de propietat d'armadors masnovins és com segueix: L'agost de 1842 passa a propietat de Gabriel Millet.

El juliol de 1849 n'és el seu propietari Ignasi Millet, del foli 362 de la llista de pilots del Masnou.

El desembre de 1849 adquireix la seva propietat Bonaventura Millet del foli 395 de la llista de pilots del Masnou.

L'agost de 1852 el compra Jaume Bertran.

És, com hem dit, a partir de setembre de 1856

quan Jaume Bertran es ven la nau a Lluís Raimat, de Barcelona, quant a 8/17 i a Francesc Timoner, de la matrícula d'Alacant, quant a la resta de 9/17. La nau canvia dues vegades de nom. En la primera l'any 1854, quan Jaume Bertran, passa a dir-se *Joven Amalia*¹⁰ i en la segona se li posa el nom de *Joven Paquita*.¹¹

Pel que fa als armadors i pilots, seguint la informació de Bassegoda podem establir els supòsits següents:

Pere Millet podria tractar-se del que senyala amb el motiu de (Fita), i si bé se'n troba un altre anomenat Pere Anton (Cona), sembla que ens podem inclinar pel primer.

Gabriel Millet. L'únic que trobem és sota el motiu de (Surray).

Bonaventura Millet, el trobem sota el motiu de (Tetus).

Jaume Bertran. No se'n troba cap en la relació de patrons de l'any 1962, però si que en trobem un en la relació de l'any 1928 com a capità o pilot del bergantí *Amalia*, el qual tal vegada podria ser identificat amb el *Joven Amalia*, abans esmentat.

Ignasi Millet, no el trobem en cap de les relacions.¹²

Pel que fa als vaixells no en trobem cap amb el nom de *Mercurio*.

1.1.4 - POLLACRA ESTATUTO REAL (DESPRÉS DECIDIDA)

Embarcació de 95 tones, bastida a les drassanes de Lloret pel mestre d'aixa Bonaventura Ribas (a) *Pa-i-ais*, essent inscrita l'any 1834 a nom de Pau Sensat, del foli 113 de la matrícula de Barcelona. Pel que fa als seus capitans podríem suposar que haguessin estat al menys els seus dos armadors o propietaris, Pau Sensat, ja esmentat, i Joan Sanjuan, pilot de la matrícula del Masnou que l'adquireix del primer el febrer de 1840. També consta com a capità de la nau Ciril Pagès.¹³

Joan Sanjuan es desprèn de la nau el juliol de 1860 per venda a Guillermo Estaglione, de Liorna.¹⁴

Poc després de la seva fusa, l'octubre de 1835, la nau canvia el seu nom primitiu pel de *Decidida*. També mentre pertany a propietat masnovina per un nou arqueig, segons R.O. de 18.12.1844, resulta ser de 121 tones, tal vegada per haver estat recrescuda o per errors d'amidament inicials. Pel que fa als armadors, Bassegoda ens proporciona les dades següents:

Pau Sensat, ha de correspondre a Pau Sensat (Voluntari); Joan Sanjuan, creiem que deu tractar-se de Joan Sanjuan Millet (Manan); Ciril Pagès, deu

tractar-se del que portà el motiu de (Ciril-lo). Pel que fa als vaixells trobem una pollacra-goleta amb el nom de *Decidida*, el capità de la qual diu ser Josep Millet.¹⁵

Retrat del capità Ciril Pagès, cedit per Rosa Rogès Millet.

1.1.5 - BERGANTÍ NAPOLEON

Bergantí de 118 tones, construït a Lloret a càrrec del mestre d'aixa Bonaventura Ribas (a) *Pa-i-ais*, i inscrit el maig de 1837 a nom de Joan Sensat del foli 42 de pilots del Masnou.

Segons que ens consta en foren capitans:¹⁶

Joan Sensat (1837-1842).

Pere Sensat (de 1847-1849).

Pau Bertran (1852).

El juliol de 1841 Joan Sensat ven la nau a Lluís Maristany, del Masnou, però inscrit en el foli 200 de la llista de pilots de Barcelona.

L'any 1842 degué morir Lluís Maristany i la propietat del vaixell va passar als seus tres fills menors dels quals no es donen els noms.

La nau va naufragar pel gener de 1853 a conseqüència d'haver-se obert una via d'aigua.¹⁷

Aparell de navegar que probablement fou utilitzat per Joan Sensat. Els nets del seu fill Agustí, en van fer donatiu al M.M.N.M. (Fotografia: Unter).

Informació de Bassegoda:

Joan Sensat, podria tractar-se de Joan Sensat (Xami).

Pere Sensat, en trobem dos, un Pere Sensat (Voluntari) i un Pere Sensat Maristany (Voluntari), membres, segons sembla, d'una mateixa família, si bé no es tractava de pare i fill atès que

Pere Sensat i Maristany era fill de Joan Sensat Millet, segons informació oral de gent del Masnou.

Pau Bertran, possiblement Pau Bertran Estapé (Gerro).

Pel que fa al nom del vaixell no el trobem en cap de les llistes de Bassegoda.¹⁸

1.1.6 - BERGANTÍ-GOLETA CELESTINA

Embarcació de 244 tones, construïda pel mestre d'aixa lloretenc Bonaventura Ribas (a) *Paiais* i inscrita el maig de 1846 a nom de Joan Sensat Millet del foli 475 de la llista de pilots de la matrícula de Barcelona, armador que també ho va ser del bergantí *Napoleón*.

Els seus capitans van ser Joan Sensat Millet i Jaume Sensat Maristany.

L'agost de 1878, Joan Sensat Millet mor abintestat i, d'acord amb escriptura atorgada davant del notari Francesc Sanhauja, la seva vídua Rosa

Maristany i les seves dues filles Josepa i Celestina junt amb el seu germà Agustí, cediren perpètuament la part que els corresponia en el vaixell a favor del seu fill i germà respectivament, Jaume Sensat Maristany. Tot seguit, pel setembre següent, Jaume Sensat Maristany ven la nau a *Cisqual y Cía.*, de Barcelona, pel preu de 7.000 pessetes.

Consta que pel novembre de 1877 havent hagut d'entrar d'arribada forçosa a un port estranger, el nom del qual no s'especifica, va haver de ser care-

*El vaixell Celestina
aparellat de corbeta
(Arxiu Mas).*

nat i folrat, reparacions que van costar 456 duros. Va acabar, l'any 1879, trossejat per inútil, en el port de Barcelona.

En aquest cas els dos pilots esmentats queden ben identificats en la informació de Bassegoda. Joan Sensat Millet és el conegut pel sobrenom de (Xami) i el seu fill Jaume Sensat Maristany igualment amb el mateix sobrenom, lògicament per tractar-se de membres d'una mateixa família.

Pel que fa al nom de l'embarcació trobem en la llista de Bassegoda una corbeta amb el nom de *Celestina*, els capitans de la qual consta que van ser Joan i Jaume Sensat, precisament els mateixos que hem consignat més amunt.¹⁹

Ens trobem, doncs, que nosaltres tenim l'embarcació catalogada com un bergantí-goleta mentre que Bassegoda ens diu que era una corbeta.

1.1.7 - POLLACRA ACANCIA

Embarcació de 200 tones, encarregada al mestre d'aixa Agustí Pujol de Lloret, inscrita el desembre de 1849 per meitats a favor de Francesc Millet Maristany del Masnou i *Font y Riudor*, de Barcelona. Els seus capitans d'acord amb les nostres fonts d'informació van ser:

Francesc Millet Maristany (1849-1851).

Josep Martí Maristany (1861).

Pere Villà.

Francesc Oliver Millet.

Eugeni Millet Maristany (1862-1864).

La nau degué restar propietat dels parçoners inicials o dels seus successors ja que no és fins al març de 1897 que Ramon Riudor Nin i Francesc Font Gumà, obrant en qualitat de gerents de *Font y Riudor*, i Eugeni Millet Maristany, en qualitat d'apoderat del seu germà Francesc Millet Maristany, venen la nau a Bernard i Miquel Estelà Calafat.

La pollacra *Acancia*, va navegar fins a l'any 1909 i va naufragar pel febrer d'aquell any a la desembocadura del Miño. Una vida útil força considerable.

Mirem d'identificar els pilots i vaixell en el llibre de Bassegoda:

Francesc Millet Maristany deu tractar-se de Francesc Millet identificat amb el sobrenom de (Xec).

Si bé no hem trobat cap document que ho avala tal vegada no seria agosarat pensar que en algun moment la nau hagués sofert la modificació del seu aparell, essent com era una embarcació d'una eslora considerable, 102 peus, i un arqueig de 244 tones, comparats amb altres del mateix aparell original.

Aquesta suposició ens ve avalada per la reproducció fotogràfica d'una aquarel·la que es conserva a l'Arxiu Mas, per tots els indicis obra de Pellegrin, de la corbeta *Celestina* el capità de la qual consta ser Jaume Sensat, pare de la pedagoga Rosa Sensat Vila.

L'historial d'aquesta nau ens proporciona dades suficients per conèixer la motivació del seu nom, el d'una de les filles, *Celestina*, de l'armador de la nau Joan Sensat Millet.

Josep Martí Maristany. Aquí se'ns presenta una dificultat atès que trobem dos pilots amb els mateixos noms, cognoms i motius. (Barrabuts). Pere Villà el trobem amb el sobrenom d'(Estudi de Vilassar)

Francesc Oliver Millet queda identificat amb el motiu de (Guilopu).

Eugeni Millet Maristany, el trobem senyalat amb el motiu de (Xec) el qual ens confirma la nostra suposició sobre la identificació de Francesc Millet amb Francesc Millet Maristany (Xec).

El vaixell queda perfectament identificat en la relació d'embarcacions de Bassegoda, el qual però ens consigna menys capitans que els que nosaltres havíem identificat.²⁰

La pollacra-rodona *Acancia* (fotografia del llibre d'E. Roig *La marina catalana del vuit-cents*).

1.1.8 - POLLACRA CENOBITA

Bastiment de 203 tones, construït en les drassanes de Lloret pel mestre Joan Vidal i inscrit a l'abril de 1850 essent els seus armadors:

Sebastià Soler de Barcelona quant a 2/3.

Mateu Pagès Casals, del Masnou, del foli 408 de la llista de pilots de la matrícula de Barcelona quant al restant 1/3.

La nau degué ser comandada només per Mateu

Pagès Casals atès que durant el seu primer viatge a Amèrica va naufragar en l'estuari del Rio de la Plata.

En la documentació de Bassegoda trobem el capità sota el sobrenom de (Cebriana)²¹ i pel que fa a la nau no se'n troba cap amb el nom de *Cenobita*, en la relació de vaixells.

1.1.9 - POLLACRA-GOLETA DARIA

Ben poca cosa podem afegir al que dèiem en el nostre llibre *La marina mercant de Lloret de Mar*, respecte d'aquesta nau.

Recordem però que desplaçava 180 tones, que va ser construïda pel mestre d'aixa de Lloret Bonaventura Ribas (a) *Pa-i-ais* i que va ser inscrita a nom de Pere Pagès Maristany.

Així mateix fem avinent que els seus capitans van ser:

Pere Pagès Maristany (1852-1863) es troba identificat com a Pere Pagès (Manuel) i amb el nom sencer en el cens de contribucions com a capità de la *Daria*.

Josep Pagès Maristany el qual pot tractar-se de Josep Pagès (Manuel) (1866).

Jaume Rosés, dels quals se'n troben tres en la llista de Bassegoda sota els sobrenoms de (Anxona), (Russu) i (Xicu).

Gerard Casals que es tracta de Gerard Casals Maristany segons informació del seu besnét Joan Casals i que consta al peu de la fotografia del vaixell que reproduïm. Joan Casals també consta en el cens de contribucions com a capità de la pollacra *Daria*.

Per altra banda el vaixell es troba perfectament identificat per Bassegoda, coincidint amb els quatre capitans suara esmentats.²²

A l'esquerra:
Pollacra-goleta
Daria (Arxiu Mas).

A la dreta:
Ex-vot de la
pollacra-goleta
Daria (Museu
Marítim de
Barcelona).

1.1.10 - POLLACRA MODESTA

Embarcació de 205 tones, construïda pel mestre d'aixa de Lloret Bonaventura Ribas (a) *Pa-i-ais* i inscrita el juny de 1854 a nom d'Agustí Maristany Isern.

Els seus capitans van ser:

Tomàs Gibernau.

Agustí Maristany Isern (1854-1857), el qual el maig de 1857 es posa malalt i el substitueix Jeroni Castany, pilot de la matrícula de Mataró.²³

Salvador Maristany Isern.

Pere Maristany.

Gerard Maristany Sensat (1857-1861).

Agustí Maristany Sensat (1863-1866).

Pere Oliver.

No es troba informació referent als altres pilots, Tomàs Gibernau, Pere Maristany, Salvador Maristany i Pere Oliver.

Segons una nota de 6 d'octubre de 1890 Agustí Maristany Isern en testament atorgat davant del notari del Masnou, Francesc Sanahuja Padreny, el 22 de novembre de 1882, va llegar al seu fill Salvador Maristany Sensat la propietat i tots els interessos que representava el dia del seu òbit en la pollacra *Modesta*, però el fill va haver de reconèixer una cinquena part de la propietat de l'embarcació a favor de cada un dels seus quatre germans, Gerard, Agustí, Modesta i Teresa. Però l'any següent els cinc germans Maristany Sensat venen la nau per meitats a Feliu Fontrodona Riera, del comerç de Barcelona, i a Josep Pineda Guerra, pilot, pel preu total de 5.000 pessetes.

Es produeixen altres transmissions alienes al Masnou.

Un cop fora de la família Maristany la nau canvia dues vegades de nom, la primera l'any 1891 pel d'*Anita y Gertrudis* i al cap de poc més d'un any pel de *Seis de Enero*.

La vida útil de la nau va ser també considerable ja que va navegar fins a l'any 1914 que es va perdre en un naufragi enfront de Torrevella.

Vegem, tot seguit, la informació que ens proporciona Bassegoda:

La pollacra rodona *Modesta* (fotografia del llibre d'E. Roig op.cit.).

Tomàs Gibernau, se'l troba tant en la llista de 1962 com en la de 1828, precisament com a capità de la pollacra *Modesta*, dada que si bé sembla contradir-se amb la manca d'informació que abans hem apuntat, podria donar-se la circumstància, que també es repetiria per altres embarcacions, que el comandament d'alguns capitans es produís en dates posteriors a 1866, a partir de la qual la informació de l'Escrivania de Marina es fa molt pobre fins a desaparèixer totalment el 1875.

Agustí Maristany Isern, de sobrenom (*Isart*).

Salvador Maristany Sensat (*Isart*).

Agustí Maristany Sensat (*Isart*).

Pere Maristany. D'entre els diversos capitans amb aquest nom de la llista de 1962 no hem sabut identificar a quin d'ells corresponia el capità de la pollacra, però en la relació de 1928 sí que trobem un Tomàs Maristany, capità de la pollacra *Modesta*.

Pere Oliver no ens ha estat pas possible identificar-lo, malgrat els diversos pilots existents amb aquest nom, en cap de les llistes de Bassegoda. Quant al vaixell, es troba perfectament identificat en la llista d'embarcacions de Bassegoda, coincidint, quant als capitans, amb els que hem donat més amunt, amb l'única excepció de Pere Oliver que no apareix en el document de Bassegoda.²⁴

Ens trobem amb un altre cas en què el vaixell porta el nom d'una de les filles, *Modesta*, del seu armador Agustí Maristany Isern.

1.1.11 - POLLACRA-GOLETA GABRIELA

Pollacra-goleta de 165 tones, de fabricació lloretenca a càrrec del mestre d'aixa Agustí Guinat, inscrita a l'agost de 1858 a nom de Josep Ramentol Estapé, fill de Marià.²⁵

Els seus capitans van ser:

Josep Ramentol Estapé (1858-1862).

Gabriel Ramentol Estapé (1870).

Marià Ramentol Maristany (1875).

Pere Pagès.

tots ells del Masnou, i

Eduard Costa Costa, de Cadaqués.

En l'història de la propietat d'aquesta embarcació trobem un d'aquells casos en què, si bé de la documentació d'inscripció de la nau sembla deduir-se que va ser feta a nom d'un sol propietari o parçoner, al cap d'uns anys, quan algunes circumstàncies obliguen a fer-ho, ens trobem que la nau pertany a un bon grup de parçoners.

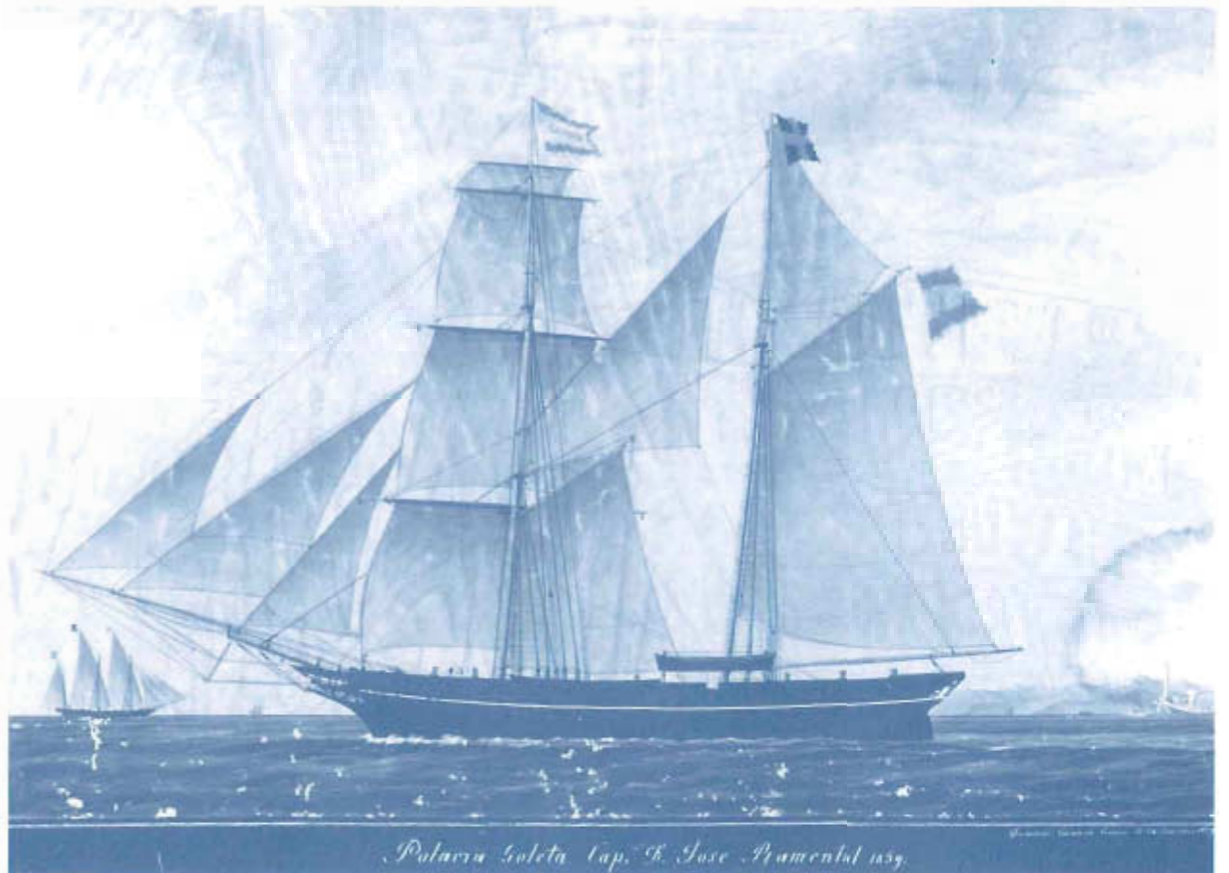
En data 30 de juliol de 1870, es protocolitza escriptura de propietat a favor de Raimonda Gros Masjuan, hereva universal dels béns del seu marit, Josep Ramentol Estapé.

No és fins al cap de dos anys que Raimonda Gros

Masjuan declara que la propietat de la nau es trobava dividida en 96 parts de les quals eren propietaris legítims les persones i entitats següents:

<i>Escauriza y Serpa</i> , de l'Havana,	12	parts
<i>Pujol, Alvarez y Cía.</i> , de Santiago de Cuba,	4	"
<i>Aranaga e hijo</i> , de Rio de Janeiro,	4	"
Fermín de la Pedrera, de Santander,	6	"
Francesc Serra Puigdengolas, de la Corunya,	3	"
Federico Rudolph, de Cadis,	4	"
<i>Sobrinos de Pi</i> , de Puerto Rico,	4	"
Alejandro Barba, de Màlaga,	6	"
<i>Ribas y Sitjà</i> , de Vigo,	2	"
<i>Sensat Hnos.</i> , fabricants de lones del Masnou,	4	"
Pere Clavell Julià, fabricant d'eixàrcia de la Barceloneta,	3	"
Pau Estapé Maristany, mestre de veles del Masnou,	2	"
Gabriel Ramentol Estapé, matrícula de Barcelona,	8	"
<i>Font y Riudor</i> ,	30	"

Pollacra-goleta Gabriela amb matrícula de la Província de Mataró (pintura conservada a l'ermita de Santa Cristina, de Lloret de Mar).

Ens ha semblat oportú explicitar aquesta llista pel que veurem tot seguit.

Gabriel Ramentol Estapé adquireix: l'agost de 1872 les 3 parts que havien estat de Francesc Serra Puigdemolas; el març de 1875 compra una de les parts que havien estat propietat de Pujol, Alvarez y Cia.; a l'abril de 1877 adquireix les 12 parts d'Escauriza y Serpa i encara el setembre de 1789 es fa amb 2,5/24, o sia 10/96 de la propietat de la nau, que no es diu de qui procedeixen. Per altra part, Marià Ramentol Maristany, adquireix les parts que havien estat propietat d'Alejandro Barba i el novembre de 1883 compra a Font y Riudor i a Francesc Rosés les 30 i 4 parts respectivament. O sia que, segons els nostres comptes a finals de 1883, 66 parts de les 92 en què estava dividida la propietat de la nau es troben en mans de la família Ramentol, per les quals haurà pagat, en conjunt, la suma de 7.125 pessetes.

Tres anys més tard de l'última de les operacions esmentades, pel juny de 1886, la nau és venuda en encant públic i voluntari, essent adjudicada al més-dient, Eduard Costa Costa (a) Causa, pilot i veí de Cadaqués, pel preu de 12.400 pessetes.

La *Gabriela* navegà sota el comandament d'Eduard Costa Costa fins a l'any 1890, que va naufragar, si bé salvant-se tota la tripulació. La nau va poder ser recuperada i reparada i fou folorada de nou amb planxes d'aram i posada altra vegada sota el comandament del capità Costa fins a la seva pèrdua definitiva que s'esdevingué, segons que sembla, a primeries d'aquest segle. Un bon dia al matí, la *Gabriela* abandonava la badia de Cadaqués envoltada d'una boira espessa, enmig d'una calma blanca. No se'n va saber mai més res... En fi, una nau nascuda a Lloret que reparteix la seva existència al servei dels armadors de dues viles germanes de la nostra costa, el Masnou i Cadaqués.²⁶

Vegem, tot seguit de localitzar la nau i els seus armadors i pilots en la documentació de Bassegoda.

Josep Ramentol Estapé. No es troba cap pilot amb aquestes senyes en la documentació de 1962. Tal vegada podria tractar-se de Josep Ramentol (Gordavaques), pilot amb aquestes senyes que trobem en la documentació de 1928 com un dels capitans de la *Gabriela*. Però sí que es troba perfectament documentat en el cens de

Pollacka-goleta
Gabriela amb
matricula de la
Província de
Barcelona
(col·lecció Esteve
Fàbregas).

Gabriela Capitan Jose Ramentol. -- me.

contribucions com a capità del la *Gabriela* els anys 1859 a 1864.

Gabriel Ramentol Estapé. No trobem cap pilot amb aquests noms i cognoms ni cap Gabriel Ramentol en la documentació de 1962, si bé trobem Gabriel Ramentol, capità de la *Gabriela*, en la documentació de 1828.

Marià Ramentol Maristany. En la documentació de 1962 trobem un sol Marià Ramentol sota el motiu de (Gordavaques) que ens inclinem a creure que es tracta de Marià Ramentol Maristany dels (Gordavaques), com hem anotat també en

el cas de Josep Ramentol Estapé. Marià Ramentol també el trobem anotat en la documentació de 1928 com un dels capitans de la *Gabriela*.

Pere Pagès. En la documentació de 1962 trobem dos pilots amb aquestes senyes, amb els sobrenoms de (Manuel) i (Xicarreta) i en la de 1928 es troba consignat com un dels capitans de la *Gabriela*.

Quant al vaixell, no en consta cap amb aquest nom en la documentació de 1962 però sí en la de 1928.²⁷

1.2 - Vaixells armats per gent de Lloret i més tard venuts a gent del Masnou

1.2.1 - BERGANTÍ SAN FRANCISCO DE PAULA

Vaixell d'unes 65 tones que va ser construït a Lloret l'any 1794 pel mestre d'aixa Antoni Vivas. Els seus parçoners en el moment de la fusa van ser tots lloretencs si bé cal senyalar Pau Conill Gros com el més important donat que posseïa 9/12 de la propietat de la nau.

A la mort de Pau Conill Gros, que es degué produir dintre la primera meitat de l'any 1810, els altres parçoners fan donació de la nau al fill d'aquell i de la seva muller Maria Botet Feixas, Climent Conill i Botet.²⁸

És precisament aquest últim qui l'octubre de 1828 ven la nau a Gabriel Maristany, segon pilot de la matrícula de Cadis, i veí del Masnou, pel preu de 1.500 pesos forts.²⁹

El vaixell va ser pres, dintre de l'any 1812, per un corsari francès i, tot seguit, reprès per un altre d'anglès, essent declarada bona presa. El patró Climent Conill Botet que va voler recuperar la nau va haver de pagar 3.520 lliures, aproximadament els 2/3 del cost de nou.³⁰

A finals d'octubre de 1817 va canviar l'aparell de bergantí a pollacra.³¹

Va naufragar en aigües de Montevideo.

El Gabriel Maristany que adquireix la nau l'any

1828 sembla que no pot ser cap dels que es troben en les relacions de Bassegoda si hem de fer cas de les dates de naixement que en dona. Podria tractar-se d'un ascendent d'algun d'ells.

Patent de Sanitat del vaixell San Francisco de Paula quan el vaixell va ser capitanejat per Climent Conill, de Lloret. (Museu Marítim de Barcelona).

1.2.2 - POLLACRA CRISTINETA (DESPRÉS VICTORINA)

Bastiment construït a Lloret pel mestre d'aixa Sebastià Pujol (a) *Es Ferreret*, inscrita l'agost de 1833 a nom de Jaume Vilallonga.

Consta que els seus capitans van ser:

Salvador Vilallonga, fill de Jaume (1836-1837, 1838 i 1841-1844).

Alexos Roura, de la matrícula d'Arenys (1837 i 1839)

Lluís Estapé (1845).

Bartomeu Calme, de la matrícula del Masnou (1847).

L'octubre de 1845 Salvador Vilallonga, en nom del seu pare Jaume, ven la nau a Lluís Estapé quant a 2/3 del seu valor i a Constantino Santamaria, de Buenos Aires, el 1/3 restant.

Ben aviat Lluís Estapé es desprèn de la part de la propietat de la nau que posseïa atès que pel novembre de 1849 els dos anteriors propietaris es venen l'embarcació per meitats a Miquel Serra i Llorenç Castells, tots dos de Barcelona.

L'any 1849, quan ja no pertanyia ni a gent de

Lloret ni del Masnou canvia el seu nom primitiu pel de *Victorina*.

Va naufragar l'any 1864 en aigües del mar Egeo.

En cap de les relacions de Bassegoda trobem

els noms dels capitans Lluís Estapé i Bartomeu Calme, que pels seus cognoms o per la informació trobada semblen ser del Masnou. Tampoc no es troba referència de cap vaixell amb el nom de *Cristineta*.

1.2.3 - POLLACRA ANITA, (DESPRÉS MINERVA I AUDAZ)

Pollacra de 140 tones, bastida pel mestre d'aixa lloretenc Bonaventura Ribas i inscrita l'any 1833 a nom de Josep Domènech Mataró essent els capitans lloretencs que la comandaren:

Salvador Domènech

Joan Domènech

El juliol de 1841, Josep Domènech Mataró ven la nau a Feliu Alsina Sayol, pilot de la matrícula del Masnou el qual pel maig de 1848 es desprèn

d'ella per venda a Antonio Zulueta i és a partir d'aquest moment en què l'embarcació perd, segons que sembla, tota relació amb Lloret i el Masnou.

Aquesta nau canvia de nom dues vegades. La primera, que podria ser quan la nau era propietat de masnovins, pel nom de *Minerva*, i la segona, possiblement arran de la seva venda per part de Feliu Alsina Sayol, pel d'*Audaz*.³²

Mentre va ser comandada per pilots lloretencs els llocs de destinació van ser ports d'Itàlia, Brasil, Buenos Aires i Montevideo.

Pel que fa a la informació que ens dona Bassegoda no es troba cap capità amb el nom de Feliu Alsina Sayol, si bé trobem un Feliu Alsina (a) Teta el qual podria tractar-se del capità de la nau. En el cens de contribucions apareix Feliu Alsina els anys 1845 i 1846 com a capità d'una nau de 140 tones de la qual no se'ns dona el nom, però que el seu arqueig coincideix amb el que donàvem en el nostre llibre *La Marina mercant de Lloret de Mar*.

En la relació de vaixells trobem una pollacra-goleta *Anita*, entre els capitans de la qual, que ens dona Bassegoda, no figura Feliu Alsina Sayol, però en la informació de 1928 sí que trobem una pollacra *Anita* de la qual anota com a capitans, Feliu, Tomàs i Antoni Alsina.³³

Retrat del mestre d'aixa lloretenc Bonaventura Ribas Maura (a) Pa-i-ais, que va bastir deu dels vaixells estudiats, entre ells la pollacra *Anita*. (Museu Marítim de Barcelona).

1.2.4 - QUETX MARCIAL

Embarcació de 123 tones construïda pel mestre d'aixa lloretenc Agustí Macià (a) *Baiapare* i inscrit el juny de 1833 a nom de Bonaventura Carreras, de Lloret, quant a 3/4 parts de la propietat de la nau i 1/4 part a nom de Josep Serdà Seriol, de Barcelona.

Pel que fa als capitans hem trobat el seu armador Bonaventura Carreras i Gerard Martí el qual, pel que veurem tot seguit, bé podrà ser del Masnou.

L'agost de 1837 els seu dos armadors originaris venen el quetx a Isidre Martí, de la llista de pilots de la matrícula de Cadis, pel preu de 5.000 pesos forts.

El març de 1844 Àngela Coll, vidua d'Isidre Martí, reconeix que els veritables interessats en la propietat de la nau són:

Els seus dos fills menors,	2/15
Carles Torrents Miralda,	2,5/15
17 partícips més de diverses poblacions de la costa, Barcelona, Masnou, Vilanova, Màlaga i Tarragona que no s'especifiquen	10,5/15

El setembre de 1849 els anteriors parçoners es venen la nau a Francesc Argentó, pilot de la matrícula de Barcelona.

En un contracte de tripulació de data 11 de desembre de 1847 trobem que, entre d'altres, formen part de la tripulació, demés del capità Gerard Martí, Silvestre Martí i Felicià Coll noms i cognoms molt corrents al Masnou.³⁴

Es desconeix el final de la nau.

Vegem que trobem en la informació de Bassegoda:

Gerard Martí. No trobem cap pilot entre la dotzena que apareixen en les diferents llistes amb el nom de Gerard, però atès que com veurem tot seguit que altres Martí sí que es troben relacionats amb aquesta nau, sembla que podem admetre que Gerard Martí era masnoví.

Isidre Martí (Fideu).

Silvestre Martí (Josepet).

Felicià Coll (Pascol).

Quant al nom del vaixell no en trobem cap amb el nom de *Marcial*.³⁵

1.2.5 - POLLACRA SAN NARCISO (DESPRÉS INTREPIDA, TWEED I PROVISOR)

Pollacra de 142 tones encarregada al mestre d'aixa de Lloret Sebastià Pujol, inscrita el maig de 1834 a favor de:

Narcís Parés, de Lloret,	14/16
Pau Pujol Clanchet,	1/16
Pere Carbó Rovira,	1/16

Capitans:

Narcís Parés, pilot de Lloret

Pere Maristany, mentre portà el nom d'*Intrépida*.

Barnardí Camp, mentre portà el nom de *Tweed*.

Narcís Albà, de Lloret, mentre portà el nom de *Previsor*.

El març de 1839 els propietaris de la nau la venen a:

Sebastià Soler, de Barcelona,	14/20
Pere Maristany, de la matrícula de Barcelona,	6/20

Els dos anteriors propietaris es desprenen de la

nau pel juny de 1849 per raó de venda a Josep Cascante Anglada, Bernardí Camp i Sebastià Soler.

I ara en aquesta nau es produeix allò que se sol dir a Barcelona, *volta el món i torna al Born*, perquè el març de 1852 la nau és adquirida, per meitats, pels lloretencs Jaume Taulina Vilallonga i Narcís Albà, que la posseeixen fins a mitjans de 1856 que se la venen a un súbdit de Palma de Mallorca.

Com ja hem donat a entendre al citar els capitans, la nau va canviar de nom successivament per *Intrépida* (1838), *Tweed* (1849) i *Previsor* (1852).

En aquest cas no ens ha estat possible situar el nom de Pere Maristany en la llista de pilots de Bassegoda d'entre els nombrosos que es troben amb aquest nom. Tampoc no localitzem cap vaixell en cap dels quatre noms que va portar en la llista d'embarcacions.

1.2.6 - POLLACRA FLORA

Pollacra construïda a Lloret pel mestre d'aixa Joaquim Ribas, inscrita el setembre de 1834 a nom d'Agustí Domènech Conill (el meu besavi per via d'àvia paterna).

Entre els capitans trobem:

Agustí Domènech Conill, de Lloret (1834-1837).

Francesc Botet, de Lloret (1836).

Bonaventura Alsina, del Masnou (1838-1839).

Silvestre Sampere (1842).

Joan Mirambell, del Masnou (1845).

Jaume Alsina Torres, del Masnou (1845-1848).

Joan Arimon, del Masnou (1849).

Gerard Maristany, del Masnou (1849-1858).

Gerard Sensat, del Masnou (1859-1863).

Joan Sensat, del Masnou (1864).

Joan Manuel de Dios (1865).

Retrat del capità
Agustí Domenech
(col·lecció família
Agustí Ma. Vilà).

Agustí Domènech Conill ven la nau, el juny de 1838 a Bonaventura Alsina i a partir d'aquest moment fins a l'any 1859 la nau passa a ser propietat successivament de diversos armadors i pilots del Masnou, Jaume Alsina Torres, l'any 1840; Bonaventura Alsina, que podria o no tractar-se de l'anterior que hem esmentat, l'any 1848; Gerard Maristany, l'any 1855.

L'any 1859 la nau deixa de pertànyer a pilots masnovins i passa a propietat de Carles Torrente Miralda, de Barcelona.

La pollacra continua navegant fins al 1868 que és trossegada en el port de Barcelona.

Bonaventura Alsina podria tractar-se, segons la informació de Bassegodà d'un o altre dels que eren coneguts pels sobrenoms de (Roc) i de (Tareta) o qui sap si, en el cas que el dos pilots que apareixen amb el mateix nom, l'un és un (Roc) i l'altre un (Tareta).

Jaume Alsina Torres. No es troba cap Jaume Alsina entre els molts Alsina de la llista de pilots de Bassegodà, però sí que es troba, els anys 1845 i 1846 comandant una nau de 126 tones de la qual no es dona el nom.

Joan Arimon, podria tractar-se del que se'l coneix pel sobrenom de (Bailon).

Gerard Maristany. És també difícil saber de quin es tracta d'entre diversos pilots amb aquestes senyes.

Gerard Sensat. Tal vegada es podria tractar de Gerard Sensat Maristany (Queta).

Joan Sensat. Sembla que podem suposar que aquest pilot estaria emparentat amb Gerard Sensat Maristany i en aquest supòsit es podria tractar de Joan Sensat Maristany (Queta).

Pel que fa a l'embarcació es troba identificada en la llista d'embarcacions on es donen com a capitans seus Joan i Gerard Sensat.³⁶

1.2.7 - POLLACRA UNIÓN

Bastiment de 133 tones construït a Lloret pel mestre d'aixa Agustí Macià (a *Vaiapare* i inscrita l'octubre de 1837 a nom del pilot lloretenc Joan Mataró Surís.

Els seus capitans que tenim identificats són.

De Lloret:

Joan Mataró Surís (1837-1845 i 1849-1854).

Agustí Botet Domènech (1847-1848).

Salvador Pal Garriga (1854-1859).

Salvador Garriga Mataró (1862-1865).

Del Masnou:

Pau Bonastra Sanjuan (1879?).

Salvador Llimona Fornés (1880).

A partir de la data de la fusa de la pollacra es succeeixen tot un seguit de transmissions totals o parcials entre els armadors lloretencs i Josep Amell Bou de Barcelona³⁷ fins que pel desembre de 1879 Josep Amell Bou i Salvador Garriga Mataró, aquest en nom propi i en el de la *Societat Garriga Hermanos*, de Cienfuegos, que són propietaris entre tots de la totalitat de la nau, la venen a Pau Bonastra Sanjuan, pilot i veí de Barcelona, segons la documentació consultada, tot i que pels seus cognoms sembla que hem de creure que era del Masnou o almenys descendent de masnovins. Pau Bonastra adquireix la nau per 11.250 pessetes.

Ben aviat, el juny de 1880 la nau passa a propietat, per meitats, de Salvador Llimona Fornés, pilot, i de Matilde Castany Pañella, veïns del Masnou els quals també en paguen 11.250 pessetes, els quals finalment, el juny de 1884, venen l'embarcació, que es troba a Buenos Aires, al súbdit italià Santiago Carlobarí, i es dona de baixa de la matrícula de Barcelona.

Aquesta nau va ser remuntada, l'any 1850 fins a 212 tones i el 1873 se li modificà l'aparell de pollacra a pollacra-goleta.

En la documentació de Bassegoda no es troba cap Pau Bonastra Sanjuan però si hem de fer cas dels dos cognoms sembla que bé podríem suposar que estigués emparentat amb els Bonastra (Gallinaire) del Masnou.

Pel que fa a Salvador Llimona es deu tractar del qui se'l coneix amb el sobrenom de (Manaixa) Quant al vaixell, el trobem perfectament identificat com a pollacra-goleta en els dos treballs de Bassegoda. En els dos llocs es consigna Salvador Llimona coma a capità de l'embarcació.³⁸

Pollacra Unión.
(Per gentilesa de Mercedes Garriga Alum).

A la dreta:
Casa Garriga (Lloret de Mar), que fou del capità Salvador Garriga i Mataró, un dels que capitanejà la pollacra *Unión*. (Fotografia cedida per l'Ajuntament de Lloret de Mar).

A l'esquerra:
Detall d'una sala de la casa Garriga. (Fotografia cedida per l'Ajuntament de Lloret de Mar).

1.2.8 - POLLACRA DESEADA (DESPRÉS ANTONIETA)

Pollacra de 171 tones construïda a Lloret pel mestre d'aixa Sebastià Pujol i inscrita el febrer de 1839 a nom de Josep Esqueu Vilallonga.

Hem trobat que a més del pilot lloretenc Josep Esqueu, comadaren també la nau els masnovins següents:

Francesc Oliver (1855-1861).

Salvador Isern (1864).

Antoni Pla (1863).

tots tres quan la nau es deia *Antonieta*.

Pel maig de 1855 Josep Esqueu es ven la nau a Pere Pagès Colomé, pilot de la matrícula de Barcelona el qual per altra banda no l'hem trobat en cap document que hagués comandat el vaixell, però que tant el seu primer cognom com el fet que tots els capitans, fora del lloretenc Esqueu, siguin del Masnou, ens pot fer pensar que ell també era masnoví.³⁹

Al cap de cinc anys, el juny de 1861, Pere Pagès Colomé ven la pollacra a Pagès Xifré per 3.703 pesos forts, i l'abril de 1866, Pere Pagès, successor de Pagès Xifré, ven la nau a Robert

Llanuza Llorca, veí de València.

Arran de la primera transmissió la nau canvia el nom pel d'*Antonieta*.

Vegem quina informació hi ha a la documentació de Bassegodà referent a aquesta embarcació i als seus capitans. Pel que fa als parçones i capitans trobem:

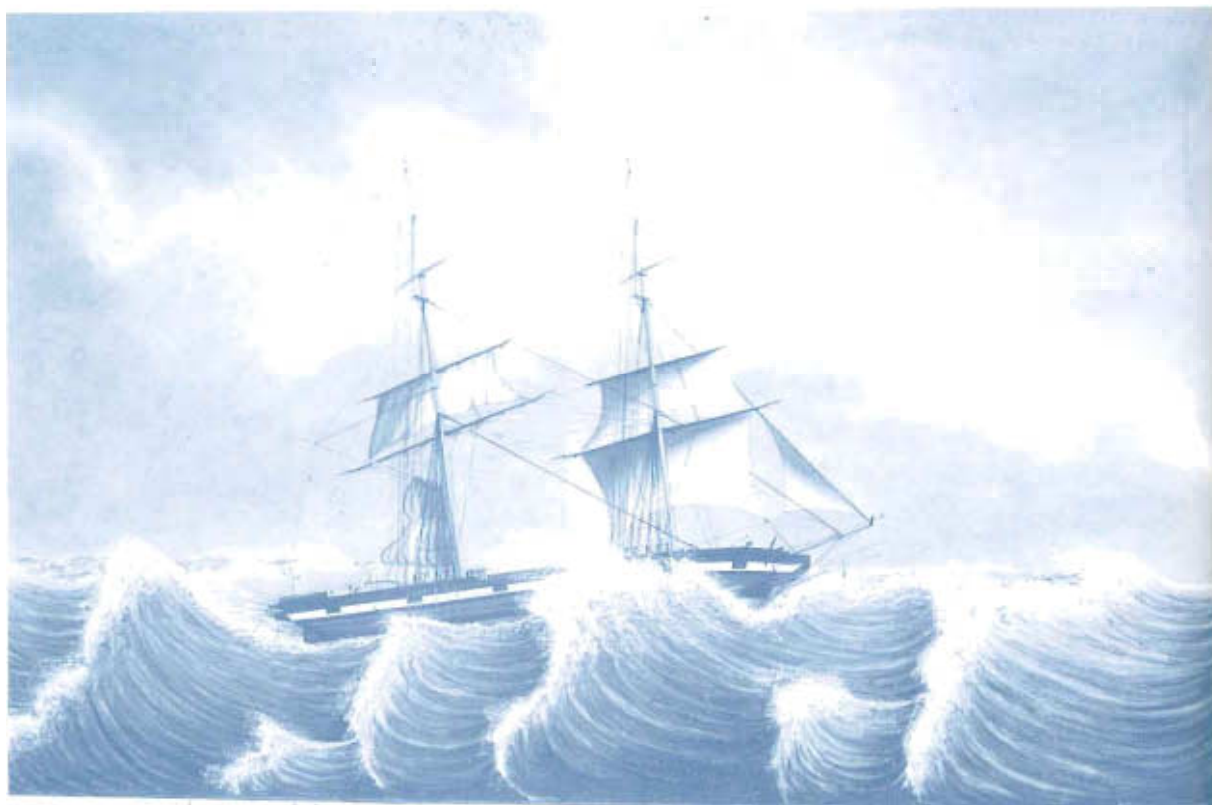
Pere Pagès Colomé. No es troba cap Pagès Colomé, en la llista de pilots si bé, com hem apuntat al començament, podria tractar-se d'un veí del Masnou.

Francesc Oliver, tal vegada el podríem situar entre un dels tres pilots que porten aquest nom en la llista de pilots amb els motius de (Guilopu), (Xacò) i (Biló).

Salvador Isern, podria ser un membre de les famílies Isern, si bé no en trobem cap amb el nom de Salvador.

Antoni Pla, pilot que també trobem en la llista de patrons de Bassegodà, podria ser un dels dos que es troben sota els sobrenoms de (Isidret) i (Rosó).⁴⁰

La pollacra
Deseada, en un
temporal
(Col·lecció Antoni
Poch Hugas).

*Alcuna copianta pintada Deseada el nom de se topica en don copica
el dia de se copite de uss en mediana el hanc gorda el dia de se 19.84*

Pel que fa a l'embarcació, no creiem que puguem identificar l'*Antonieta* provinent de la *Deseada* amb l'*Antonieta* que trobem en les llistes de Bassegoda atès que els capitans que ens proposa per aquesta nau no tenen res a veure amb la primera.

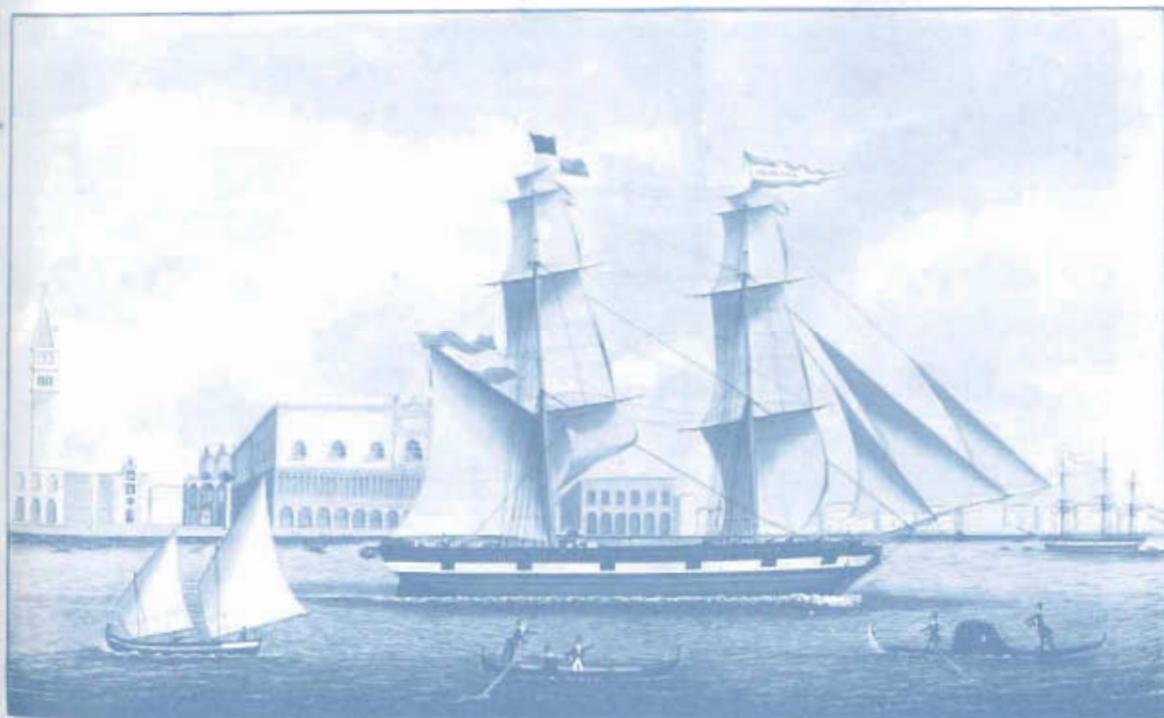
Per altra costat també trobem a Lloret una altra pollacra *Antonieta*, construïda a Palamós l'any 1851 pel mestre d'aixa Gaietà Oliver, de la qual en van ser parçoners, Joan B. Rissech Macià i Joaquim Campderà de Lloret i Joan Olivella, els quals l'any 1867 es desprenen definitivament de la nau per venda a favor de Leonardo Blanco y León, pilot de la matrícula de Cadis.⁴¹ A partir d'aquell any no es té cap més notícia de la pollacra i per tant no ens és pas permès d'assegurar que anés a parar a mans masnovines i fos comandada pels pilots Salvador Llimona, Joan Llimona, Joaquim Rosés, Josep Bertran i Antoni Pla segons que consta en la documentació de Bassegoda.⁴²

Per acabar de complicar les coses hom troba en el llibre *Masnou*, també de Bassegoda, dues pollacra-goletes amb el nom d'*Antonieta*. Una amb

els mateixos capitans que trobem en la informació de 1962 i l'altra amb Josep Isern de capità que, com veiem, no coincideix amb cap de les informacions donades més amunt.⁴³

Retrat del capità de la *Deseada*, Josep Ésqueu amb la seva filla Gracieta. (Col·lecció Antoni Poch Hugas).

POLLACRA ESPANYOLA NOMBRADA DESEADA AL MANDO DEL CAPITAN DON JOSE ESQUEU.
PARTIDA DEL PUERTO DE VENECIA EL DIA 19 SEPTIEMBRE DEL AÑO 1847.

La pollacra *Deseada* sortí del port de Venècia el dia 19 de setembre de 1847 (col·lecció Leopold Rodés Durall).

Bastiment de 170 tones, construït pel mestre d'aixa lloretenc Agustí Pujol i inscrit el febrer de 1839 a nom de parçoners de diversos llocs però amb majoria de capital lloretenc, 9/16 de la propietat de la nau, distribuïda entre:

Josep Mataró Domènech,	7/16
Josep Mataró Parés,	1/16 + 1/32
Narcís Macià,	1/32

Pel que fa als capitans hem consignat els següents:

Josep Ribas Macià, de Lloret (1839-1843).

Antoni Mataró Parés, de Lloret (1844-1849).

Gerard Martí, del foli 46 de pilots del Masnou (1850-1854).

Pelegri Macià Mataró, de Lloret, (*Magdalena*) (1856-1861).

Bartomeu Macià Ribas, de Lloret, (*Magdalena*) (1867).

Aquest és un altre cas, com veurem tot seguit, en el qual participem de Lloret i del Masnou s'alternen en la propietat total o parcial de la nau.

El febrer de 1850 els propietaris de la nau la venen a Gerard Martí, pilot del Masnou i a *Garriga i Baldiris*, per un total de 7.000 duros en la proporció de 4.000 i 3.000, respectivament.

L'agost de 1855 la nau passa a propietat del pilot lloretenc Pelegri Macià Mataró, la qual al cap de pocs mesos, pel gener de 1856 en cedeix 1/3 a Isidre Moreu Santigosa i el setembre de 1860 torna a passar a mans exclusives d'un altre lloretenc Lluís Bufill Baixivern. Lluís Bufill es desprèn de la pollacra pel setembre de 1868 en què la ven a Antoni Anglada Goyaneche que la deu mantenir al seu poder fins l'agost de 1874 en què passa quasi totalment a propietat de masnovins, Tomàs Alsina Mirambell veí del Masnou i 2n. pilot de la matrícula de Barcelona quant a

1/2 de la propietat del vaixell, a Jaume Oliver Pagès, 3r. pilot de la matrícula del Masnou quant a 1/4 de la propietat i l'altre 1/4 a favor de *Josep Gibert i Cia*.

Els parçoners masnovins es desprenen de la totalitat de la propietat de l'embarcació pel gener de 1878 que passa a mans de Dolors Malagarriga Mitjans.

La nau canvia el seu nom primitiu pel de *Magdalena* quan l'any 1855 passa a propietat lloretenca, i pel d'*Irene* quan l'any 1874 passa majorment a mans de masnovins.

La nau va ser venuda a Cuba, l'any 1878, després de sofrir greus desperfectes en viatge de Santiago de Cuba a Nueva Granada.

Què ens diu Bassegoda?

Gerard Martí, el qual per les dades aportades sembla ser un pilot del Masnou no consta en cap de les llistes de Bassegoda.

Tomàs Alsina Mirambell, podria ser el que es troba amb el sobrenom de (Teta).

Jaume Oliver Pagès, podria tractar-se de Jaume Oliver (Pedru).

Pel que fa al vaixell trobem una corbeta *Magdalena* de la qual es dona com a capità a Emili Alsina Roca. Per un costat no hem trobat cap indicatiu que ens indiqui que la nau hagués canviat el seu aparell inicial de pollacra pel de corbeta, circumstància que no podem descartar totalment, com també podríem bé suposar que l'autor hagués incorregut en un error. Però tal vegada el capità que consigna Bassegoda, Emili Alsina Roca podria tractar-se d'un familiar de Tomàs Alsina Mirambell, un dels propietaris de la nau entre els anys 1874 i 1878.

Quant al nom d'*Irene* no es troba en la relació d'embarcacions.⁴⁴

1.2.10 - BERGANTÍ VENTURA (DESPRÉS LAUTARO I PABLO)

Embarcació de 170 tones, construïda a Lloret pel mestre d'aixa Bonaventura Ribas (a) *Pa-i-ais*, inscrita l'octubre de 1839 a nom del pilot lloretenc Bonaventura Conill Parés.

Com a capitans ens consten:

Bonaventura Conill Parés (1839).

Antoni Mataró Parés.

Joan Bertran, del Masnou, (1844).

Es tracta d'una nau que, durant un període relativament curt, una part de la seva propietat i segurament també del seu comandament va ser a càrrec de pilots del Masnou. Així consta que pel juliol de 1844 passen a ser propietaris de la nau per meitats, Marià Serra Soler, de Barcelona i Joan Bertran, 2n. pilot del Masnou. Però, aquests, ben aviat, el juliol de 1845, es venen el bergantí a *Pablo Parladé y Cía.*, de Màlaga, i a partir d'aquesta data es perd tota relació amb Lloret i el Masnou.

L'any 1844, arran de la seva adquisició per Ma-

rià Serra i per Joan Bertran, la nau canvia el seu nom primitiu pel de *Lautaro* i, l'any següent, al ser adquirit per *Pablo Parladé y Cía.* pel de *Pablo*, sens dubte per raó del nom d'un dels propietaris de la societat malaguenya compradora.

Segons Bassegoda sembla que el capità Joan Bertran podria ser el que porta per motiu el de (Patates).

Quant al vaixell, si bé en la llista de Bassegoda trobem un bergantí *Ventura* els capitans del qual ens diu que van ser Gerard i Antoni Alsina, ens resistim a creure que es tractés del vaixell que estem analitzant atès que ens sembla que durant un any en què la nau va ser parcialment propietat masnovina poguessin comandar-la tres pilots diferents i, en segon lloc, perquè l'embarcació quan va ser comandada pel patró del Masnou, Joan Bertran, degué ser mentre portà per nom *Lautaro*.⁴⁵

1.2.11 - BERGANTÍ ALMIRANTE LABORDE

Bergantí de 174 tones de construcció lloretenca a càrrec del mestre d'aixa Agustí Pujol, inscrit el novembre de 1840 a nom de diversos parçoners, si bé la majoria de la propietat, 9/16, pertanyia a armadors lloretencs principalment a Josep Mataró Domènech amb 7/16 i 1/16 per Josep Parés i Jaume Taulina. Entre els altres destacava una participació d'1/16 a favor de Josep Sensat. La informació sobre els seus capitans és la següent: Josep Parés, de Lloret (1847-1851).

Ezequiel Maristany, fill de Pau (1847-1851).

Les úniques dades que es tenen sobre transmissions rauen en la venda de la participació del 1/16 de Josep Parés a favor d'Ezequiel Maristany. La nau va naufragar la matinada del 23 de gener de 1851 vora la platja de Pals, de tornada de Rio de Janeiro amb destinació a Marsella amb un

carregament de cafè, fusta i 16.800 duros or. Comandava el vaixell el capità Ezequiel Maristany, de la matrícula de Cadis i portava de segon pilot Gerard Bertran, de la matrícula del Masnou.⁴⁶

Josep Sensat podria ser el que es coneix pel sobrenom de (Layeta); Ezequiel Maristany, fill de Pau, podria ser bé el d'Ezequiel Maristany Mora (Ezequiel) o bé el d'Ezequiel Maristany Oliver (Frare) el qual hem de descartar atès que segons Ezequiel Maristany, el seu nét nebot, Ezequiel Maristany Oliver de cal «Frare» era fill de Josep; finalment pel que fa a Gerard Bertran difícil d'identificar d'entre els cinc que es troben amb el mateix nom i cognom.⁴⁷

En la llista de vaixells no es troba cap embarcació amb el nom d'*Almirante Laborde*.

1.2.12 - CORBETA BLANCA AURORA. (DESPRÉS TRES HERMANAS)

Corbeta de 250 tones bastida a les drassanes de Lloret pel mestre d'aixa Agustí Pujol i inscrita l'octubre de 1848 a nom de Silvestre Parés Moré. Va ser comandada, segurament entre d'altres, pels capitans:

Silvestre Parés Moré, de Lloret (1848-1863).

Jacint Borotau (*Tres Hermanas*) (1862-1863).

Agustí Curell Maristany, del Masnou.

Al final de tot un seguit de transmissions, en data de 21 de novembre de 1878, la nau passa a propietat d'Agustí Curell Maristany, segon pilot de la Corunya, per la qual va pagar 7.500 pessetes. L'octubre de 1883, Agustí Curell Maristany es trobava a Rio de Janeiro on va vendre la nau a un súbdit brasiler, la qual va passar a arborar la bandera brasilera a partir del mes de gener de 1884.

El canvi del seu nom primitiu pel de *Tres Hermanas* s'esdevé dintre de l'any 1862.

Aquesta nau és una de les més emblemàtiques de Lloret de Mar.

Lluís Monreal Tejada, Comisari del servei de defensa del patrimoni nacional de la zona de Lle-

vant s'ocupa d'aquest veler en un article aparegut en la Vanguardia el setembre de 1941. Referent al mascaró de la nau diu: «El mascarón de la Blanca Aurora és el más bello de los que aquí se conservan; con su vestido blanco listado de verde, que las brisas de todos los mares patinaron, adornada de volantes y encajes, el abanico entre las manos caidas en suave reposo y la sonrisa que posee un reflejo marinero de aquella otra sonrisa cortesana que pintó Leonardo.»⁴⁸

L'Agustí Curell Maristany que compra la nau podria tractar-se de l'Agustí Curell que Bassegoda senyala amb el sobrenom de (Novell), el qual podria haver també comandat la nau, almenys així sembla deduir-se del fet que és aquest capità el que es troba a Rio de Janeiro quan es procedeix a la venda de l'embarcació.⁴⁹

Pel que fa a la nau no es troba en la documentació de Bassegoda el amb el nom de *Blanca Aurora*, ni en el de *Tres Hermanas*, tal vegada per haver estat la nau poc temps propietat de masnovins.

El vaixell *Blanca Aurora* aparellat de fragata (Museu Marítim de Barcelona).

1.2.13 - POLLACRA MERCED

Bastiment de 214 tones construït pel mestre d'aixa de Lloret, Sebastià Pujol (a) *Es Ferreret*, inscrit el novembre de 1850 a nom de Narcís Macià Domènech.

Aquesta nau consta que va ser comandada per un bon nombre de pilots:

De Lloret:⁵⁰

Narcís Macià Domènech (1851-1862).

Joaquim Durall Fàbregas (1857).

Joan B. Marlès (1859).

Josep Matarò Parés (1862).

Gerard Monter (1864).

Salvador Pal Garriga (1865-1866).

Manuel Carbonell (1867-1870).

Bartomeu Macià (1871).

Del Masnou:

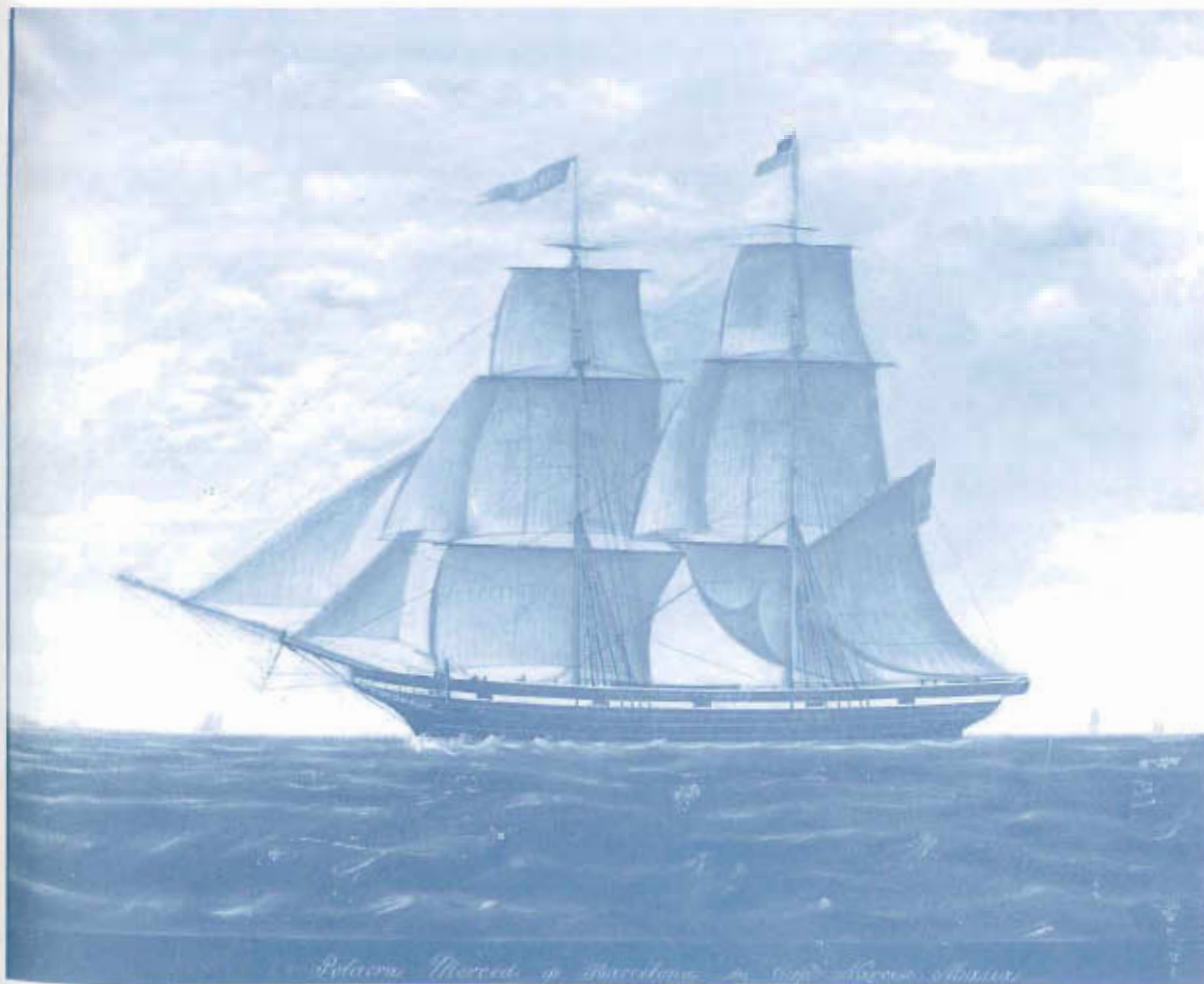
Francesc Pagès Estapé (1875).⁵¹

Jeroni Pagès.

No és fins l'abril de 1875 que Narcís Macià Domènech no es ven la nau, per meitats, a Fran

Retrat del capità
Narcís Macià
Domènech (Museu
Municipal de Lloret).

Pollacra Merced
(col·lecció Manel
Macià Rovira).

Pollacra Merced, a Barcelona, en capd'Avís, 1850.

cesc Pagès Estapé, del Masnou però de la matrícula de Barcelona, i a *J. Pla y Cía.*, de Buenos Aires. Segons Bassegoda, Francesc Pagès Estapé podria ser el que se'l coneix amb el sobrenom (Espès), i Jeroni Pagès podria tractar-se del que porta sobrenom (Xicarreta).
Pel que fa al vaixell trobem una pollacra-goleta

amb el nom de *Mercè*, per a la qual dóna els mateixos capitans que acabem de consignar. Si bé no es tenien notícies de canvi d'aparell tal vegada s'hauria pogut produir, donada la facilitat i freqüència que aquests canvis es donaven. Pel que fa al nom tot fa suposar que Bassegoda, en aquest cas, el degué catalanitzar.⁵²

1.2.14 - POLLACRA BELLA DOLORES

Aquesta nau, junt amb la *Blanca Aurora* a la qual ja ens hem referit, és una de les més emblemàtiques de Lloret i que va inspirar una obra de teatre de caràcter localista que recollia anècdotes, tradicions i fets viscuts a Lloret i alguns dels seus personatges s'identificaven amb els de la família llorentenca que havia estat propietària de la nau.⁵³ La nau, de 210 tones, va ser construïda per Bonaventura Ribas (a) *Pa-i-ais*, inscrita el maig de 1856 a nom de Bonaventura Durall Fàbregas, de Lloret, quant a 5/8 de la seva propietat i a Sebastià Aballí Prats quant als 3/8 restants.
Tenim identificats com a capitans de la nau:

De Lloret:
Bonaventura Durall Fàbregas (1856-1862).
Joaquim Durall Fàbregas (1865-1867).
Jaume Ginesta (1873-1883).⁵⁴

Del Masnou:

Isidre Millet.

Manuel Pagès.

No és fins al juny de 1883 quan capital masnoví s'interessa en la propietat del vaixell. Es produeix quan Joan Granell Oller ven els 2/8 que posseïa, per haver-los adquirit dels 3/8 que, anteriorment, Francesc Gumà Ferran de Vilanova havia comprat a Francesc Aballí Prats, els ven a

Pollacra Bella Dolores.
(Gentilesa de la família Durall Ràfols).

Francesc Oliver Maristany.

Mentrestant Bonaventura Durall Fàbregas havia comprat l'1/8 que restava en mans de Francesc Gumà.

Per l'octubre de 1887 Bonaventura Durall Fàbregas ven els seus 6/8 també a Francesc Oliver Maristany el qual s'esdevé amo absolut de la nau, però al cap de pocs dies aquest últim ven la pollacra a Jacint Maristany Hombrevella, pilot i veí del Masnou.

Segons declaració de béns del difunt Jacint Maristany Hombrevella de 3 d'agost de 1890, resulta que en el testament que el 12 d'abril de 1888 atorgat davant del notari de Vilassar, Jaume Arús Font, llegava a la seva esposa Encarnació Maristany Maristany l'usdefruit de tots els seus béns, mentre no es casés de nou, i nomenava hereus universals els seus tres fills Pere, Delmir i Rosa Maristany Maristany. Entre els seus béns hi figurava el vaixell.

El maig de 1893, havent mort Encarnació Maristany Maristany es fa constar que són propietaris de la nau els tres germans Pere, Delmir i Rosa Maristany i Maristany els quals pel maig de 1893 es venen la nau a Antoni Talavera Payan, veí de Melilla.

Aquesta nau, entre els anys 1875 i 1876, quan feia ja 6 anys que havia eixit l'últim vaixell de les drassanes lloretenques, el bergantí *Segundo Romano*, va ser allargada en la pròpia platja de Lloret, obra que va anar a càrrec del mestre d'aixa Agustí Macià (a) *Vaiapare*.⁵⁵ Uns anys més tard, el 1888, va ser aparellada de bergantí.

En l'obra de Bassegoda hem pogut obtenir les identifikacions que tot seguit resumim:

Capità Isidre Millet (Nens).

Capità Manuel Pagès, segurament es tracta de Manuel Pagès Maristany (Música).

Francesc Oliver Maristany. No es troba cap pilot amb aquestes senyes. Podria tractar-se, però, d'un dels Francesc Oliver que es troben, l'un amb el motiu de (Biló) i l'altre de (Xacó).

Jacint Maristany Hombrevella. Es troba només Isidre Maristany Hombrevella (Pere Grau). Podria ser que Jacint no fos pilot.

Pere i Delmir Maristany Maristany, fills de Jacint Maristany Hombrevella sembla que es tracta dels que amb aquests noms es troben identificats amb els sobrenoms de (Cintet).

El vaixell el trobem perfectament identificat en la relació d'embarcacions, com a bergantí.⁵⁶

1.2.15 - CORBETA EVA

Embarcació de construcció lloretenca de 250 tones d'arqueig la qual, com en algun altre cas, passa a propietat masnovina molt tardanament, ja que construïda a Lloret l'any 1857, pel mestre d'aixa Agustí Guinart, no és fins quasi al cap de quaranta anys, el 1894, quan la meitat de la propietat de la nau passa a poder de Francesc Rosés Oliver, veí del Masnou, per la quantitat de 2.500 ptes, per haver-la adquirit del seu anterior propietari Josep Solà Sardà, al qual havia arribat després de diverses transmissions des que el seu armador principal Agustí Domènech Conill en nom propi i dels altres interessats ven la nau l'any 1885 a parçoners deslligats de Lloret i dels Masnou.

La corbeta *Eva* era un bastiment de 250 tones

que es va inscriure pel juny de 1857 a nom de: Agustí Domènech Conill, de Lloret.

Patxot i Cibils, de Barcelona.

Fontanills y Lanuza, de l'Havana.

Jaume Cibils, de Montevideo.

Agustí Domènech Conill era qui posseïa la participació més important, el 46,6 %, el qual l'any 1876 compra la participació que havia estat de Patxot i Cibils amb el qual esdevé propietari del 67,5 % de la nau.

Els capitans que comandaren la nau van ser:

Agustí Domènech Conill (1857-1862).

Joan B. Domènech Domènech, fill de l'anterior (1863-1966).

Agustí Vilà Conill, gendre de l'armador principal.

Tots ells eren de Lloret (1878-1880).

Francesc Rosés, del Masnou, i Miquel Lòpez.

L'any 1868, quan encara la major part de la propietat era lloretenca, va canviar l'aparell de corbeta pel de bergantí, operació que s'efectuà durant una de les seves recalades al port de Montevideo. Ens permetem de suposar que el capità Miquel Lòpez degué comandar la nau en el període comprès entre la venda de la nau per part d'Agustí Domènech Conill, de Lloret, i la seva adquisició

per part de Francesc Rosés Oliver, del Masnou. En la documentació de Bassegoda el capità masnoví queda identificat amb el nom de Francesc Rosés Oliver (Ponet) i el vaixell evidentment, pel que abans s'ha dit, com a bergantí, que per altra banda sembla també identificable amb el vaixell construït a Lloret per la data que ens diu Bassegoda que es tenen notícies de la nau, el 1892, dos anys abans de la data que consta que va ser adquirida per Francesc Rosés Oliver.⁹⁷

*Corbela Eva
(fotografia família
Agustí Ma. Vilà).*

*A l'esquerra:
El capità Agustí Vilà
Conill, capità de
l'Eva. (Fotografia
família A. Ma. Vilà).*

*A la dreta:
Casa del capità
Agustí Vilà Conill
(Lloret de Mar).*

1.2.16 - POLLACRA MARIA LUISA (DESPRÉS CANDELARIA SEQUEIRO)

Pollacra construïda a Lloret, pel mestre d'aixa Agustí Guinart i inscrita pel maig de 1864 a nom de Narcís Parés Durall, de Lloret quant a 1/2, a *Patxot i Cibils*, de Barcelona quant a 3/8 i la resta a favor de José Lanuza, de l'Havana.

Pei que fa als capitans lloretencs sabem que van ser Narcís Parés Durall i el seu fill Esteve Parés Ribas i quant els masnovins les informacions de fonts diferents són motiu de dubtes que tot seguit analitzarem.

No és fins l'any 1884 que Narcís Parés Durall i *Cibils i Rabell*, successors de *Patxot i Cibils*, amos de 7/8 de la propietat de la nau, la venen per meitats a Joan Grau Martí, veí del Masnou, i a Gabriel Oliver Pla, de Barcelona, els quals pel gener de 1885 adquireixen, també per meitats, l'1/8 que havia estat de José Lanuza, de l'Havana, quedant per tant propietaris absoluts de la pollacra.

L'agost de 1887, Gabriel Oliver Pla ven la meitat de la seva participació en la propietat, per meitats a Joan Grau Martí i a Rafel Llopart Ferrer, de Santiago de Cuba, i pel maig de 1890 Joan Grau Martí ven la seva participació que era de 3/4 a

Guillermo Hellin Reissing de Barcelona, quedant la nau a partir d'aquest moment deslligada de Lloret i del Masnou, anant a parar l'any 1897 a mans d'un veí de Vigo que li canvia el nom pel de *Candelaria Sequeiro*.

També cal assenyalar que canvia dues vegades d'aparell, primer a pollacra-goleta, l'any 1871 i més tard, el 1877, a bergantí-goleta.

Quins van ser els capitans masnovins d'aquesta nau?

Segons la fitxa existent en el *Cedulari de vaixells vuit-centistes*, de l'Arxiu del Museu Marítim de Barcelona, es tractava de Lluís Maristany i de Francesc Casals.

Però si recorrem a la relació de vaixells de Bassegoda trobarem dues embarcacions amb el nom de *Maria Luisa*. Una, una pollacra-goleta de la qual es consignen com a capitans els mateixos que trobem en la documentació del Museu Marítim i, un bergantí-goleta pels capitans de la qual se'ns donen els noms de Gabriel Oliver i Josep Grau. Ens trobem, doncs, davant d'una incògnita que no sabem resoldre.⁵⁸

El vaixell *Maria Luisa* aparellat de pollacra-goleta (col·lecció Rosa Parés Pascual).

Dibuix del "María Luisa" capítol D. Esteban Pavia

Pel que fa a la identificació dels masnovins citats, Joan Grau Martí podria tractar-se d'un membre de la família dels (Calau) a menys que no es donés un error en el nom i que en lloc de Joan no es tractés de Josep que sí que identifiquem en la llista de Bassegoda amb el sobrenom de (Calau).

Gabriel Oliver Pla, malgrat que certa informació ens diu que era veí de Barcelona, podria tractar-se de Gabriel Oliver (Biló).

Lluís Maristany. En trobem dos, Lluís Maristany Rosés (Gayo) i Lluís Maristany (Corsari).

Finalment quant a Francesc Casals en trobem quatre amb sobrenoms (Esbarriat), (Guexet), (Patorra) i (Tuyes).⁵⁹

1.3 - Diversos

1.3.1 - GOLETA LA IRENE (A) LA FORTUNA

Ens trobem davant d'una nau que encara que va ser construïda a Lloret pel mestre d'aixa Joaquim Ribas, els seus armadors no són ni lloretencs ni masnovins, si bé en aquest cas, ben poc després de la seva fusa passa a propietat de gent del Masnou.

Es tracta d'un bastiment construït pel mestre d'aixa de Lloret, Joaquim Ribas l'arqueig del qual en el moment de la seva fusa era només de 45 tones essent posteriorment remuntat primer a 50 tones i més tard fins a 84 tones. Es va inscriure pel desembre de l'any 1824 a nom d'armadors de Barcelona i de Blanes fins a l'abril de 1826 que passa a propietat de Josep Dalmases, corredor reial de canvis el qual pel setembre del mateix any ven el vaixell a Jacint Hombravella, de la llista de patrons de Cadis i l'octubre a 1838 passa a propietat de Pau Oliver, de la matrícula del Masnou, any en què també canvià l'aparell de goleta al de místic.⁶⁰

Consta que l'any 1849 era propietat de Jaume Oliver.

D'acord amb el que precedeix sembla que els seus capitans, a més de Francesc Illas, de Blanes, de qui en teníem constància, degueren també comandar la nau els pilots del Masnou, Jacint Hombravella, Jaume Oliver i Pere Oliver.

Jaume i Pere Oliver, segons informació contrastada dels seus descendents, es tracta dels pilots masnovins Jaume i Pere Oliver Pagès amb sobrenom (Peret Pedru).⁶¹

A més cal deixar constància que la informació sobre les cases del Hombravella ens ha estat proporcionada pel senyor Ramon Ros Hombravella. En cap de les relacions de Bassegoda es troba identificada aquesta embarcació.

A l'esquerra:
Casa del capità
Jacint Hombravella
Pujades, pare de
Jacint Hombravella
Maristany al
Masnou (Fotografia
R.A.).

A la dreta:
Casa del capità
Jacint Hombravella
Maristany (Cal
Sastret) al Masnou.
(Fotografia R.A.).

1.3.2 - MÍSTIC LA UNIÓN

L'any 1826 es troba un mistic nomenat *La Unión* de 40 tones construït pel mestre d'aixa de Lloret,

Joaquim Ribas, el patró del qual resulta ser Salvador Millet del Masnou.

1.3.3 - MÍSTIC FEDERICO

Ben poca cosa es coneix sobre aquest bastiment.

Mistic de 45 tones va ser construït a Lloret pel mestre d'aixa Joaquim Ribas, i inscrit l'any 1827

a nom del propi constructor, el qual, tot just construïda la nau, el 12 de juny de 1827, la ven a Jeroni Millet, de foli 271 de la llista de patrons de la matrícula de Cadis.⁶²

1.3.4 - BERGANTÍ ANGELITA

Vaixell de 261 tones d'arqueig, construït a Lloret i inscrit l'any 1832 a nom de Josep Moragas.

Els noms dels seus capitans, Mateu Pagès, Francesc Pagès, Pere Pagès i Evarist Millet, tots ells del Masnou, ens fa pensar que tal vegada l'armador Josep Moragas també podria ser masnoví o estar molt relacionat amb la població.

La identificació dels tres membres de la família Pagès es fa difícil pels diversos casos que es troben en les llistes de Bassegoda amb els mateixos noms i cognoms. Pel que fa a Evarist Millet no apareix a la llista de patrons.

Quant al vaixell, es troba identificat en el dos treballs de Bassegoda i en tots dos amb els quatre capitans que s'han senyalat abans.⁶³

Bergantí Angelita
(Museu Marítim de
Barcelona).

1.3.5 - QUETX EL VOLUNTARIO

Es tracta d'una embarcació de la qual es té molt poca informació.

Se sap que era una nau de 101 tones, construïda a Lloret pel mestre d'aixa Agustí Pujol i inscrita el setembre de 1834 a nom de Josep Serdà Seriol.

El motiu d'haver-lo inclòs en aquestes relacions rau en el fet d'haver trobat en la relació de vaixells de Bassegoda dues embarcacions, dos bergantins-goleta amb el nom de *Voluntario*, comandats l'un per Lluís Maristany i l'altre per Jaume Ferrer i Mateu Pagès, tots ells del Masnou.⁶⁴

A l'esquerra:
Berganti-goleta
Voluntario amb
matricula de la
Província de
Barcelona.
(MMNM, foto
Unter).

A la dreta:
Berganti-goleta
Voluntario amb
matricula de la
Província de
Mataró. (MMNM,
foto Unter).

1.3.6 - BERGANTÍ ANA (A) LA MINERVA (DESPRÉS CURRO I CASUAL)

Berganti *Ana* (Arxiv
Mas).

Bergantí de 119 tones construït a Lloret el 1836 i inscrit a nom d'Ana Hinojosa de Quirós, de Màlaga. Les relacions que aquesta nau pogués tenir amb el Masnou rau en què, un cop avarada, va ser transportada a Màlaga pel Capità Jaume Isern que bé podria ser del Masnou, atès que en la fotografia de la nau que es reproduïx es llegeix en el seu peu «Bergantín ANA, de Málaga, Capt. Jaime Ysern».

També se sap que l'any 1858 la nau va ser subhastada, a instàncies dels creditors del seu propietari, que en aquell moment era Gaietà Roig Carreras, el nom i cognom del qual ens pot portar a pensar si també era del Masnou.

Ni en la documentació de Bassegoda, ni en el cens industrial de l'Ajuntament del Masnou trobem cap de les dues persones esmentades.

Pel que fa al vaixell s'hi troben dues embarcacions amb el nom d'Ana, un bergantí i una pollastra. El bergantí podria tractar-se del que anys més tard es troba amb els nom de *Prim-India-Frasquito-Antonia Pujol*, atès que el capità, Jaume Ysern, que ens dona Bassegoda, coincideix amb un dels que es relaciona amb el vaixell quan porta el nom de *Prim*. La pollastra no té res a veure amb la nau del nostre estudi si hem de fer cas dels noms dels capitans que apareixen a Bassegoda.⁶⁵

1.3.7 - BERGANTÍ SAN JOSE (DESPRÉS CRISTOBAL I PLUTON)

Bergantí de 230 tones construït a Lloret pel mestre d'aixa Agustí Pujol i inscrit l'octubre de 1840 a nom de Josep Galí Surís.

Els seus capitans van ser:

Josep Galí Surís, de Lloret (1840-1848 i 1853-1855).

Isidre Prats (1848).

Narcís Albà, de Lloret (1849-1850).

Joaquim Domènech, de Lloret (1850).

Josep Lluhí, de Lloret (1858).

Tomàs Magrí (1859-1861).

Francesc Oliver Barba, del Masnou (1861-?).

Josep Galí Surís es deslliga de la nau pel juliol de 1859 per venda a favor de Cristòfol Taltavull, de Barcelona, quant a 2/3 de la propietat i a Tomàs Magrí, pilot de la matrícula de Barcelona l'1/3 restant.

Tomàs Magrí, el novembre de 1861 ven la seva participació a Francesc Oliver Barba, 2n. pilot de la matrícula de Màlaga, però natural del Masnou, pel preu de 2.000 pesos forts, i l'11 d'agost de 1866, Francesc Oliver Barba compra els 2/3 de Cristòfol Taltavull, per 4.000 pesos forts i s'esdevé amo absolut de la nau. Però al cap de tres dies, el 14 de novembre, Francesc Oliver ven 1/3 de la propietat de la nau a *José Dotras Hnos.*, pel preu de 1.500 pesos forts.

El 19 d'octubre de 1869 *José Dotras Hnos.* ven l'1/3 que posseïa a Pau Sensat Estapé, 2n. pilot de la matrícula de Barcelona i, aquest últim, el

mateix dia, en qualitat d'apoderat de Clara Pagès Maristany, propietària dels 2/3 restants, com a hereva del seu marit difunt, Francesc Oliver Barba, venen la nau, per meitats, a *Roig, García y Cía.*, de Barcelona i a Joan Cahué Ferrer, 2n. pilot de Mataró, per la suma, en conjunt, de 14.000 escuts.

Encara el novembre de 1878 Bonaventura Alsina Roig, pilot de Vilassar havia adquirit la meitat de la propietat de la nau que havia pertangut a *Roig, García y Cía.*

Quan Josep Galí Surís es ven la nau i s'esdevé Cristòfol Taltavull el parçoner majoritari, es canvia el nom pel de *Cristóbal*, i quan els Sensat es desprenen d'ella el 1869 ? torna canviar pel de *Plutón*.

Francesc Oliver Barba podria tractar-se d'un dels pilots que Bassegoda identifica amb els sobrenoms de (Biló) i (Xacó) i germà de Joan Oliver Barba el qual trobem en el cens de contribucions com a patró del mistic *San Francisco* entre els anys 1861 i 1884.

Pau Sensat Estapé podria tractar-se del que apareix amb el sobrenom de (Voluntari).

Pel que fa a Bonaventura Alsina Roig si bé es diu que era pilot de Vilassar, tal vegada podria tractar-se d'algun membre de la família (Tareta).

El vaixell es troba identificat com a bergantí *Cristóbal* a Bassegoda juntament amb el capità Francesc Oliver.⁶⁶

1.3.8 - BERGANTÍ CIRO (DESPRÉS FORTUNA)

Embarcació de 234 tones, construït a Lloret pel mestre Bonaventura Ribas (a) *Pa-i-ais*, essent inscrit el maig de 1849 a nom de Serra i Parladé quant als 2/3 del valor de la nau i de Jaume Taulina Vilallonga, de Lloret, quant a l'1/3 restant.

Ens trobem davant d'un cas en què essent els armadors aliens al Masnou, els capitans del vaixell són d'aquesta població durant quasi una desena d'anys a partir de la fusa de l'embarcació:

Jaume Estapé (1849-1852)

Silvestre Estapé (1853-1857)

Jacint Llenas (*Fortuna*) (1858-1867)

Les transmissions de propietat no afecten en cap moment a parçoners del Masnou, la qual cosa és de remarcar tractant-se d'un vaixell comandat majorment per gent d'aquesta població.⁶⁷

En la documentació de Bassegoda sembla que podríem identificar Silvestre Estapé amb el relacionat amb el sobrenom de (Trencanous) i en el cas de Jaume Estapé, si bé se'n troben cinc amb aquest nom, sembla que sense por d'equivocar-nos podríem decidir-nos pel que també apareix amb el sobrenom de (Trencanous). Capitans amb els noms de Jaume Estapé i de Jaume Pi els trobem en el cens de contribucions relacionats amb la pollara *Brillante Catalán* entre els anys 1848 a 1856, informació que ens fa dubtar que correspongui a la del capità del bergantí *Ciro*, atès que, segons que consta, ho va ser entre els anys 1849 i 1852, període que es troba dintre del que acabem de donar per al *Brillante Catalán*. Pel que fa al vaixell no es troba ni amb el nom de *Ciro*, ni amb el de *Fortuna*.⁶⁸

1.3.9 - BERGANTÍ *SEGUNDO ROMANO*

El bergantí *Segundo Romano*, va ser l'últim vaixell d'altura que va eixir de les drassanes de Lloret l'any 1869 de mans del mestre d'aixa Agustí Macià. Era un bastiment de 219 tones, i els seus armadors eren tots de Lloret, si bé el 1888 el seu principal interessat era el capità lloretenc Josep Macià Mataró.⁶⁹

El fet de la seva consideració en aquest treball rau malauradament en la circumstància desgraciada de la seva pèrdua junt amb tota la seva tripulació entre la qual hi hem trobat un fill del Masnou entre els seus components. Es tracta del pilot del qual només se'ns dóna el seu cognom, Oliver, precisant que era del Masnou.

Bergantí Segundo Romano. Salvament de la tripulació de la coberta alemanya Elize Metzler. (Gentilesa de Ma. Carme Macià Casals).

2 - ALTRES EMBARCACIONS

2.1 - Vaixells armats per masnovins

2.1.1 - BERGANTÍ BRILLANTE (DESPRÉS GESOVIA (A) LA BRILLANTE)

Bergantí de 110 tones, del qual es desconeix el lloc de construcció i el seu mestre d'aixa. Es va inscriure l'octubre de 1835 a favor de Josep Maristany, tercer pilot de la matrícula de Cadis. El setembre de 1839, la nau passa a propietat d'Ezequiel Maristany, del foli 1.323 de la llista de pilots de Cadis. N'ha pagat 4.000 duros plata. L'agost de 1843 el bergantí és venut a Isidre Pujals, veí de Tossa, pel preu de 3.000 duros plata.

Finalment pel juny de 1845 el vaixell és comprat per:

Joan Campesol, comerciant de Sant	
Feliu de Guixols,	5/6
Gerard Bernis, pilot de Lloret,	1/6

pel preu total de 5.300 pesos forts.

Des de 1845, segurament arran de l'última transmissió, la nau canvia el seu nom original pel de *Gessovia (a) Brillante*.

Si bé no se'ns diu quins van ser els seus capitans sembla que amb poc risc d'equivocar-nos podem admetre que possiblement comandaren la nau,

Josep Maristany, del Masnou.

Ezequiel Maristany, del Masnou.

Gerard Bernis, de Lloret.

El setembre de 1849 va naufragar en aigües de les Antilles segons un ofici del Jutjat de Marina de Santiago de Cuba d'11 d'octubre d'aquell any.⁷⁰

Ens és impossible poder definir de quins Maristany es tracta per la quantitat de pilots amb aquest cognom i els noms d'Ezequiel i Josep de la relació de Bassegoda, si bé segons opinió de masnovins podria tractar-se de pare i fill de cal «Frare».

Pel que fa al vaixell tampoc se'n troba cap amb els noms d'aquest bergantí.

Balcó de la casa de Josep Maristany (Cal Frare) al Masnou. (Fotografia R.A.).

2.1.2 - BERGANTÍ ANA (DESPRÉS PRIM, INDIA, FRASQUITO I ANTONIA PUJOL)

Per a l'història d'aquesta embarcació prendrem el relat que en fa Lluís Galera Isern en un article publicat en *La Vanguardia*. Diu així:

«En la playa de Blanes y en 1852, «se tira al mar», usando las mismas palabras que se utilizaban en la época, un bello bergantín redondo de nombre Ana, salido de los astilleros de Salvador Vieta, de casco negro con troneras simuladas como era costumbre durante todo el siglo anterior, que hace sus primeros viajes con un capitán del Masnou, Jaime Isern, y a las órdenes de un armador de Málaga, Heredia. En parecidas fechas, en los astilleros del «mestre d'aixa» Carreras, del Masnou, botan una corbeta-pollacra llamada también Ana (1850), capitán y armador Olivé (Oliver?) Alsina, de la citada villa. Hay además en este historial levantino otros buques del mismo nombre.

«El bergantín redondo Ana es vendido o traspasado, con lo que sus nuevos propietarios lo remozan en Mahón en 1872, que algunos amanuenses, al no haber en aquella época máquinas de escribir, confunden la grafía de Mahón con Masnou y lo que son datos dimensionales del bergantín pasan a la corbeta pollacra. Se la rebautiza con el nombre de Prim, al mando de un capitán masnouense de grandes aptitudes, Cayetano Bertrán, con el que efectuava excelentes viajes a América, pero entre tanto existe nueva nave del mismo nombre, construida en Vinaroz.

«Sería el nunca acabar si fuéramos relatando este complicado proceso de todas estas naves. El Ana-Prim pasa a nuevos propietarios, que vuelven a bautizarlo, esta vez con el nombre de India a la

vez que añadir otra India, corbeta, y otra India más que nada tiene que ver con las dos anteriores y con dos naves más, una del Masnou, que se llama Indio. El Ana-Prim-India vuelve a nuevos armadores y sin cambiar el aparejo se le rebautiza con el nombre de Frasquito. Pero de nuevo en Blanes, en 1867, se bota un bergantín goleta de nombre Frasquito que algunos relatores de listas confunden con el primero y con la polacra goleta Frasquita a los que atribuyen los datos constructivos de los anteriores. Es realmente un quebradero de cabeza que no se pueda remendar ni como pasatiempo. El bergantín redondo Ana-Prim-India-Frasquito navega hasta nuestros días con el nombre de Antonia Pujol de la casa Pujol, Durall y Cía. que parece fué desguazado en Tarragona o Torrevieja.

«Fué el saber que el Frasquito que habían capturado los «yankees» nada tenía que ver con el Frasquito que aun corría por nuestras aguas en 1920, lo que nos movió a una investigación que fué larga, pesada, molesta y nada fácil, ya que hasta los reporteros gráficos de ayer y que seguramente no tenían suficientes nociones marineras, publicaron una fotografía del bergantín redondo Frasquito, con el nombre de bergantín goleta Frasquito, de la casa Antonio Ramos y Cía., siendo así que el aparejo no confrontaba. Creemos que esta es la trayectoria correcta pero sin jugamos ni dos marevedís de Fernando VII, que era la moneda fraccionaria más pequeña que corría en estas fechas heroicas...»⁷¹

Realment el bergantí Ana-Prim-India-Frasquito va ser una de les tres naus que va armar la societat Durall, Pujol y Cía. arran de la primera Guerra

A l'esquerra:
Bergantí Prim
(MMNM, foto
Unter).

A la dreta: Bergantí
Antonia Pujol.
(Familia de Joaquim
Durall Serra).

Mundial. L'empresa esmentada pel seu negoci de pells necessitava rebre matèries primeres dels ports d'Amèrica del Sud i, davant de les circumstàncies crítiques que travessava el transport marítim, va prendre la decisió de comprar i armar tres vells velers, entre els quals es trobava el nostre bergantí, al qual, com bé diu el cronista de La Vanguardia va ser rebatejat amb el nom d'Antonia Pujol esposa de Josep Durall Llobet, la senyora Antònia Pujol Mateu. Josep

Durall Llobet descendia de la branca dels Durall Puigtraver d'arrels ben lloretenques i marineres. També era lloretenca la nissaga dels Pujol.

D'acord amb la informació que ens ha proporcionat Lluís Galera Isern identifiquem aquesta nau en la relació de vaixells de Bassegoda amb el nom de *Prim* del qual, diu, en foren capitans, Gaietà Bertran, Leonor Pla, Josep Maristany i Pere Sust.⁷²

2.1.3 - BERGANTÍ MAGALLANES (DESPRÉS DOS JUANITOS I NUEVITAS)

Bergantí de 227 tones, construït a les drassanes de Blanes pel mestre d'aixa d'aquella població Salvador Vieta, es va inscriure el desembre de 1856 a favor de Bonaventura Bertran Maristany, 2n. pilot de la matrícula de Barcelona. Va costar 20.400 pesos forts.

Els seus capitans van ser:

De Lloret:

Joan B. Mariès Reixach (*Magallanes* i *Dos Juanitos*) (1863-1865).

Jaume Ginesta Domènech (1867).

Jaume Domènech Vilallonga, fill de Pau Domènech Conill (*Nuevitas*) (1868).

Del Masnou, segons Bassegoda:

Josep Alsina.

Pere Roca Alsina.

Pere Isern.

A l'història d'aquest vaixell ens trobem amb un cas en què la propietat de la nau comença essent de gent del Masnou, passa entre d'altres per parçoners de Lloret, per tornar a mans de masnovins, fet que procurarem resumir.

28.09.1860. Bonaventura Bertran Maristany ven la nau, en encant públic, a *Baradat Hnos.*, pel preu de 10.305 pesos forts.

16.12.1861. *Baradat Hnos.* venen 1/4 a Joan B. Mariès Reixach, de Lloret, 2n. pilot de Mataró per 2.825 pesos forts.

01.05.1863, *Baradat Hnos.* venen els restants 3/4 a Ramon Ribas Boix, per 6.750 pesos forts.

04.05.1863. Ramon Ribas Boix ven els seus 3/4 a Joan B. Mariès Reixach, per la suma de 7.225

Retrat de Pau Domènech Conill, armador del *Magallanes*. (Família A. Ma. Vilà)

pesos forts, amb el qual s'esdevé amo absolut de la nau.

08.05.1863. Joan B. Mariès Reixach ven 1/2 de la propietat de la nau a Joan Cateura March pel preu de 6.000 pesos forts.

22.11.1865. Joan B. Mariès Reixach ven la restant 1/2 a Joan Cateura March, pel preu de 6.225 pesos forts, assolint la totalitat de la propietat de la nau.

15.05.1868. Joan Cateura March ven la nau a Pau Domènech Conill, de Lloret, 2n. pilot de la

matrícula de Barcelona, pel preu de 20.000 escuts.

17.11.1877. Consta que per testament atorgat per Pau Domènech Conill instituí hereva universal dels seus béns a la seva esposa Dolors Vilallonga Baró juntament amb la seva filla Cristina Domènech Vilallonga, les quals venen la nau a Josep Gotarra Guinart per 10.500 pessetes.

25.05.1877. Josep Gotarra Guinart es ven la nau a Josep Alsina Roca, veí del Masnou, pel preu de 8.250 pessetes.

28.05.1898, Josep Alsina Roca ven el vaixell al súbdit d'Honduras, Manuel Montesinos Montero, per la suma de 5.830 pesos or.

El dia 11 de maig de 1863, pocs dies després que Joan Cateura March vengués una meitat de la propietat de la nau a Joan B. Marlès Reixach, aquesta canvia el seu nom pel de *Dos Juanitos*

(Joan Cateura i Joan.B. Marlès?).

El 1867 es quan pren el nom de *Nuevitas*, quasi alhora que canvia el seu aparell de bergantí pel de poliacra.⁷³

De la informació de Bassegoda deduïm que Bonaventura Bertran Maristany era el que s'identifica amb el sobrenom de (Patets); Josep Alsina Roca s'identifica amb el sobrenom de (Corder); Pere Roca Alsina no es troba amb aquestes senyes, però trobem un Marcel·lí Roca Alsina (Massana) i un Pere Roca (Massana), el qual ens porta a creure que aquest últim podria ser el capità del nostre vaixell. Quant a Pere Isern se'n troben tres amb els sobrenoms de (Lorença), (Llop) i (Pinyoner).

Pel que fa al vaixell el trobem amb el nom de *Nuevitas*, nom que correspon a l'època en què també n'es propietari Josep Alsina Roca.⁷⁴

2.2 - Vaixells amb parçoners de Lloret

2.2.1 - BERGANTÍ-GOLETA DOROTEA

Bastiment de 82 tones construït a Arenys pel mestre d'aixa Nicolau Pica Vila es va inscriure el novembre de 1836 a nom dels parçoners següents

Salvador Masó,	8/16
Pau Pujol Clanchet,	2/16
Bonaventura Vives, calafat,	1/32
Marià Gely, mestre d'aixa,	1/32
Joaquim Julià, pilot d'Arenys,	1/16
Bartomeu Parés, de Lloret,	4/16

Aquests parçoners, segons escriptura de 23 d'abril de 1838 venen la nau a Pere Pagès Maristany, del foli 1246 de la llista de pilots de Cadis, el qual el setembre de 1844 la ven a Joan B. Casanovas, 2n. pilot de Lloret i a Felip Pla de Barcelona pel preu de 2.900 pesos forts en la proporció de 2.000 de Casanovas i els altres 900, de Pla.

El juny de 1847 passa a propietat de Carreras, Albareda i Hernández, de Barcelona i Pere Vicenç Salomó, pilot del Grau de València, i a partir d'aquí es perd tota relació amb lloretencs i masnovins.

Pel que fa als capitans de la nau ens consta que Pere Pagès Maristany la comandava pel febrer de 1839 i Pau Millet l'abril de 1842 i el març de 1844, però sembla que no seria pas massa agosarat suposar que també la podria haver comandat el pilot lloretenc Joan B. Casanovas.⁷⁵

En la documentació de Bassegoda no trobem cap Pere Pagès Maristany si bé, atès que trobem Antoni i Manuel Pagès Maristany de la família dels (Músic) potser fóra admissible considerar el nostre capità com un altre membre de la família (Músic), però sí que el trobem en la relació del cens de contribucions de l'any 1855 com a capità o interessat en la pollacra *Darí*.

Pau Millet el trobem amb el sobrenom de (Cabrera). Pel que fa al vaixell se'n troben dos en la relació de Bassegoda i es fa difícil identificar de quin es tracta, més encara quan cap dels capitans que consten en Bassegoda no coincideixen amb els que hem donat i que estan perfectament identificats.⁷⁶

2.2.2 - BERGANTÍ ISABEL SEGUNDA

La informació relativa a aquest vaixell és molt minsa. Només sabem que era un bastiment de 80 tones, de la matrícula d'Almeria, del qual eren propietaris per meitats de Domènec Miralles Gil, veí i del comerç de Barcelona, i Joan Gelats, de Lloret, de la classe de patrons de la matrícula de Barcelona. Els dos anteriors parçoners venen la nau, no se'n

coneix la data, a Pere Maristany, de la Matricula del Masnou,⁷⁷ pilot de difícil identificació en el llibre de Bassegoda a causa del gran nombre de pilots amb aquestes senyes. Tampoc no consta cap nau amb aquest nom en la relació d'embarcacions.

Va ser comandada també pel pilot lloretenc Agustí Gelats Botet.⁷⁸

2.2.3 - BERGANTÍ-GOLETA DOS HERMANOS

Igual que l'anterior poc sabem d'aquesta embarcació. Només que en data de 22 de novembre de 1844 els seus propietaris, que ho eren per meitats, Josep Mataró (Domènech), resident a Barcelona i Josep Maristany, pilot de la matrícula de Cadis, nomenen patró del berganti-goleta *Dos Hermanos*, de 79 tones, a Josep Maristany⁷⁹ i que l'agost de l'any següent els mateixos par-

çoners nomenen patró a Ezequiel Maristany.⁸⁰ Tampoc és possible la identificació dels dos pilots en les llistes de Bassegoda, donat que trobem 8 pilots amb el nom de Josep Maristany i dos amb el d'Ezequiel.

No consta cap vaixell amb el nom de *Dos Hermanos*, en la relació d'embarcacions.

2.3 - Diversos

2.3.1 - POLLACRA SAN ANTONIO (A) LA FRANCISCA

Aquí ens trobem davant d'un cas d'una embarcació que es diu que és de la matrícula del Masnou però de propietat i comandament, per les dades aplegades, de persones alienes al Masnou.

Es tracta d'una nau de construcció de començament del segle XIX, perquè ja l'any 1819 trobem a Pau Domènech, segurament de Lloret, que atorga escriptura de caució per obtenció de reial patent per viatjar a Màlaga de la pollacra *San Antonio (a) La Francisca*, de 46 tones, i de la matrícula del Masnou.⁸¹

Un altre document de 1820 dona la notícia que Francesc Freixa, veí de Barcelona ven a Joan B. Rissech, de Lloret, patró de la matrícula de Ca-

dis, la pollacra *San Antonio*, de la matrícula del Masnou, la qual diu que es troba a la platja de Lloret. En el mateix document de compra-venda es fa constar que pertany a Francesc Freixa i que l'havia comprada a Josep Fabré el dia 10 de gener de 1820, a la ciutat de Matanzas.⁸²

Joan B. Rissech se'l troba comandant la nau almenys fins al 1824, segons escriptures de caució per a l'obtenció de la reial patent de navegació, per les mars d'Europa.⁸³

En la documentació de Bassegoda trobem un místic-goleta *San Antonio*, capità Martí Matiné, que no sembla pas que es pugui identificar amb el nostre vaixell.⁸⁴

2.3.2 - POLLACRA CERES

Bastiment de 124 tones construït en les drassanes de Barcelona a càrrec del mestre d'aixa Joan Sisteré inscrit el maig de 1836 a nom de *Bargés y Rabasa*, de Barcelona.

Els seus capitans sembla que podrien haver estat:

Gabriel Pla, del Masnou, 2n. pilot de la matrícula de Cadis.

Joan B. Surís Gispert, pilot de Lloret.

L'agost de 1841 consta que Gabriel Pla, havia comprat 1/3 de la propietat del vaixell, conservant *Bargés y Rabasa* els 2/3 restants i passa el

desembre de 1846 a propietat total de Joan B. Surís Gispert, per haver-lo comprat als anteriors propietaris, per 5.500 pesos forts.

El març de 1853, Surís ven la pollacra a Joan Centelles veí i del comerç de Matanzas i es dona, tot seguit, de baixa de la matrícula de Barcelona. El masnoví Gabriel Pla podria tractar-se, segons Bassegoda, de Gabriel Pla Oliver (Dayol), de Gabriel Pla Pagès (Ull de col), o de Gabriel Pla (Isidret).⁸⁵

No apareix cap embarcació amb el nom de *Ceres* en la relació de Bassegoda.

2.3.3 - POLLACRA AGUSTINA (ABANS NUEVO UNICO)

Pollacra de 168 tones bastida en les drassanes de Blanes pel mestre d'aixa d'aquella població Josep Vieta, inscrita en la primera llista d'embarcacions de Mataró el dia 10 d'abril de 1837 amb el nom de *Nuevo Unico*, a nom dels germans Salvador, Manuel i Josep Curt, veïns de Reus.

Els seus capitans van ser:

Felip Ramos, de la matrícula de l'Havana, natural de Cadis i veí de Ribadeo (1837-1838).

Antoni Roig, fill d'Andreu, pilot del Masnou (1838-1846).

Pau Roig, pilot del foli 55 del Masnou (1846-1853).

Agustí Botet Domènech, de Lloret (1853-1857).

Josep Rodon Botet, de Lloret (1858-1871).

El febrer de 1839 els germans Curt, de Reus venen 3/4 parts de la propietat de la nau a favor de Sebastià Soler, del comerç de Barcelona, quant a 1/2, i a Antoni Roig, pilot del Masnou, quant al 1/4 restant.

L'abril de 1853 Agustí Botet Domènech, del foli 57 de la llista de pilots de Lloret, adquireix la propietat total de la nau per la quantitat de 4.250 pesos forts el qual procedeix a canviar el nom primitiu del vaixell pel d'*Agustina*. El febrer de l'any següent Agustí Botet Domènech cedeix 1/4 de la propietat del vaixell a Agustí Robert, del comerç de Barcelona.

L'octubre de 1858, Agustí Botet Domènech i Agustí Robert venen l'embarcació a:

Cristòfol Taltavull quant als 2/3 de la propietat i a Josep Rodon Botet, segon pilot de la matrícula de Lloret pel que fa al 1/2 restant, els quals pel juny de 1871 venen l'embarcació, Cristòfol

Pollacra Agustina.
(Arxiu E. Fabregas).

Taltavull 7/15 de les 10/15 que posseïa i Josep Rodon la totalitat del seu 1/3 a Josep Romaguera Ventura de la matrícula de Barcelona, per la quantitat de 20.000 ptes., cessant, a partir d'aquest moment, tota relació amb gent del Masnou i de Lloret.

L'any 1851 va canviar el seu aparell original que era de bergantí al de pollacra i va continuar navegant fins al febrer de 1896 que va naufragar enfront de les costes de Portugal.

Els pilots Antoni i Pau Roig no es troben a les llistes de Bassegoda. Només hi consta Francesc Roig (Pintor), tal vegada familiar seu.

Pel que fa al vaixell trobem una pollacra-goleta *Agustina*, però atès que consten com a capitans Josep Martí, Pere Fàbregas i Isidre Pla creiem que es tracta d'un altre vaixell. Per altra part els pilots Antoni i Pau Roig, del Masnou, comandaren la nau quan encara portava el nom original de *Nuevo Unico*, nom amb el qual tampoc no es troba cap embarcació a les relacions de Bassegoda.⁶⁵

2.3.4 - CORBETA RESOLUCIÓN (ABANS CENIS I DESPRÉS JOSEFA I JACINTA)

Corbeta de 280 tones construïda a Blanes pel mestre d'aixa d'aquella població Josep Vieta inscrita amb el nom de *Cenis* a nom de Salvador Vila, pilot de la matrícula de Barcelona, 35/57
Rosa Jacas, del comerç, de Barcelona, 16/57
Dotres y Hnos. de l'Havana, 6/57

Els capitans que ens consten que comandaren la nau van ser:

Salvador Fàbregas.

Pau Fàbregas Carreras.

Antoni Maig.

tots ells de Lloret, i

Jeroni Alsina Julià, del Masnou (*Josefa*), (1855-1857).

Segurament amb anterioritat a la venda de la nau a parçoners de Lloret podria haver estat comandada per algun altre pilot, tal vegada per Salvador Vila.

Pocs dies després de la seva inscripció, el dia 21 de desembre de 1840 es fa constar que dels 35/57 que posseïa Salvador Vila 7/57 pertanyen a Guillem Forn, farmacèutic de Blanes.

Ai cap de menys d'un any, el novembre de 1841, la nau es adquirida per Salvador Fàbregas de Lloret, del foli 234 de pilots de la matrícula de Barcelona, per la qual n'ha pagat 11.100 pesos forts i el setembre de 1849 es produeix la venda de la nau a favor de Pau Fàbregas Carreras com a resultat d'un expedient testamentari per mort abintestat de Salvador Fàbregas.

Pau Fàbregas Carreras constava inscrit en el foli

46 de pilots del districte de Lloret.

El gener de 1855 la nau passa a propietat, per meitats de Miquel Aldabó, del comerç, de Barcelona i de Joan Casanovas, pilot de la matrícula del Masnou. Segons sembla⁸⁷ aquesta és la data que la nau canvia el seu nom primitiu pel de *Josefa*, però continua inscrita a la matrícula de Lloret. Joan Casanovas al més següent es ven la seva participació a favor de Jeroni Alsina Julià, del Masnou, pilot de la matrícula de Barcelona.

Jeroni Alsina Julià dels 27/48 que diu que posseix en ven, l'any 1858, 1/4, per meitats a Ribes i Cantallops i Rafel Deas, ambdós de Barcelona. Sembla que és en aquest moment quan la nau torna a canviar de nom, ara pel de *Jacinta*.

Finalment se sap que pel juliol de 1860 la propietat de la nau estava dividida en:⁸⁸

Cristóbal Taltabull,	32/48
Jeroni Alsina Julià,	15/48
Antoni Martí,	1/48

Jeroni Alsina Julià sembla que el podem identificar amb el de Jeroni Alsina que Bassegoda cita amb el sobrenom de (Roch) que molt bé podria tractar-se del pare de Jeroni Alsina Millet mort, segons sembla, l'any 1894 a l'edat de 26 anys. Pel que fa a la nau, només es troba una pollacra-goleta amb el nom de *Jacinta*, capità Josep Coll, la qual només amb aquestes dades es fa difícil identificar-la amb l'embarcació que estem analitzant.⁸⁹

2.3.5 - BERGANTÍ LEPANTO

Embarcació de 215 tones, construïda a Palamós pel mestre d'aixa Josep Moixó inscrita el febrer de 1846, al foli 199 de la matrícula de Barcelona a favor de:

Antoni Mirambell, pilot de Barcelona, 3/6

Compte y Cía., 2/6

Jaume Taulina, de Lloret, 1/6

Però el dia 9 de març de 1853 segons escriptura atorgada per Francesca Vidiella, tutora i curadora

del fill comú d'ella i del seu difunt espòs Antoni Mirambell, reconeix de bona fe que la meitat de la propietat de la nau estava dividida en 13 parts i 1/3 d'una altra que hem procurat transcriure, tot i que l'estat del document del qual ho hem obtingut és de difícil lectura.

Pau Parladé de Màlaga,	3,33 parts
Llavallo i fills, de Buenos Aires,	2 "
Jeroni Pujol, de Santander,	1 "

Nou interessats el nom dels quals

no es diu a raó de 0,5 parts cadascú, 4,5 parts

Mirambell i Cia., del Masnou, 0,75 "

Jaume Maristany, 0,75 "

Joan Maristany, 0,25 "

partides que sumades no ens donen les 13 parts i 1/3 de part establertes en el document declaratori.

Segons escriptura d'11 de juliol de 1857, *Vda. de Mataró i fills*, de Lloret, en representació de Jaume Taulina, promet formalitzar la venda d'1/6 a Joan Mirambell Alsina pel preu de 1,625 duros, operació de la qual no es troba confirmació. A partir del febrer de 1858 Joan Mirambell Alsina va adquirint les participacions de diversos participants en la propietat de la nau: pel febrer d'aquell any es fa amb la participació que posseïa *Llavallol i fills*; el juny de 1870 compra la part que detenia Pau Parladé de Màlaga; el juliol del mateix any adquireix 4 mitges parts d'altres tants parçoners i el febrer de 1872 compra l'1/3 de la propietat total de la nau que posseïa *Compte y Cia.* amb el

Buc del Lepanto
(Museu Marítim de
Barcelona).

qual es deu fer pràcticament amb la propietat total de l'embarcació.

En data de 24 de desembre de 1872 Joan Mirambell Alsina es ven la nau, per meitats a *Baldomer Roig i Cia.*, de Barcelona i a Josep Mas Sabater, pel preu total de 18.275 pessetes.

El bergantí va ser abandonat en el port de Nova Orleans per haver-se enfonsat de resultes de l'embestida del vapor americà *Belle-Lee*, el dia 17 de desembre de 1873.⁹⁰

Trobem dos Joan Mirambell en la documentació de Bassegoda, un amb el sobrenom d'(Asó) i l'altre amb el de (Joan Xic). Quant al vaixell, trobem un bergantí *Lepanto*, el capità del qual consta ser Joan Alsina.⁹¹

2.3.6 - BERGANTÍ URANIA

Malgrat que la participació lloretenca en la propietat d'aquesta embarcació va ser fugaç ens ha semblat adient donar un resum del seu historial atès que sí que va ser important la seva pertinença a capital masnoví.

Bergantí de 260 tones va ser construït a Blanes pel mestre d'aixa Josep Vieta i es va inscriure, en data de primer de juliol de 1847, al foli 197 de la matrícula de Barcelona per meitats, a nom de Francesc Maristany, pilot de la matrícula de Cadis i d'*Ignaci Flaquer i Cia.*, de Barcelona.

Segons escriptura de 6 de setembre de 1849 consta que són propietaris de la nau.

Francesc Maristany, 3/4

Jaume Taulina Vilallonga, 1/4

Aquest últim es desprèn de la seva participació arran d'escriptura de compra venda actuada en data 20 de novembre de 1852 segons la qual la quarta part que posseïa Taulina es reparteix de la manera següent:

Fontanills i Llanuza, de l'Havana, 5/32

Francesc Maristany, 3/32

A partir d'aquí desapareix tota participació lloretenca i les transmissions corren a càrrec de gent del Masnou.

El novembre de 1852 Francesc Maristany ven 1/32 a Miquel Forgas i els 2/32 restants els cedeix, pel març de 1854, a Josep Maristany Galceran.

No es fins al 23 de desembre de 1870 que no és anotada la venda feta en data de 20 de maig de 1854 del 5/32 que pertanyien a *Fontanills y Llanuza*, de l'Havana a favor de *Samsó, Grau i Cia.* de Barcelona.

El març de 1877, Josep Maristany Galceran i Josep Grau Mensa (el qual bé podria ser també del Masnou), gerent de *Samsó, Grau i Cia.* venen la nau a Alexandre Artigas Ramoneda, pilot de Barcelona.

El setembre de 1886, Alexandre Artigas ven el

Casa de l'Antoni
Sust Oliver al
Masnou, construïda
el 1922.
(Fotografia R.A.)

vaixell al mestre calafat Joan B. Freixas Caballé, i aquest, el novembre del mateix any el ven, per meitats, a Manuel Pagès Maristany i a Antoni Sust Oliver, ambdós veïns del Masnou. Aquest últim, el febrer de 1887, ven la meitat de la seva propietat a Manuel Pagès Maristany quedant propietari únic de l'embarcació. Tot seguit, el juliol de

1888, Manuel Pagès Maristany ven la nau a Demetri Roqueta Maristany, mariner i veí del Masnou. Però encara n'hi ha més: Demetri Roqueta Maristany ven 2/3 de la propietat de la nau a Antoni Sust Oliver i 1/3 a la societat *Masó i Cosins*. Finalment el 30 de juny de 1897 els dos últims tenidors venen el bastiment a Pere Balles-ter Rullan, veí de Palma de Mallorca, per 3.000 pessetes.

L'octubre de 1856 va ser aparellat de bergantí; el març de 1877 canvia de nom pel d'*Elena* i el març de 1898 va ser trossejat en el port de Palma de Mallorca.

Acabarem la història d'aquesta nau amb el que hem trobat en la informació de Bassegoda.

Primer de tot cal dir que identifiquem dos bergantins, un amb el nom de *Urania* del qual se'n diu que el comandaren Josep Maristany i que podria tractar-se del que porta per motiu (Tara) i quant a l'altre, Francesc Casals, se'n troben cinc amb aquestes senyes en la llista analitzada.

També trobem a Bassegoda el bergantí *Elena*, els capitans del qual ens diu que van ser Manuel Pagès, Demetri Roqueta i Antoni Sust que es tracta precisament d'uns dels parçoners que s'han esmentat abans. Corresponen a Manuel Pagès Maristany (Músic), Antoni Sust Oliver, que no es troba en la relació de pilots però que, segons el seu nét matern Mn. Jaume Sust Sust, sabem que es tracta d'un descendent de Antonio Susto oriund de Finale (Ligúria) de qui es té constància d'haver contret matrimoni a Teià l'any 1720. Antoni Sust Oliver exercí, en deixar la navegació, de pràctic en el port de Barcelona. Quant a Demetri Roqueta Maristany es tractava del que se'l coneixia pel sobrenom de (Sabater).⁹²

2.3.7 - BERGANTÍ PAQUETE DE PUERTO RICO

Totes les notícies sobre aquesta embarcació procedeixen d'escriptures de caire divers obtingudes del buidatge dels manuals de l'escrivania de marina de Barcelona.

Segons dades recollides el dia 23 de setembre de 1853 comandava aquesta nau el patró Gerard Sala, 2n. pilot de la matrícula de Lloret, el qual sembla que almenys en alguns dels seu viatges degué escollir gent de Lloret, el seu poble, per a una bona part de la tripulació, d'entre la qual, demés d'ell trobem noms tan lloretencs com Josep Rodon, Josep Guinart, Salvador i Josep Bandrich, Sebastià Pujol, Agustí Parés.⁹³

En data 23 de setembre de 1859 per una escriptura de venda sabem que era amo del bergantí —que aquí es detalla, que era de 161 tones, i del foli 26, llista 1^a de la matrícula de Lloret—, Francesc Estapé que el ven a Felicià Roig, 2n.

pilot de la matrícula de Mataró. També sabem per aquest document que la nau pertanyia al venedor per haver-lo comprat a Gerard Sala en data d'11 de setembre de 1855.⁹⁴

Per una escriptura de caució per a l'obtenció de la reial patent de navegació se sap que Felicià Roig va comandar la nau arran de la compra per part seva.⁹⁵

Finalment el novembre de 1864, arran de l'atorgament de poders per part de Felicià Roig Mir a favor de Jeroni Ferrés Casanovas, se'ns diu que el primer era veí de Vilassar de Mar.⁹⁶

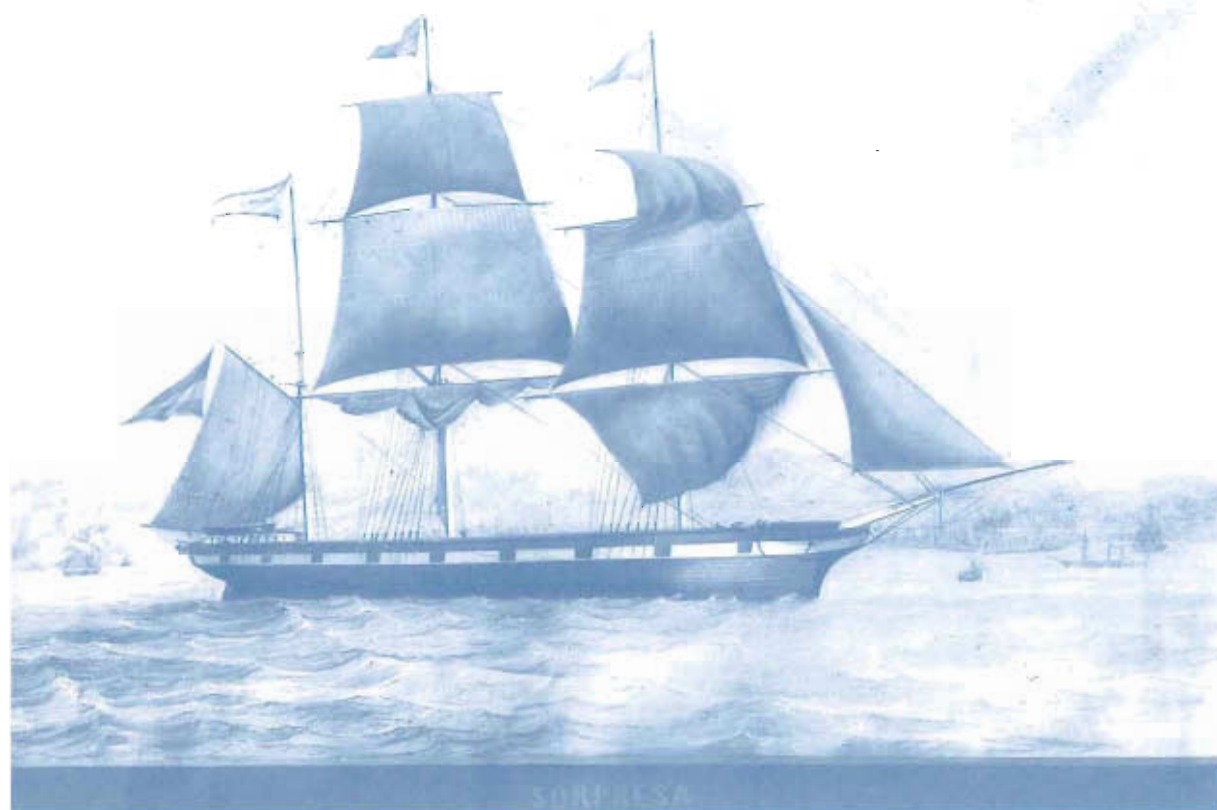
Sembla que tant Francesc Estapé com Felicià Roig Mir, podrien ser masnovins, el primer de la família coneguda per (Fransuà); Felicià Roig Mir se'ns fa difícil la seva identificació en les relacions de Bassegoda.

Relatiu al vaixell no se'n troba cap amb aquest nom.

2.3.8 POLLACRA SORPRESA

Pollacra de tres pals (pollacra-barca) de 251 tones construïda a Barcelona pel mestre d'aixa Nicolau Pica Vilà inscrita per l'agost de 1855 a

nom de *Serra y Parladé* quan al 2/3 i de Josep Fontanills, pilot de la matrícula de Cadis, quant al 1/3 restant.

Pollacra Sorpresa
(Arxiu Mas).

Molt poca és la relació d'aquest vaixell amb gent de Lloret. Es tracta només d'una resolució del Jutjat de primera instància del districte del Parc de Barcelona per accions interposades per Cristina Domènech Parés, de data 1888, contra Rafael Taltavull Borràs, sobre reclamació de quantitats. Es procedeix a l'embargament de la participació que Taltavull i Borràs posseïa en la nau, que en aquella època era d'1/3 i a adjudicar-lo a l'expressada Cristina Domènech Parés la qual, tot seguit, se la ven a Josep Lacambra Saborit. Pel que fa a gent del Masnou, la família de Josep

Fontanills, ell, la seva esposa Agnès Maristany Corchs i els seus fills Josep, Casimir i Carlota van mantenir participacions importants en la propietat de la nau des de la seva fusa fins que a l'octubre de 1885 es desprenen de la 1/2 que posseïen de la propietat del vaixell a favor de Pelegrí Vidal Ysern.

Els seus capitans, segons Bassegoda van ser, Josep Fontanills (Lluïsa), Pere Fàbregas (Gina) i Pere Oliver (Pedru). La nau també es troba perfectament identificada en la documentació de Bassegoda.⁹⁷

2.3.9 - POLLACRA LESMES (DESPRÉS VIRGEN DEL CARMEN)

Pollacra de 152 tones, construïda en les drassanes de Palamós pel mestre d'aixa Francesc Oliver Mon i inscrita el dia 10 d'octubre de 1855 a favor de Joan Artau, del foli 69 de segons pilots de la matrícula del districte de Lloret.

Als dos dies d'aquesta inscripció Joan Artau atorga escriptura d'agnició de bona fe d'acord amb la qual reconeix que la propietat de la nau es troba repartida de la manera següent:

Joan Masó Vila, del comerç de Barcelona, 3/8

Juan Mazorra y Cía., de l'Havana, 1/4

Joan Artau, de Lloret, 3/8

El novembre de 1860, Joan Masó Vila i Joan Artau pel que fa als 3/4 de la propietat que en conjunt posseeixen i Cristóbal Taltavull, en qualitat d'apoderat de la societat en fallida Justo Mazorra y Cía., quant al 1/4 restant venen la pollacra a Joan

Bertran 3r. pilot de la matrícula de Mataró, i aquest, quan la nau havia ja canviat el seu nom primitiu pel de *Virgen de Carmen*, la ven per meitats a:

Cristòfol Taltavull, del comerç de Barcelona

Joan Orta, del Masnou, 2n. pilot de la matrícula de Cadis.

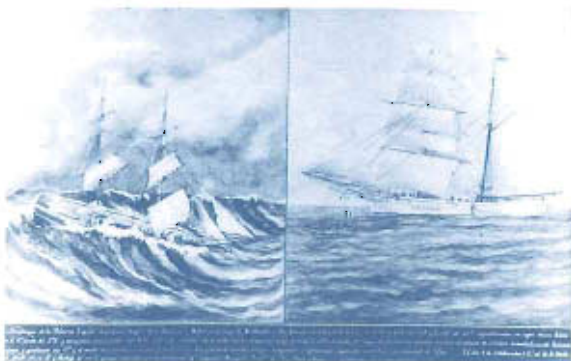
Ens consta que comandaren la nau:

Joan Artau, l'any 1858 i Joan Orta el 1861.⁹⁸

Joan Bertran podria tractar-se del que Bassegoda identifica amb el sobrenom de (Pilotes) i Joan Orta amb el que ho fa amb el de (Serena). El vaixell es troba identificat sota el nom de *Virgen de Carmen* en tota la documentació de Bassegoda, segons la qual demés de Joan Orta senyala com a capitans Salvador Orta, Francesc Mirambell, Manuel Pagès i Jaume Mirambell.⁹⁹

2.3.10 - POLLACRA CATALUÑA

Ex-vot de la pollacra *Cataluña* en el naufragi del dia 6 d'octubre de 1881 entre Montevideo i Rio de Janeiro (Santuari de la Cisa, Premià de Dalt).

Per una escriptura de caució per a obtenció de real patent de navegació, de data 29 de novembre de 1865, sabem que es tractava d'un bastiment de 190 tones, propietat de Joan Sanjuan Bertran, 2n. pilot de la matrícula de Barcelona i veí del Masnou quant a 27/30 i Josep Canela Raventós i Ramon Quadreny Coll, conjuntament, quant als restants 3/30. Consta en l'escriptura esmentada que el capità de la nau és Joan Artau Albà, 3r. pilot de la matrícula de Lloret.¹⁰⁰

Només es troba Joan Sanjuan Bertran en *Diseños de Bassegoda* però sí que en la relació de vaixells apareix una pollacra *Cataluña* els capitans masnovins de la qual se'ns diu que van ser:

Francesc Sanjuan, Tomàs Curell, Jeroni Pagès, Joan Sanjuan i Bonaventura Millet, els mateixos que es consignen en el seu treball anterior, *Masnou*.¹⁰¹

2.3.11 - CORBETA *OBDULIA*

Corbeta de 305 tones construïda a Sestri Ponente (Itàlia) l'any 1857 la qual va ser adquirida per armadors catalans l'any 1872. Es va inscriure provisionalment pel febrer d'aquell any i es va aprovar definitivament el seu abanderament i matrícula a començaments de març del mateix any, inscrivint-se a nom de Manuel Ferrer Pagès, tercer pilot del Masnou, el qual la va comprar a Marsella per 27.000 francs.

El juliol de 1879 Manuel Ferrer Pagès va vendre a Antoni Vilarrubí Vilallonga, veí i del comerç de Lloret, 80 parts de les 139 en què estava dividida la nau i alhora reconeixia que 59 parts de les 138 pertanyien a Cristòfol Taltavull Mascaró.

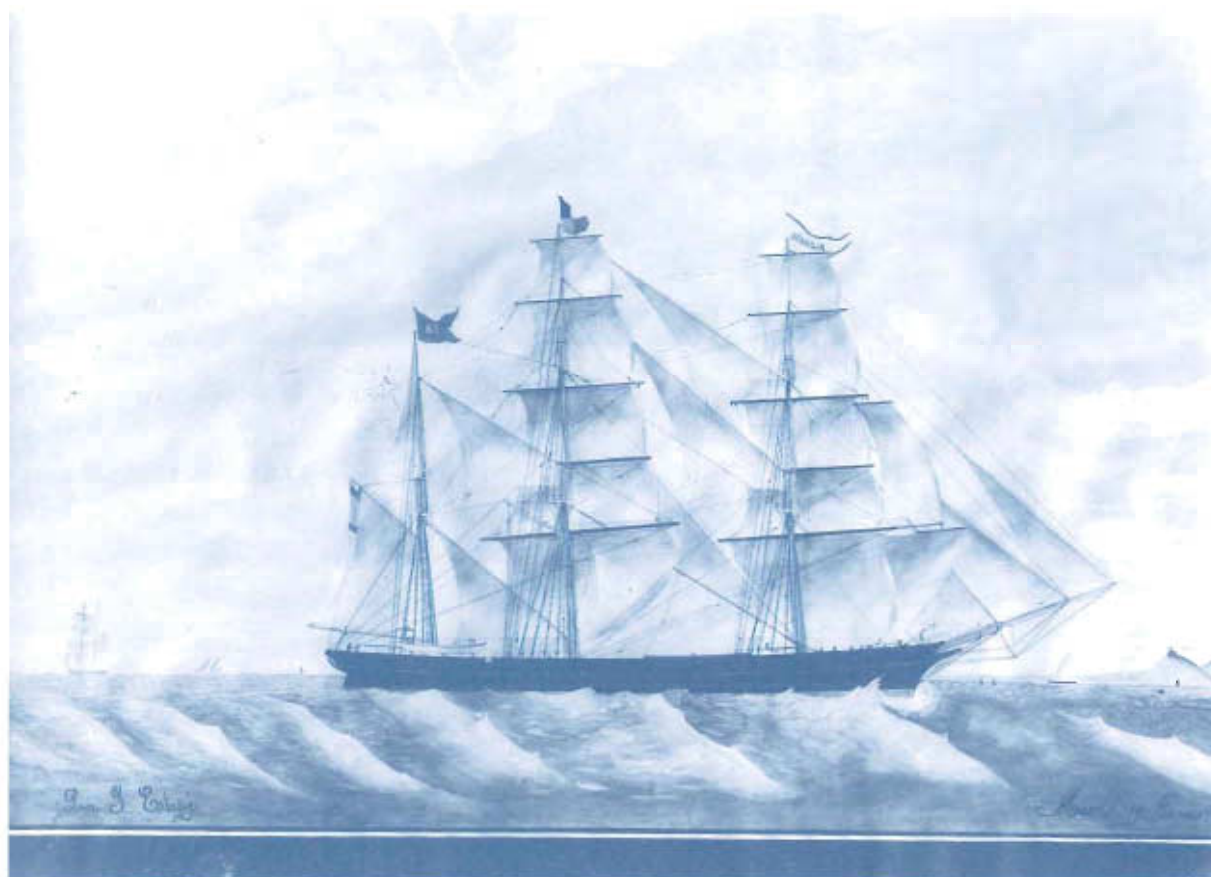
En data de 26 de maig de 1882, Antoni Vilarrubí Vilallonga va cedir les 80/139 que posseïa a *Vda. e Hijos de C. Taltavull*, per pagar els deutes que

el seu fill Antoni Vilarrubí Conill havia contret durant el període que va comandar la corbeta.

Un any més tard es fa constar que les 59/139 parts de Cristòfol Taltavull Mascaró havien passat a propietat de *Vda. e Hijos de C. Taltavull*.

A partir d'aquí l'única notícia és que en data 20 d'abril de 1889 s'adjudica la meitat del valor de la nau a favor de Cristina Domènech Parés, en pagament de quantitats reclamades en judici executiu. Demés dels pilots Manuel Ferrer Pagès, del Masnou, i d'Antoni Vilarrubí Conill de Lloret, també va comandar la nau, almenys en viatge rodó a Amèrica, el pilot lloretenc Joan B. Domènech Mataró.¹⁰²

Tant Manuel Ferrer Pagès (Pepilla), com la corbeta *Obdulia* es troben perfectament identificats en la documentació de Bassegoda.¹⁰³

Corbeta *Obdulia*
(Arxiu Mas).

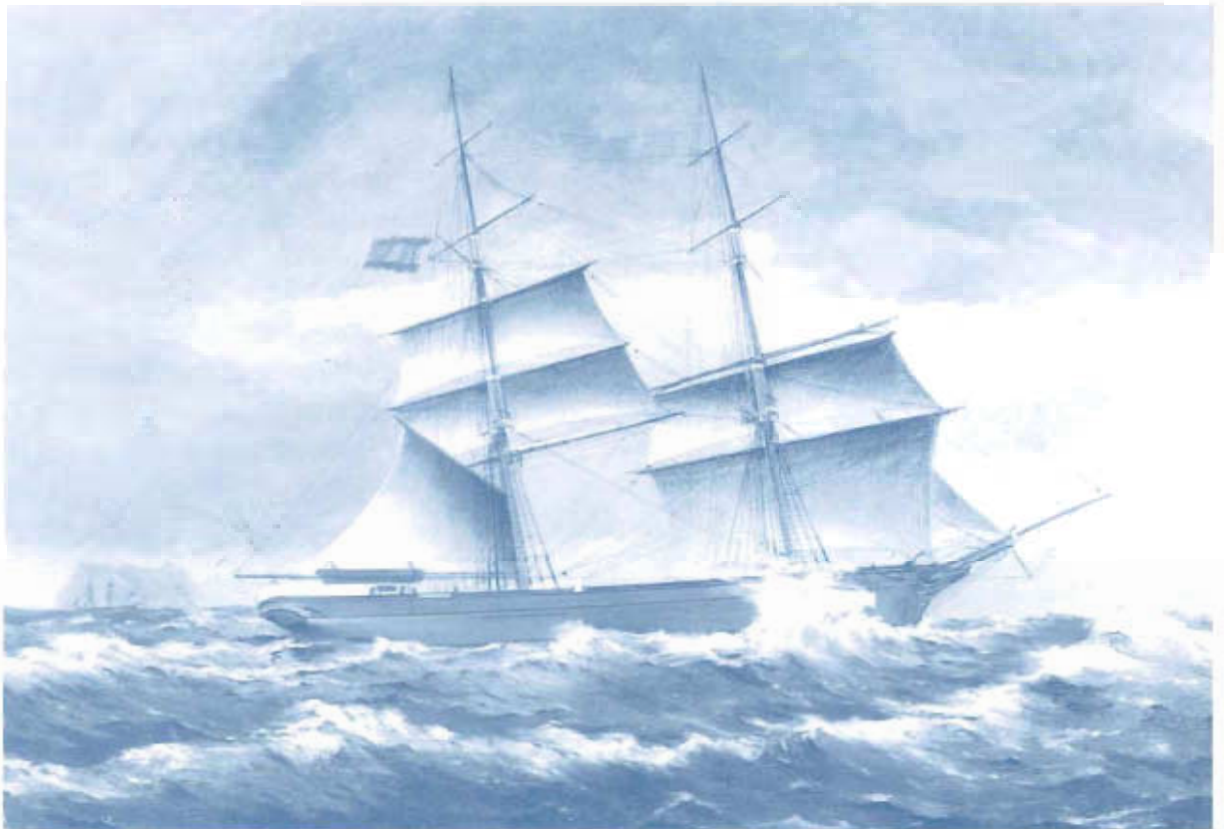
2.3.12 - BERGANTÍ CONCELLER

Poca informació hem pogut aplegar d'aquesta nau. Només hem trobat que constava en la Llista Oficial de 1873 amb un arqueig de 416 tones. Pel que fa als capitans del Masnou que la comandaren han estat presos de la informació que ens proporciona Bassegoda: Isidre i Joan Maristany, Tomàs Pou, Tomàs Truch i Antoni Oliver.¹⁰⁴ També se sap, perquè es conserva documentació que ho avala¹⁰⁵ que, almenys en un viatge rodó a Amèrica, l'any 1886, el bergantí va ser

comandat pel capità de Lloret Joan B. Domènech Mataró, viatge del qual es conserva alguna anècdota saborosa.¹⁰⁶

La família Gumà de Vilanova, tant pel que fa a *Gumà Hnos.* de Matanzas com a Francesc Gumà Ferran de Vilanova, van participar en la propietat del vaixell pràcticament en la seva meitat del valor, des de l'any 1875¹⁰⁷ i, segurament fins a l'any 1883 que se'n degueren desprendre arran de la fallida de *Gumà Hnos.*, de Matanzas.

Bergantí Conceller
(Museu Marítim de
Barcelona).

Consideracions finals

Al llarg de la nostra exposició hom haurà pogut comprovar certes discrepàncies entre les diverses relacions que es donen en el núm 10

de La Roca de Xeix que ens han servit, entre d'altres informacions, com a suport per al nostre treball. A aquestes diferències n'hi hem d'afegir unes altres, ni més ni menys que l'enumeració dels vaixells que hem analitzat i que no consten en les relacions de Bassegoda.

Són els següents:

Vaixell

Armadors o capitans masnovins

1.1 - VAIXELLS CONSTRUÏTS A LLORET

1.1.1 VIRGEN DEL CARMEN, gt. (a) Angelita

1.1.2 LA CAROLINA, pt.

1.1.3 MERCURIO, mt.

1.1.4 ESTATUTO REAL, po. (Després DECIDIDA)

1.1.5 NAPOLEON, bt.

1.1.8 CENOBITA, po.

1.2.1 SAN FRANCISCO DE PAULA, bt.

1.2.2 CRISTINETA, po. (després VICTORINA)

1.2.4 MARCIAL, qx.

1.2.5 SAN NARCISO, po. (després INTREPIDA, TWEED, PREVISOR)

1.2.9 CASIMIRA, po. (després MAGDALENA, IRENE)

1.2.10 VENTURA, bt. (després LAUTARO)

1.2.11 ALMIRANTE LABORDE, bt.

1.2.12 BLANCA AURORA, co. (d. TRES HERMANAS)

1.3.1 IRENE, gt. (a) La Fortuna

1.3.2 La UNION, mt.

1.3.3 FEDERICO, mt.

1.3.6 ANA, bt.

1.3.7 CIRO, bt. (després FORTUNA)

1.2 ALTRES EMBARCACIONS

2.1.1 BRILLANTE, bt. (després Gesovia)

2.2.2 ISABEL SEGUNDA, bt.

2.2.3 DOS HERMANOS, b-g.

2.3.1 SAN ANTONIO, po. (a) La Francisca

2.3.2 CERES, po.

2.3.3 AGUSTINA, po. (abans NUEVO UNICO)

2.3.4 RESOLUCION, co.

Miquel Oliver

Bartomeu Bertran, Josep Alsina Mir.

Pere Millet, Gabriel Millet, Bonaventura Millet, Jaume Bertran, Ignasi Millet.

Pau Sensat, Joan Sanjuan, Ciril Pagès.

Joan Sensat, Pere Sensat, Pau Bertran, Lluís Maristany.

Mateu Pagès Casals.

Gabriel Maristany.

Lluís Estapé, Bartomeu Calme.

Gerard Martí, Isidre Martí.

Pere Maristany.

Gerard Mari, Tomàs Alsina Mirambell.

Joan Bertran, Jaume Oliver Pagès.

Ezequiel Maristany, Josep Sensat, Gerard Bertran.

Agustí Curell Maristany.

Jacint Hombravella, Jaume Oliver.

Salvador Millet.

Jeroni Millet.

Jaume Ysern.

Jaume Estapé, Sívestre Estaper.

Josep Maristany, Ezequiel Maristany.

Pere Maristany.

Josep Maristany, Ezequiel Maristany.

Gabriel Pla.

Antoni Roig, Pau Roig.

Jeroni Alsina Julià.

No ens ha pas d'estranyar aquestes diferències les causes de les quals les podríem atribuir al seu origen i a les dates en què van ser preses. Les que aportem sobre vaixells i gent de Lloret procedeixen de documentació d'arxius mentre que les aportades per Bassegoda varen ser recollides, segons que sembla, de dades aplegades a partir de dates posteriors a les primeres i s'ignora, fins i tot, de quines fonts les va obtenir.

Pel que fa a la manca d'informació dels vaixells estudiats en les relacions dels cens de contribucions, unes poden tenir l'origen en les mateixes causes abans esmentades i també, tal vegada, a què alguns dels capitans i armadors tinguessin la seva residència fora del Masnou, a Barcelona molt possiblement, i per això no es troben censats en els registres del Masnou.

En arribar al final de la nostra exposició sembla que bé podríem afirmar que tot i que l'estudi es refereix a una parcel·la relativament petita de la història marinera del Masnou, aquella relacionada amb la de Lloret, ha estat un exercici que ens ha proporcionat, encara que tal vegada d'una manera parcial, un bon grapat d'informació que junt amb la que es podria trobar del

buidatge de les escriptures de Marina de Barcelona i de Mataró, així com de la informació existent a l'Arxiu del Museu marítim de Barcelona, hom disposaria de material suficient per fer un estudi molt complet de la marina mercant del Masnou dels segles XVIII i XIX, i no solament pel que fa a la marina d'altura, la de l'aventura d'Amèrica, sinó també de la de cabotatge la qual pels indicis que es troben degué ser també força important, sense oblidar l'estudi de les trajectòries de naviliers i armadors masnovins fora de la seva vila nadiua com bé pot ser el cas dels Fontanills que trobem tant en l'estudi que acabem de fer com en el contingut d'alguns dels nostres treballs anteriors.

També fora prou interessant poder obtenir, tal com acabem de fer per al Masnou i Lloret, estudis de les relacions del mateix tipus entre totes les poblacions marineres de la nostra costa, a manera de baules de la cadena de la història marinera de Catalunya.

Agustí Ma. Vilà i Galí

Lloret de Mar - El Masnou,
festivitat de Santa Eulàlia de 1995.

Notes

¹LLOVET, Joaquim, *Construccions navals de l'ex-provincia de Mataró. 1816-1875*, Premi Iluro, 1971, Edicions de la Caixa d'Estalvis Laietana, Mataró, 1971, p. 73-101.

²BASSEGODA MUSTÉ, Pedro Jorge, *Diseños de la villa del Masnou y de su marina de vela del ochocientos*, Masnou, 1962, p. 145-185.

³Arxiu familiar de Joan Fàbregas Peral

⁴AMM EM, notari Antoni Simon, 1825, f. 209.

⁵BASSEGODA MUSTÉ, Pedro Jorge, *Diseños...* p. 147, núm. 24 llista de pilots i p. 57, núms. 15 i 16 i p. 95, núm. 306 de la llista d'embarcacions.

⁶AMM EM, notari Antoni Simon, 1832, f. 38v i 1840 f. 91v.

⁷BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 170, núm. 440 de la relació de pilots i p. 60, núm. 41 de la relació d'embarcacions.

⁸AMM EM, notari Antoni Simon, 1833, f. 222.v.

⁹AHNB EM, notari Josep M. Planas Compte, 1848, (M. 55), f. 131r.

¹⁰AHNB EM, notari J. Robert Ballester, 1856, (M. 111), f. 244r.

¹¹AMMB, *Cedulari de vaixells vuit-centistes*.

¹²BASSEGODA..., *Diseños...* p. 156, 146 i 151, núms. 173, 5 i 85 de la relació de pilots i *Masnou*, Ediciones y Publicaciones Iberia, Barcelona, 1828, p. 78.

¹³AHNB EM, notari Pere M. de Fortuny, 1855, (M. 56), f. 488r.

¹⁴AHNB EM, notari Pere M. de Fortuny, 1860, (M.), f. 10.

¹⁵BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 150, 178 i 153, núms. 65, 576 i 121, respectivament, de la llista de pilots, i p. 63, núm. 65 de la relació d'embarcacions.

¹⁶AHNB EM, Els noms dels capitans i de les èpoques en que comandaren les naus han estat obtinguts, en la majoria dels casos, del buidatge dels lligalls de l'Escrivania de Marina de Barcelona que es conserva en l'Arxiu Històric Notarial de Barcelona. Quan no es doni aquesta circumstància s'indicarà específicament.

¹⁷AMMB, La restant informació, fora la que s'esmenta en la nota anterior ha estat obtinguda del

Cedulari de vaixells vuit-centistes que es conserva a l'Arxiu del Museu Marítim de Barcelona. També en casos particulars es donarà detall de l'origen de la informació.

¹⁸BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 148, 153, 158 i 183, núms. 32, 127, 212 i 669 respectivament de la llista de pilots.

¹⁹BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 148 i 162, núms. 32 i 294 de la llista de pilot i p. 61, núm. 68 de la relació d'embarcacions. AHNB EM, notari Pere M. de Fortuny, 1860, (M. 64), f. 54r.

²⁰BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 156, 168, 182, 181, 182 i 168, núms. 174, 405, 651, 639, 650 i 393 respectivament de la llista de pilots.

²¹BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 177, núm. 557 de la llista de pilots.

²²BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 148, 152, 181, 163 i 158, núms. 34, 113 i 106, 625, 306 i 223, respectivament de la llista de pilots, i p. 62, núm. 64 de la relació d'embarcacions..

²³AHNB EM, notari Pere M. de Fortuny, 1855, (M. 107), f. 525r.

²⁴BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 149, 178 i 172 núms. 46, 584 i 472, respectivament de la llista de patrons, p. 79, núm. 191 de la relació d'embarcacions i *Masnou*, p. 72.

²⁵AMM EM, notari Antoni Simon, 1858, f. 121.

²⁶RAHOLA ESCOFET, Gaietà i RAHOLA SASTRE, Josep, *La marina mercant de Cadaqués*, Ed. Dalmat Carles Pla, S.A, Girona, 1976, p. 279.

²⁷BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 163, 175, 148 i 169, núms. 310, 515, 34 i 407, respectivament de la llista de pilots i *Masnou...*, p. 69.

²⁸AMM EM, Notari J. Antoni Font i Prats, 1825, f. 44v.

²⁹AMM EM, notari Antoni Simon, 1838, f. 151.

³⁰Arxiu família Fàbregas Daví, de Lloret de Mar.

³¹AMM EM, Notari J. A. Font Prats, nota afegida a l'escriptura de donació a Climent Conill, 1815, f. 44v.

³²AHNB EM, Notari Lluís Ferrer Marsal, 1841, f. 393. AMMB, *Cedulari de vaixells vuit-centistes*.

³³BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 149, núm. 55 de la llista de pilots, p. 57, núm. 17 de la relació d'embarcacions i *Masnou*, p. 72.

³⁴AHNB EM, Notari J.M. Planas Compte, 1847, f. 526r.

³⁵BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 162, 154 i 163,

núms. 281, 135 i 305 respectivament de la llista de pilots.

³⁶BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 173, 150, 154, 166 i 169, núms. 483, 75, 142, 365 i 419, respectivament, de la llista de pilots i p. 68, núm 107 de la relació d'embarcacions.

³⁷VILÀ GALÍ, Agustí Ma. *La marina mercant de Lloret de Mar. Segles XVIII i XIX*, Ajuntament de Lloret de Mar, 1992, p. 299-300.

³⁸BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 175, 164, 154 i 160, núms. 516, 328, 136 i 160 respectivament de la relació de pilots i p. 92, núm. 291 de la relació d'embarcacions. *Masnou...*, p. 71.

³⁹AHNB EM, notari Pere M. de Fortuny, 1855, (M. 107), f. 544r.

⁴⁰BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 182, 167, 148, 149, 167, i 174, núms. 650, 373 i 381, 40, 47 i 510 respectivament de la llista de pilots.

⁴¹AHPB EM, Notari, Pere M. de Fortuny, 1866, lligall 76, f. 891.

⁴²BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 58, núm. 18 de la relació de vaixells.

⁴³BASSEGODA..., *Masnou...*, p. 68-69.

⁴⁴BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 176 i 155, núms. 548 i 166, respectivament de la llista de patrons i p. 76, núm. 169 de la relació d'embarcacions.

⁴⁵BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 147, núm. 11 de la llista de pilots i p. 93, núm. 297 de la relació d'embarcacions.

⁴⁶AHG, notari de Begur Joan Puig Carreras, núm. 59, 1851, f. 11-12.

⁴⁷BASSEGODA..., *Disseños...*, p. 149, 175 i 176, núms. 56, 523 i 534, respectivament de la llista de pilots.

⁴⁸Per a més informació sobre aquesta nau es poden consultar les obres del mateix autor, *La marina mercant de Lloret de Mar. Segles XVIII i XIX*, p. 236 i 237 i *Les nostres velas 2*, p. 57-59.

⁴⁹BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 163, núm. 313 de la llista de pilots.

⁵⁰La relació de capitans lloretencs ha estat obtinguda a través de la documentació de l'arxiu familiar de Manuel Macià Rovira.

⁵¹AHNB EM, notari Pere M. de Fortuny, 1875, f. 282.

⁵²BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 164 i 173, núms. 321 i 482, respectivament de la llista de pilots i p. 78, núm. 186 de la relació d'embarcacions.

⁵³FÀBREGAS BARRI, Esteve, *Lloret de Mar*, Ed. Selecta, Barcelona 1959, p. 216-219.

⁵⁴AMMB, Llibre de «Cuenta y Razón» de la pollastra *Bella Dolores*, capità Jaume Ginesta.

⁵⁵ROIG RAVENTÓS, Emerencià, «L'allargament de la Bella Dolores», *Aires lloretencs*, núm. 25 de primer d'octubre de 1934.

⁵⁶BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 158, 166, 148, 149, 156, 178 i 182, núms. 222, 352, 40, 47, 182, 571 i 654, respectivament de la llista d'embarcacions i p. 59, núm. 31 de la relació d'embarcacions.

⁵⁷BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 176, núm. 539 de la llista d'embarcacions i p. 67, núm. 98 en la relació de vaixells.

⁵⁸BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 77, núm. 176 i 177 de la relació de vaixells.

⁵⁹BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 183, 164, 166, 148, 167, 163 i 158, núms. 672, 330, 366, 51, 376, 303 i 221 i 217, respectivament de la relació de pilots.

⁶⁰AMM EM, notari Antoni Simon, 1824, f. 390v i 1825, f. 8.

⁶¹BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 151, 155 i 150, núms. 95, 166, 76 respectivament de la relació de pilots.

⁶²AMM EM, notari Antoni Simon, 1827, f. 155 i 158v.

⁶³BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 57, núm. 15 de la relació de vaixells i *Masnou*, p. 80.

⁶⁴BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 95, núms. 310 i 311 de la relació d'embarcacions.

⁶⁵BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 57, núms. 11 i 12 de la relació de vaixells.

⁶⁶BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 148, 149 i 150, núms. 40, 47 i 65 i 75 respectivament de la relació de pilots i p. 63, núm. 60 de la d'embarcacions.

⁶⁷VILÀ GALÍ, Agustí Ma., *La marina...*, p. 335.

⁶⁸BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 165 i 148, núms. 348 i 41 respectivament de la llista de pilots.

⁶⁹Per a més informació sobre aquest vaixell es pot consultar les obres del mateix autor *La marina...*, p. 379-381 i *Quadern de bitàcola*, p. 11-18.

⁷⁰AMMB, *Cedulari de vaixells vuit-centistes*.

⁷¹GALERA ISERN, Lluís, *Investigación i anécdota de un velero*, La Vanguardia, 26.01.1977.

⁷²BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 85, núm. 234 de la relació d'embarcacions.

⁷³AMMB, *Cedulari de vaixells vuit-centistes*.

- ⁷⁴BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 170, 159, 175, 173, núms. 440 i 432, 226, 528 i 486 i 485, respectivament de la relació de pilots i p. 81, núm. 203 de la llista d'embarcacions i *Masnou*, p. 74.
- ⁷⁵AHNB EM, notari J.M. Planas Compte, 1839, f. 91 i notari Lluís Ferrer Marsal, 1842, f. 153r.
- ⁷⁶BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 155, 166 i 151, núms. 157, 352 i 83 respectivament de la relació de pilots i p. 64 núms. 74 i 75 de la llista d'embarcacions.
- ⁷⁷AHNB EM, notari J.M. Planas Compte, 1839, f. 1.
- ⁷⁸AHNB EM, notari J. M. Planas Compte, 1867, f. 109r.
- ⁷⁹AHNB EM, notari Pere M. de Fortuny, 1844, (M. 54), 20 i 22 novembre 1844. No és possible especificar els folis donat que el mal estat del manual fa il·legible la numeració dels fulls.
- ⁸⁰AHNB EM, notari J.M. Planas Compte, 1845 f. 322r.
- ⁸¹AHNB EM, notari Josep Raurés, 1819, f. 204.
- ⁸²AHNB EM, notari Josep A. Falp, 1820, f. 163.
- ⁸³AHNB EM, notari Josep A. Falp, 1820, (M. 43), f. 240 i 1824, (M. 44), f. 345.
- ⁸⁴BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 88, núm. 259 de la relació d'embarcacions.
- ⁸⁵BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 179, 174 i 164 núms. 592, 499 i 333 respectivament de la llista de pilots.
- ⁸⁶7. BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 182, núm. 656 de la relació pilots, i p. 56, núm. 5 de la llista d'embarcacions.
- ⁸⁷AHNB EM, notari Pere M. de Fortuny, 1855, (M. 107), f. 160r.
- ⁸⁸AHNB EM, notari P.M. de Fortuny, 1860, (M. 64), f. 15r.
- ⁸⁹BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 156 i 184, núms. 7 i 677 respectivament de la relació de pilots i p. 71, núm. 135 de la llista d'embarcacions.
- ⁹⁰AHNB EM, notari Pere M. de Fortuny, 1866, f. 173 i AMMB, *Cedulari de vaixells vuit-centistes*.
- ⁹¹BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 161 i 158, núms. 269 i 224 respectivament de la relació de pilots i p. 75, núm. 159 de la llista d'embarcacions.
- ⁹²BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 156, 154, 167, 163, 158, 166 i 173, núms. 184, 151, 276, 303, 221 i 217, 352 i 489, respectivament de la relació de pilots i p. 93 i 65, núms. 292 i 83 respectivament de la llista de vaixells, i també *Masnou*, p.
- ⁹³AHNB EM, notari Josep M. Planas Copmte, 1853 (M. 104), f. 239r.
- ⁹⁴AHNB EM, notari Pere M. de Fortuny, 1859, (M.62), f. 238r.
- ⁹⁵AHNB EM, notari Pere M. de Fortuny, 1859, (62.), f. 630r.
- ⁹⁶AHNB EM, notari Pere M. de Fortuny, 1864, (M.72), f. 995.
- ⁹⁷BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 172, 147, 167 i 178, núms. 471, 25, 379, 574 respectivament de la relació de pilots i p. 90, núm. 274 de la llista d'embarcacions.
- ⁹⁸AHNB EM, notari Pere M. de Fortuny, 1855 (M. 56), f. 354 i 365r, 1860 (M.54), f. 484, 1858 (M.58), f 459 i 1861 (M.65), f. 18.
- ⁹⁹BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 147 i 160, núm. 11 i 256 de la relació de pilots i p.95, núm. 306 de la llista d'embarcacions, i *Masnou*, p. 73.
- ¹⁰⁰AHNB EM, notari Pere M. de Fortuny, 1865, f. 943.
- ¹⁰¹BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 61, núm. 44 de la relació d'embarcacions i *Masnou*, p. 72.
- ¹⁰²Arxiu familiar de Miguel A. Domènech Doval i VILÀ GALÍ, Agustí Ma., *Les nostres velas 2*, p. 91-93.
- ¹⁰³BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 160, núm. 257 de la relació de pilots i p. 81, núm. 208 de la llista d'embarcacions.
- ¹⁰⁴BASSEGODA..., *Diseños...*, p. 62, núm. 55 de la llista d'embarcacions.
- ¹⁰⁵Arxiu familiar de Miguel A. Domènech Doval, nét del capità Joan B. Domènech i Mataró.
- ¹⁰⁶VILÀ GALÍ, Agustí Ma., *Les nostres velas 2*, Ed. Confraria de Sant Eim de Lloret de Mar, 1984, p. 94-96.
- ¹⁰⁷AHNB EM, notari Pere M. de Fortuny, 1868, f. 353.

AMM EM, Arxiu Municipal de Mataró, Escrivania de Marina.

AHNB EM, Arxiu Històric Notarial de Barcelona.

AMMB, Arxiu Museu Marítim Barcelona.

AHG, Arxiu Històric de Girona.

MMNM, Museu Municipal de Nàutica del Masnou.

Índex onomàstic

A

Aballí Prats, Francesc 40
Aballí Prats, Sebastià 40
Albà, Narcís 31, 48
Aldabó, Miquel 58
Alexandre 59
Almuzara, Rosa 11, 13
Alsina Julià, Antoni 58
Alsina Julià, Jeroni 65
Alsina Millet, Jeroni 58
Alsina Mir, Josep 20, 65
Alsina Mirambell, Tomàs 36, 65
Alsina Mirambell, Tomàs (Teta) 36
Alsina Roca, Emili 36
Alsina Roca, Josep 54
Alsina Roca, Josep (Corder) 54
Alsina Roig, Bonaventura 48
Alsina Sayol, Feliu 30
Alsina Torres, Jaume 32
Alsina, Antoni 30, 37
Alsina, Bonaventura 32
Alsina, Bonaventura (Roc) 32
Alsina, Bonaventura (Tareta) 32, 48
Alsina, Feliu 30
Alsina, Feliu (Teta) 30
Alsina, Gerard 37
Alsina, Jeroni (Roch) 58
Alsina, Joan 59
Alsina, Josep 53
Alsina, Josep (Moreno) 20
Alsina, Tomàs 30
Amell Bou, Josep 33
Anglada Goyaneche, Antoni 36
Anglès Sala, Palemó 79
Anglès, Palemó 1
Antonio Ramos y Cía. 52
Aranaga e hijo 26
Arénaga, Aurora 1, 6
Argentó, Francesc 31
Arimon, Joan 32
Arimon, Joan (Bailon) 32
Artal Sala, Estanislau 79
Artau Albà, Joan 62
Artau, Joan 62
Artigas Ramonedà, Alexandre 59
Arús i Font, Jaume 41

B

Baldomer Roig i Cia. 59
Ballester Rullan, Pere 60
Bandrich, Josep 61
Bandrich, Salvador 61
Baradat Hnos. 53
Barba, Alejandro 26, 27
Bargés y Rabasa 56
Bartomeu, Feliu 17
Bassegoda Musté, Pedro J. 12, 67
Bernis, Gerard 51
Bertran Estapé, Pau (Gerro) 22
Bertran Maristany, Bonaventura 53
Bertran Maristany, Bonaventura (Patets) 20, 54
Bertran, Bartomeu 65
Bertran, Bonaventura 20
Bertrán, Cayetano 52
Bertran, Gaietà 53
Bertran, Gerard 37, 65
Bertran, Jaume 20
Bertran, Joan 37, 62, 65
Bertran, Joan (Patates) 37
Bertran, Joan (Pilotes) 62
Bertran, Josep 35
Bertran, Pau 21, 22, 65
Betran, Jaume 65
Blanco y León, Leonardo 35
Bonastra (Gallinaire) 33
Bonastra Sanjuan, Pau 33
Borotau, Jacint 38
Botet Domènech, Agustí 33, 57
Botet Feixas, Maria 29
Botet, Francesc 32
Bufill Baixivern, Lluís 36

C

Cahué Ferrer, Joan 48
Calme, Bartomeu 29, 30, 65
Camp, Barnardí 31
Campderà, Joaquim 35
Campsol, Joan 51
Canela Raventós, Josep 82
Carbó Rovira, Pere 31
Carbonell, Manuel 39
Carlobari, Santiago 33
Carreras, Bonaventura 31
Carreras, Albareda y Hernández 55
Casals Maristany, Gerard 24

Casals, Francesc 43, 60
Casals, Francesc (Esbarriat) 44
Casals, Francesc (Guerxet) 44
Casals, Francesc (Patorra) 44
Casals, Francesc (Tuyes) 44
Casals, Gerard 24
Casals, Joan 24
Casanovas Ferrés, Jeroni 61
Casanovas, Joan B. 55
Cascante Anglada, Josep 31
Casnovas, Joan 58
Castany Panella, Matilde 33
Castany, Jeroni 25
Castells, Llorenç 29
Cateura March, Joan 53, 54
Centelles, Joan 56
Cibils i Rabell 43
Cibils, Jaume 41
Cisqual y Cía. 22
Clavell Julià, Pere 26
Coll, Àngela 31
Coll, Felicià 31
Coll, Felicià (Pascol) 31
Coll, Josep 58
Colomer, Josep 17
Compte y Cía. 58, 59
Conill Botet, Climent 29
Conill Gros, Pau 29
Conill Parès, Bonaventura 37
Conill, Climent 29, 67
Costa Costa, Eduard 26, 27
Curell Maristany, Agustí 38, 65
Curell, Agustí (Novell) 38
Curell, Tomàs 63
Curt, Josep 57
Curt, Manuel 57
Curt, Salvador 57

D

Dalmases, Josep 45
Deas, Rafael 58
Dios, Joan Manuel de 32
Domènch Vilallonga, Cristina 54
Domènech Conill, Agustí 32, 41, 42
Domènech Conill, Pau 53, 54
Domènech Domènech, Joan B. 41
Domènech Doval, Miguel A. 69
Domènech Mataró, Joan B. 63, 64, 69

Domènech Mataró, Josep 30
Domènech Parés, Cristina 62, 63
Domènech Vilallonga, Jaume 53
Domènech, Joan 30
Domènech, Joaquim 48
Domènech, Pau 56
Domènech, Salvador 30
Dotres y Hnos. 58
Durall Fàbregas, Bonaventura 40, 41
Durall Fàbregas, Joaquim 40
Durall Llobet, Josep 53
Durall Puigtraver 53
Durall Ràfols, família de 40
Durall Serra, Joaquim 52

E

Escauriza y Serpa 26, 27
Esqueu Vilallonga, Josep 34
Esqueu, Gracieta 35
Esqueu, Josep 35
Estaglione, Guillermo 21
Etapé Maristany, Pau 26
Etapé, Francesc 61
Etapé, Jaume 49, 65
Etapé, Jaume (Trencanous) 49
Etapé, Lluís 29, 30, 65
Etapé, Silvestre 49
Etapé, Silvestre (Trencanous) 49
Estaper, Silvestre 65
Estela, Bernard 23
Estela, Miquel 23

F

Fabré, Josep 56
Fàbregas Carreras, Pau 58
Fàbregas Daví, família 67
Fàbregas Perals, Joan 67
Fàbregas, Esteve 9, 27, 68
Fàbregas, Pere 57
Fàbregas, Pere (Gina) 62
Fàbregas, Salvador 58
Faip, Josep A. 69
Fernando VII 52
Ferrer Marsal, Lluís 67, 69
Ferrer Pagès, Manuel 63
Ferrer Pagès, Manuel (Pepilla) 63
Ferrer, Jaume 47
Font Gumà, Francesc 23

Font i Prats, Antoni 67
Font y Riudor 23, 26, 27
Fontanills Maristany, Josep 62
Fontanills y Llanuza 41, 59
Fontanills, Gerard 17
Fontanills, Josep 61, 62
Fontanills, Josep (Lluïsa) 62
Fontrodona Riera, Feliu 25
Forgas, Miquel 59
Forn, Guillem 58
Fortuny, Pere M. 67, 69
Frare, cal 51
Freixa, Francesc 56
Freixas Caballé, Joan B. 60

G

Galera Isern, Lluís 52, 53, 68
Galí Surís, Josep 48
Garriga Alum, Mercedes 33
Garriga i Baldiris 36
Garriga Mataró, Salvador 33
Gelats Botet, Agustí 55
Gelats, Joan 55
Gely, Marià 55
Gibernau, Tomàs 25
Ginesta Domènech, Jaume 53
Ginesta, Jaume 40, 68
Gotarra Guinart, Josep 54
Granell Oller, Joan 40
Grau Martí, Joan 43, 44
Grau Mensa, Josep 59
Grau, Josep 43
Gros Masjoan, Raimonda 26
Guinart, Agustí 26, 41, 43
Guinart, Josep 61
Gumà Ferran, Francesc 40, 41, 64
Gumà Hnos. 64
Gumà, família 64

H

Hellin Reissing, Guillermo 43
Hinojosa de Quirós, Ana 48
Hombrevella Maristany, Jacint 45
Hombrevella Pujades, Jacint 45
Hombrevella, Jacint 45, 65

I

Ignasi Flaquer i Cia. 59

Illas, Francesc 45
Isern, Jaime 52
Isern, Jaume 48
Isern, Josep 35
Isern, Pere 53
Isern, Pere (Llop) 54
Isern, Pere (Llorença) 54
Isern, Pere (Pinyoner) 54
Isern, Salvador 34

J

J. Pla y Cia. 40
Jacas, Rosa 58
José Dotras Hnos. 48
Josep Gibert i Cia. 36
Julià, Joaquim 55
Justo Mazorra y Cia. 62

L

Lacambra Saborit, Josep 62
Lanuza, José 43
Llanuza Llorca, Robert 34
Llavallo i fills 58, 59
Llenas, Jacint 49
Llimona Fornés, Salvador 33
Llimona, Joan 35
Llimona, Salvador 35
Llimona, Salvador (Manaixa) 33
Llopart Ferrer, Rafel 43
Llovet, Joaquim 67
Lluhi, Josep 48
López, Miquel 42

M

Macià Casals, Ma. Carme 50
Macià Domènech, Narcís 39
Macià Mataró, Josep 50
Macià Mataró, Pelegrí 36
Macià Ribas, Bartomeu 36
Macià Rovira, Manuel 39, 68
Macià, Agustí 31, 33, 41, 50
Macià, Bartomeu 39
Macià, Narcís 36
Magri, Tomàs 48
Maig, Antoni 58
Malagarriga Mitjans, Dolors 36
Maristany Corchs, Agnès 62
Maristany Galceran, Josep 59

- Maristany Hombravella, Isidre (Pere Grau) 41
 Maristany Hombravella, Jacint 41
 Maristany Isern, Agustí 25
 Maristany Isern, Agustí (Isart) 25
 Maristany Isern, Salvador 25
 Maristany Maristany, Delmir 41
 Maristany Maristany, Delmir (Cintet) 41
 Maristany Maristany, Encarnació 41
 Maristany Maristany, Pere 41
 Maristany Maristany, Pere (Cintet) 41
 Maristany Maristany, Rosa 41
 Maristany Millet, Francesc 5
 Maristany Mora, Ezequiel (Ezequiel) 37
 Maristany Oliver, Ezequiel (Frare) 37
 Maristany Sensat, Agustí 25
 Maristany Sensat, Agustí (Isart) 25
 Maristany Sensat, Gerard 25
 Maristany Sensat, Modesta 25
 Maristany Sensat, Salvador 25
 Maristany Sensat, Salvador (Isart) 25
 Maristany Sensat, Teresa 25
 Maristany, Ezequiel 37, 51, 55, 65
 Maristany, Francesc 59
 Maristany, Gabriel 29, 65
 Maristany, Gerard 32
 Maristany, Isidre 64
 Maristany, Jaume 59
 Maristany, Joan 59, 64, 79
 Maristany, Josep 51, 53, 55, 65
 Maristany, Lluís 21, 43, 44, 47, 65
 Maristany, Lluís (Corsari) 44
 Maristany, Lluís (Gayo) 44
 Maristany, Pere 25, 31, 55, 65
 Maristany, Rosa 22
 Maristany, Tomàs 25
 Marlès Reixach, Joan B. 53, 54
 Marlès, Joan B. 39
 Martí Maristany, Josep 23
 Martí, Antoni 58
 Martí, Gerard 31, 36, 65
 Martí, Isidre 31, 65
 Martí, Isidre (Fideu) 31
 Martí, Josep 57
 Martí, Silvestre 31
 Martí, Silvestre (Josepet) 31
 Mas Sabater, Josep 59
 Masó i Cosins 60
 Masó Vila, Joan 62
 Masó, Salvador 55
 Mataró Domènech, Josep 36, 37, 55
 Mataró Parés, Antoni 36, 37
 Mataró Parés, Josep 36, 39
 Mataró Surís, Joan 33
 Matiné, Martí 56
 Millet Maristany, Eugeni 23
 Millet Maristany, Eugeni (Xec) 23
 Millet Maristany, Francesc 23
 Millet, Bonaventura 20, 65
 Millet, Bonaventura (Tetus) 20
 Millet, Buenaventura 63
 Millet, Evarist 46
 Millet, Francesc (Xec) 23
 Millet, Gabriel 20, 65
 Millet, Ignasi 20, 65
 Millet, Isidre 40
 Millet, Jeroni 46, 65
 Millet, Josep 21
 Millet, Maristany, Francesc (Xec) 23
 Millet, Pau 55
 Millet, Pau (Cabrerà) 55
 Millet, Pere 20, 65
 Millet, Pere (Fita) 20
 Millet, Pere Anton (Cona) 20
 Millet, Salvador 46, 65
 Millet, Sidre (Nens) 41
 Miralles Gil, Domènech 55
 Mirambell Àisina, Joan 59
 Mirambell i Cia. 59
 Mirambell, Antoni 58
 Mirambell, Francesc 62
 Mirambell, Jaume 62
 Mirambell, Joan 32
 Mirambell, Joan (Asó) 59
 Mirambell, Joan (Joan Xic) 59
 Moixó, Josep 58
 Mongay 79
 Monreal Tejada, Lluís 38
 Monter, Gerard 39
 Montesinos Montero, Manuel 54
 Moragas, Josep 46
 Moreu Santigosa, Isidre 36
 Músic 55
- O**
 Olivella, Joan 35
 Oliver 50

Oliver Alsina 52
Oliver Barba, Francesc 48
Oliver Barba, Joan 48
Oliver Maristany, Francesc 41
Oliver Millet, Francesc 23
Oliver Mon, Francesc 62
Oliver Pagès, Jaume 36
Oliver Pla, Gabriel 43, 44
Oliver, Antoni 64
Oliver, Francesc 34
Oliver, Francesc (Biló) 41, 48
Oliver, Francesc (Xacó) 48
Oliver, Gabriel 43
Oliver, Gabriel (Biló) 44
Oliver, Gaietà 35
Oliver, Jaume 45, 65
Oliver, Jaume (Pedru) 36
Oliver, Miquel 19, 65
Oliver, Miquel (Bonica) 19
Oliver, Pau 45
Oliver, Pere 25, 45
Oliver, Pere (Pedru) 62
Oliveras 9
Oliveras, Josep 9
Orta, Joan 62
Orta, Salvador 62

P

Pablo Parladé y Cía. 37
Pagès Casals, Mateu 24, 65
Pagès Casals, Mateu (Cebriana) 24
Pagès Colomé, Pere 34
Pagès Estapé, Francesc 39, 40
Pagès Maristany, Antoni 55
Pagès Maristany, Clara 48
Pagès Maristany, Manuel 55, 60
Pagès Maristany, Manuel (Música) 41, 60
Pagès Maristany, Pere 24, 55
Pagès Oliver, Jaume 65
Pagès Xifré 34
Pagès, Ciril 21, 65
Pagès, Ciril (Ciril lo) 21
Pagès, Francesc 46
Pagès, Jeroni 3, 5, 39, 63
Pagès, Jeroni (Xicarreta) 40
Pagès, Josep (Manuel) 24
Pagès, Lluís 17
Pagès, Manuel 40, 41, 60, 62

Pagès, Mateu 46, 47
Pagès, Pere 26, 34, 46
Pagès, Pere (Manuel) 24, 28
Pagès, Pere (Xicarreta) 28
Pal Garriga, Salvador 33, 39
Parés Durall, Narcís 43
Parés Moré, Silvestre 38
Parés Pascual, Rosa 43
Parés Ribas, Esteve 43
Parés, Agustí 61
Parés, Bartomeu 55
Parés, Josep 37
Parés, Narcís 31
Pariadé, Pau 58, 59
Patxot y Cibils 41, 43
Pedrera, Fermín de la 26
Pi, Jaume 49
Pi, Sobrinos de 26
Pica Vila, Nicolau 55, 61
Pineda Guerra, Josep 25
Pla Oliver, Gabriel (Dayol) 56
Pla Pagès, Gabriel (Ull de col) 56
Pla, Antoni 34, 35
Pla, Antoni (Isidret) 34
Pla, Antoni (Rosó) 34
Pla, Felip 55
Pla, Gabriel 56, 65
Pla, Gabriel (Isidret) 56
Pla, Isidre 57
Pla, Leonor 53
Planas Compte, Joan M. 67, 69
Poch Hugas, Antoni 34, 35
Pou, Tomàs 64
Prats, Isidre 48
Puig Carreras, Jona 68
Pujals, Isidre 51
Pujol Clanchet, Pau 31, 55
Pujol Mateu, Antònia 53
Pujol, Agustí 23, 36-38, 47, 48
Pujol, Álvarez y Cía. 26, 27
Pujol, Antònia 52
Pujol, Durall y Cía. 52
Pujol, Jeroni 58
Pujol, Sebastià 20, 29, 31, 34, 39, 61

Q

Quadreny Coll, Ramon 62

R

Rahola Escofet, Gaietà 67
Rahola Sastre, Josep 67
Raimat, Lluís 20
Ramentol Estapé, Gabriel 26-28
Ramentol Estapé, Josep 26-28
Ramentol Maristany, Marià 26-28
Ramentol, Gabriel 20
Ramentol, Josep (Gordavaques) 27
Ramentol, Marià 20
Ramentol, Marià (Gordavaques) 28
Ramos, Felip 57
Raurés, Josep 69
Ribas Boix, Ramon 53
Ribas Macià, Josep 26
Ribas y Sitjà 26
Ribas, Bonaventura 20, 21, 22, 24, 25, 30, 37, 40, 49
Ribas, Joaquim 19, 32, 45, 46
Ribes i Cantallops 58
Rissech Macià, Joan B. 35
Rissech, Joan B. 56
Riudor Nin, Ramon 23
Robert Ballester, J. 67
Robert, Agustí 57
Roca Alsina Marcel·lí (Massaana) 54
Roca Alsina, Pere 53, 54
Roca, Pere (Massana) 54
Rodés Durall, Leopold 35
Rodon Botet, Josep 57
Rodon, Josep 61
Rogés Millet, Rosa 21
Roig Carreras, Gaietà 48
Roig Mir, Felicià 61
Roig Raventós, Emerencià 68
Roig, Antoni 57, 65
Roig, Emerencià 23, 25
Roig, Francesc (Pintor) 57
Roig, García y Cia. 48
Roig, Pau 57, 65
Romaguera Ventura, Josep 57
Roqueta Maristany, Demetri 60
Roqueta Maristany, Demetri (Sabater) 60
Roqueta, Demetri 60
Ros Hombravella, Ramon 45
Rosés Oliver, Francesc 41, 42
Rosés Oliver, Francesc (Ponet) 42
Rosés, Francesc 27, 42

Rosés, Jaume 24
Rosés, Jaume (Anxona) 24
Rosés, Jaume (Russu) 24
Rosés, Jaume (Xicu) 24
Rosés, Joaquim 35
Roura, Alexos 29
Rudolph, Federico 26

S

Sala Barrera 79
Sala Gerard 61
Sala Sensat, Josep 79
Sampere, Silvestre 32
Samsó, Grau i Cia. 59
Sanahuja Pedreny, Francesc 25
Sanahuja, Francesc 22
Sanjuan Bertran, Joan 62, 63
Sanjuan Millet, Joan (Manan) 21
Sanjuan, Francesc 63
Sanjuan, Joan 21, 63, 65
Santamaria, Constantino 29
Sensat Estapé, Pau 48
Sensat Hnos. 26
Sensat Maristany, Agustí 22
Sensat Maristany, Celestina 22
Sensat Maristany, Gerard (Queta) 32
Sensat Maristany, Jaume 22, 23
Sensat Maristany, Joan (Queta) 32
Sensat Maristany, Josepa 22
Sensat Maristany, Pere (Voluntari) 22
Sensat Millet, Joan 22
Sensat Millet, Joan (Xami) 23
Sensat Vila, Rosa 23
Sensat, Gerard 32
Sensat, Joan 21, 22, 32, 65
Sensat, Joan (Xami) 22
Sensat, Josep 37, 65
Sensat, Josep (Layeta) 37
Sensat, Pau 21, 65
Sensat, Pau (Voluntari) 21
Sensat, Pau, (Voluntari) 48
Sensat, Pere 21, 22, 65
Sensat, Pere (Voluntari) 22
Serdà Seriol, Josep 31, 47
Serra i Parladé 49
Serra Puigdengolas, Francesc 26, 27
Serra Soler, Marià 37
Serra y Parladé 61

Serra, Miquel 29
Simon, Antoni 67, 68
Sisteré, Joan 56
Sociedad Garriga Hermanos 33
Solà Sardà, Josep 41
Solier, Sebastià 24, 31, 57
Surís e hijo, Antonio 17
Surís Gispert, Joan B. 56
Surís, Antoni 17, 19
Sust Oliver, Antoni 60
Sust Sust, Mn. Jaume 60
Sust, Antoni 60
Sust, Pere 53
Susto, Antonio 60

T

Talavera Payan, Antoni 41
Taltavull Borràs, Rafel 62
Taltavull i Borràs 62
Taltavull Mascaró, Cristòfol 63
Taltavull, Cristòfol 48, 57, 58, 62
Taulina Vilallonga, Jaume 31, 49, 59
Taulina, Jaume 37, 58, 59
Timoner, Francesc 20
Torrente Miralda, Carles 32
Torrents Miralda, Carles 31
Truch, Tomàs 64

V

Vda. e hijos de C. Taltavull 63
Vda. Mataró i fills 59
Vicenç Salomó, Pere 55
Vidal Ysern, Pelegrí 62
Vidal, Joan 24
Vidiella, Francesca 58
Vieta, Josep 57-59
Vieta, Salvador 52, 53
Vilà Conill, Agustí 41, 42
Vilà Domènech, Antoni 3, 5
Vila, Salvador 58
Vilallonga, Jaume 29
Vilallonga, Salvador 29
Vilarrubí Vilallonga, Antoni 63
Vilà, Pere 23
Vilà, Pere (Estudi de Vilassar) 23
Vivas, Antoni 29
Vives, Bonaventura 55

Y

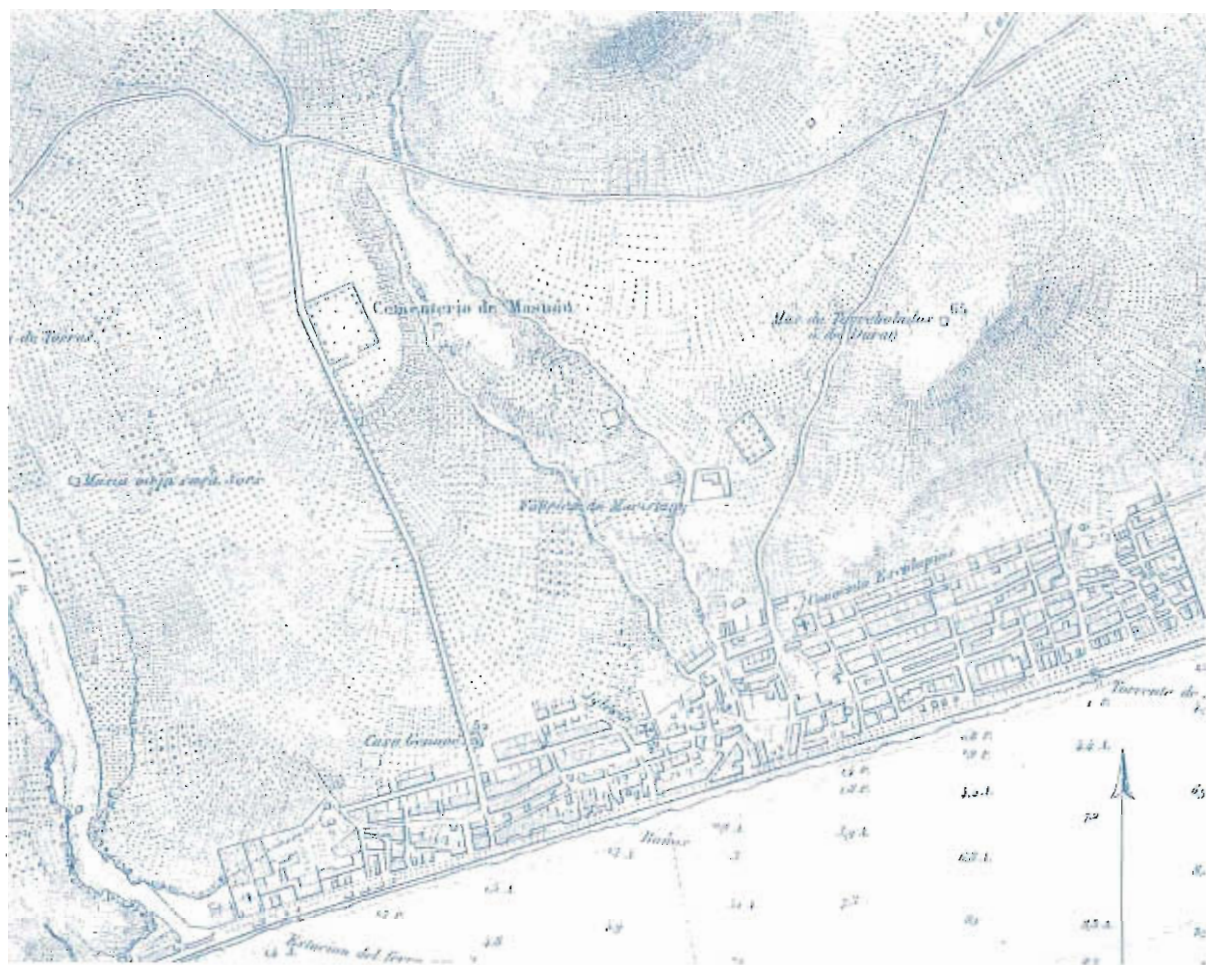
Ysern, Jaume 65

Z

Zulueta, Antonio 30

Fitxa tècnica

«Reproducció fotogràfica del bergantí Conceller»

Planol del Masnou (1884). Fragment de la carta nàutica Plano de la Rada de Masnou.

Museu Municipal de Nàutica del Masnou

Núm. inventari: 595

Objecte: Fotografia amb marc, 80 x 50 cm

Descripció: Bergantí "Conceller" fotografia d'un oli de Mongay del Museu Marítim de Barcelona.

Forma d'ingrés: Donació del Sr. Sala Barrerá.

Comentari: Transcriu una de les singladures que va fer en un dels viatges de Barcelona a Montevideo, del Diari de Navegació de l'alumne de nàutica Josep Sala i Sensat.

«Del dia 25 miéres, al 26 jueves de septiembre de 1872, singladura 68.»

«Navegamos esta singladura con el Vº duro del (notado) i aferramos juanete mayor, a las 2 h. las gavias altas y a las 3 h. por ser muy duro y gruesa mar aferramos el trinquete.

«A las 4 h. por temor de entrar en zonda, ceñimos por babor y aferramos velacho, y con las gavias bajas trinetilla i cangreja con dos fajos de rizos nos aguantamos en capa cerrada.

«Anocheció igual y durante la noche el Vº fué rolando al Norte.

«Amaneció cerrado, el Vº en disminución y a 7 h. despejó por el O y recaló este flojo, no teniendo más remedio que poner la proa a la mar, para no hacer padecer el buque.

«Y así llegamos al medio dia con cielos y horizontes con celajería, y observamos en Lat. S. 34º48' Long. Cron. 43º 44'0" y Long. Est. 44º 47'0".

«El comandava el capitá Joan Maristany juntament amb 16 de tripulació.»

Nota: Aquest Diari de navegació, el té el meu cosí-germà Estanislau Artal i Sala de Barcelona.

Palemó Anglès i Sala

Director del Museu Municipal de Nàutica del Masnou

AJUNTAMENT DEL MASNOU

MUSEU MUNICIPAL DE NÀUTICA DEL MASNOU

Amb la col·laboració:

**CAIXA
LAIETANA**